

*A*ANTEKENINGEN
OP DE
GEREFORMEERDE
LAND-RECHTEN
ENDE
GEWOONTEN
VAN HET RYK VAN
NYMEGEN,

Van de AMPTEN van TUSSEN MAAS ende
WHAAL, OVER- ende NEDER-BETUWEN,
midsgaders van de HEERLYKHEDEN ende
GERICHTEN daar onder reforterende.

DERDE STUK.

TE NYMEGEN,

Gedrukt by ISAAC VAN CAMPEN, *Boekdrukker*
en *Boekverkoper*, naast he: Stadhuis, 1781.

NAAMTEKENINGEN
OP DE
EERSTFORMERDE
LANDRECHTEN
VAN HET RYK VAN
NYMAGEN

Van de AMPTEN van TUSCHEN MAAS ende
WAGEL, Over ende Naer Betwylt,
ingedien van de Heerlykeden ende
Gerichten daer onder behoorende.

DAARDE SYDE

TE NYMAGEN

Gedrukt by ISAAC VAN CAMPEN, Boekverkooper,
en Boekverkooper, naast het Stadhuis, 1781.

A A N D E N

LEEZER.

DE moeite, welke het behandelen van deezzen Titul, welke voor één der moeijelykste in ons Land-Recht te houden is, en die meestal uit de Praetycq, welke zedert lange van zommige Articulen was afgeweken, heeft moeten geëluceert worden, gekost heeft, is gedeeltelyk oorzaak geweest, dat dit *Derde Stukje* zó lang is agtergebleven; doch zal met de uitgaav van 't volgende zó veel te meerder spoed gemaakt worden. Ondertusfchen heeft men geoordeeld, deezzen Titul op zich zelve te moeten uitgeven, om dat die by de twee

voor-

AAN DEN LEEZER.

voorgaande Stukjes behoord, welke te zamen
de geheele Manier van Procederen in Civile
Zaaken, contineren en te zamen een bekwaam
Boekdeel uitmaken.

DE moeite, welke hier behandelen van de
zen Titel, welke voor een der moeilijks-
in ons Land Récht te houden is, en die meest-
al uit de Recht welke zedert van
zommige Articulen was afgeveken, heeft moe-
ten geeludeert worden, gekost heeft, is ge-
deeltelyk oorzaak geweest, dat die Danks sakk-
is zo lang is aangepleven; doch zal met de
uitgave van r volgende zo veel te meerder
spoed gemaakt worden. Ondersustehen heeft
men geoordeeld, dezen Titel op zich zelve
te laten uitgeven, om dat die by de twee

T I T. XIII.

Van Verwinnen op Ongerede Goederen,
 ende het Recht dat den Verwinheb-
 ber daer op heeft, ende waer
 toe deselve gehouden is,
 als mede van de Lossen
 van foodane ver-
 wonnen Goe-
 deren.

A R T. I.

Een Verwin wordt voor volkomen gehou-
 den, als den Verwinhebber is geheert en-
 de gesteldt in de possessie van het verwon-
 nen Goedt, waer van deselve binnen ses
 weecken na de aengevaerde possessie by
 den Richter sal moeten lichten een Ver-
 bodts-brief, ende die aen den Eygenaer
 doen insinueren, mits overleverende Co-
 pie van dien, ende den selven oock doen
 publiceren in de Kercke van de plaetse,
 daer onder het verwonnen Goedt is gele-
 gen, op eenen Sondagh na de Predicatie
 of Godes-dienst.

I N H O U D.

1. Binnen wat tyd de possessie moet genomen worden.
2. Verwin zonder apprehensie der possessie maakt niemand bezitter.
3. Uitzondering in vrywillig Verwin.
4. Vrywillig Verwin belet geen anterior Crediteur in het nemen van possessie.
5. Dispositie dien aangaande op Veluwe.
6. Wie van verscheiden, tot Verwin geprocedeerd behbende, Credituren, in de possessie is.
7. Die meer Goederen in possessie neemt als ten Protocolle geëffecteert zyn, begaat excess.
8. Form van Executie door agterstedige Verponding.
9. ————— voor Sententien van de Ordinaris Heeren Gedeputeerden.
10. Hetzelve is ook wel aan den Ontfanger Generaal der Unie toegestaan.
11. Hoe de ruiming geëffectueert word tegen onwilligen.
12. & 13. Hoe verre de Verbods-brief noodzakelyk is
14. — 15. Als mede de Insinuatie en Publicatie van dien, en waar geschied.

3. [Volkomen gebouden als. By den voorgaanden 12. Tiul Art. 3. hebben wy gezien, dat tegens het Beschut noch oppositie binnen zes weeken, ten aanzien van het Ongereede, kan geschieden; doch dat, na omloop van dien tyd, geene verdere termynen meer plaats hebben, maar dat, na den aangeboden Koop aan den Officier, de eene Acte aanstonds op de andere volgen kan, zonder dat 'er eenige termyn, om zich in oppositie te stellen, tusschen beide kooft: Zulks dat een Verwinhebber zich kan doen stellen in de possessie der opgewonne Goederen *aanstonds of binnen jaar en dag* na het aangeboden Beschut. Want jaar en dag omgestreeken zynde, en de actuele possessie niet aanvaard hebbende is het verwin defert; *Land-R. van Vel. Cap. 14. Art. 20. Stad-R. van Arnhem Art.*

3. *Harderw. 2. d. Cap. 15. Art. 13. Elburg Cap. 7.*
2. *Art. 15.* Om dat de Acte van Verwin alléén niemand, binnen deeze Provincie, maakt tot een bezitter van een verwonnen goed, maar de werkelyke apprehensie der possessie en inheering 'er absolut op volgen moet, *Schraff. Adv. 4. d. Conf. 7. n. 2. & 3. Vel. Pract. pag. 172.* Zynde reeds op voorgaanden *Tit. 12. Art. 8. n. 2.* opgegeven de wyze, waar op de aanvaarding der possessie onder dit Land-Recht, gedaan
3. word. Het welk voorf. echter geen betrekking heeft tot een Verwin, het welk, door vrywillige overgifte van den Debitur, bekomen word; aangezien daar by, volgens voorgaanden *12. Tit. Art. 13.* zodane vrywillige overgifte alle verdere solemniteiten en kosten onnodig maakt. Ondertusschen word 'er ook wel *ex superabundanti*, in een vrywillig Verwin, zomtyds de possessie genomen; en, zo het verwonne goed feudaal is, de beleening verzogt, ten einde, in cas een ander Crediteur de possessie van het verwonne goed mede zoude willen nemen, dezelve daar door te meerder kennis van de adimplentie van het Verwin bekomen mag. Doch deeze kosten zouden by Taxatie niet kunnen worden goed-gedaan.
4. Hier by diend mede te worden gelet, dat zo een Crediteur by Bezaat en Peinding op eenig goed heeft geprocedeert, en hetzelfde daar na aan een ander Crediteur, die of *niet* of *later* als eertgemelde op hetzelfde goed geprocedeert heeft, door de eigenaars in vrywillig Verwin word overgegeven, zulks aan den eerstgeprocedeert hebbenden Crediteur niet belet, om zyne Procedure te vervolgen en den eersten Verwinhebber te deposideren, zonder dat, daar door, spolie committeert; om dat, door de vrywillige verwins overgifte, het verkregen recht van den eerstgeprocedeert hebbenden Crediteur aan denzelven niet kan of mag ontgenomen worden, en in dat cas den Regul *qui prior est*

- tempore potior est jure*, plaats heeft, ten aanzien van den Ingang der Procedure; gelyk alzo is geadviseerd door *Christ. Schad, J. W. Bartens* en *David Frantz* te Tiel den 26. November 1756., als mede op den 3. December 1756. te Arnhem door *H. J. Schomaker* en *Job. Schraffert*: En is hetzelfde ook alzo by *Sententie van den Hove* verstaan, in zake van *Elizabeth Johanna Sweerts de Landas, Vrouwe van Oldendorp, Douariere van Munchausen*; voorts *Frederik Jacob Derk van der Capellen* en *W. van Iiterzum* q. q. Impetranten in cas van Spolie, *contra Jan Jacob van Westrenen* en *Helena Elizabeth van Westrenen, Wed. P. Ram*, Gedaagdens: Zynde, na dat Gedaagdens by Beschut op de Heerlykheid Oijen hadden geprocedeert, en door Impetranten *ex post* Bezaat was geïnterponeert, en door de Debitrice aan Impetranten dezelve Heerlykheid in vrywillig Verwin was overgegeven, door Gedaagdens *posfessie* dier Heerlykheid genomen: De Impetranten citeerden de Gedaagdens in cas van Spolie ten Hove, doch wierd hunnen eisch ontzegt, *cum expensis*. Gelyk dan ook, volgens het *Nieuw Reglement op de Verwinnen op Veluwe de dato 2. May 1770.* geen Debitteur zyn Goed aan een Jonger geprocedeert hebbend Crediteur in vrywillig Verwin mag overgeven, maar wel aan den geenen die het eerst met recht gesproken heeft.
6. Doch in cas meer als een Crediteur door het vervolgen hunner zaak het Goed opwinnen, word die geene voor Posfesseur gehouden, welke het eerst zyn Verwin tot volkomenheid gebragt heeft; en die Hem dan, door eene tweede posfessie-neeming, daar in floort, begaat Spolie; *Sententie van den Hove* in zake van *Doct. A. Foyert* contra *Hendrik Kuper d. d. 19. July 1684. Nederl. Adv. 4. d. Conf. 107 p. 273.*
7. Voorts moet in het oog gehouden worden, dat ieder der resp. Vier Boven-Ampten bestaat uit onderscheiden

scheiden Dorpen of Kerspels, welke ieder een byzonder Prothocol hebben, waar in de affectatien en Ingangen van Rechten geregistreerd, en alzo, door die registratuur, de goederen, onder alzulk Kerspel gelegen, worden bezwaard. Dat wanneer nu eene geïnterponeerde of gepasseerde Acte, boven een *speciaal verband*, ook noch inhoud of bevat de *generale Clausul* van verband, *van alle de goederen onder zodane Ampt gelegen*, als dan de Crediteur moet opgeven, in welke Prothocollen hy de registratuur van de Acte begeerd; als wanneer zo veele goederen worden geaffecteert, als 'er onder de Kerspels, in wier Prothocollen de registratuur geschied is, goederen gelegen zyn; en dat de goederen, onder andere Kerspels, hoewel in hetzelfde Ampt gelegen, alwaar de Actens niet geregistreerd zyn, buiten affectatie verblyven. Dat gevolglyk, by het nemen der posfessie, moet gellet worden, dat geene meerdere goederen in Verwin genomen worden, als die geene, welke door de registratuur geaffecteert zyn: want zo 'er meerdere goederen in posfessie genomen wierden, zoude, daarom trent, het Verwin niet volkomen, maar exces gepleegd zyn, en de executie kunnen gestuit worden, *Schom. Adv. i. d. Conf. 8.* Zie voorts op *Art. 18. seq.*

8. Ten aanzien van goederen, welke voor agterstallige Verponding in executie genomen en verkogt worden, heeft deeze manier van posfessie-neming geen plaats, maar worden dezelve, zonder eenige formaliteit van Verwin, na voorgaande sommatie aangeslagen, en publicq verkogt, ten overstaan van de Officieren en Gerichtsluiden, als gebruikelijk is; dewelke echter, in dat cas, minder Jura genieten, als aan dezelve anders by dit *Land-R. Tit. 37. p. 197. infra*, wegens de distractie van verwonne goederen, zyn toegelegd. Zie *Quart. Ordonn. op de Verpond. d. d. 22. Dec. 1751. Art. 14. 17. Schomak. Adv. i. d. Conf. 13. n. 4. & 5.*

9. als mede *infra Tit. 27. Art. 30. & 31.* Hoedanige parate executie, doch na gemaakt Verwin, zonder dat de jaaren van redemptie behoeven afgewagt te worden, mede toegestaan is voor sententien in alle zaaken by de Heeren Ordin. Gedep. Staaten deezes Quartiers gevallen. *Regl. op de Man. van Proced. voor de Kamer van gez. Heeren Ordin. Gedep. d d. 22. Dec. 1751. Art. 111.* Zynde echter, wegens geëfichte Verponding, Amptslasten en Sluis-gelden, ook wel door den ordinairen weg van rechten geprocedeert. *Pl. B. 3. d. Coll. 526.*

10. Ook is wel aan den Ontfanger Generaal der Unie, op de goederen van een Borg voor den Ontfanger der Convoijen en Licenten in deezze Provincie, parate executie vergunt: Terwyl echter geene verbanden van goederen, ten behoeve van voorz. Ontfanger Generaal olte van den Raad van Staaten gepasseert, affectatie op die goederen maken voor en al eer dezelve ten Prothocolle van Bezwaar gebragt zyn. *Pl. B. 3. d. Coll. 13. adde Coll. 97.* Zie voorts *Schr. aff. Cod. Gelr. Zutph. voce Ontfangers* en *Advysen 3. deel Cons. 129.*

By aldien uitgewonne debiteuren de verwonne goederen niet willen ruimen, verzoekt men by Requelt aan den Officier autorisatie op Schout en twee Ingezetenen om denzelven te depossideren.]

12. [Zal moeten ligten een Verbods brief. De Inhoud van een Verbods brief is te zien *Tit. 12. Art. 8. n. 4.* By het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18. Art. 1.* en *Stad-R. van Bomm. Cap. 16. Art. 1.* is de boete op 't begaan van storing in de possessie bepaald op 150. guld. voor de eerstemaal, en de tweedemaal tot arbitrage van het Gericht. By aldien de Verwinhebber, het zy hy een Opwinner na Land-Rechten of Bezitter, uit hoofde van vrywillige overgifte, is, verzuimde den Verbods-brief te lichten, zoude het Verwin, daar door, niet kunnen worden

den geconfidereert, geceffeert te zyn, om dat hetzelfde meer als iets accidenteels, dan wel tot de perfectering van een Verwin te behoren, diend te worden geconfidereert; en het effect zyn zoude, dat, zo lange de Verbods-brief niet gelicht en geïnfinueert of geaffigeert is, geene Actie van Spolie zoude kunnen worden geïnstitueert, in cas, door een ander, (zie *Tit. 12. Art. 8*) iets omtrent het goed ondernomen, of anders, als op *n. 4.* gezegt is, de werkelyke posfessie wierd geapprehendeert: wordende de Verbods-brief thans gemeenlyk de Acte van Verwin geïnferceert. Zie *13. op Tit. 12. Art. 8. n. 5.* Voorts is het zulks, dat het geene alhier, omtrent den Verbods-brief en de Publicatie, gezegt word, in het eerste Project-Landrecht niet is gewoest, waarom dan ook de woorden by den volgenden *2. Art.*, waar na den Verwinhebber &c. in deezer voegen niet kunnen verstaan worden, dat een Verwinhebber niet eerder, als na het lichten van den Verbods-brief en gedane Publicatie, de vruchten zoude mogen genieten; maar moeten dezelve relatief gemaakt worden, tot het stellen in de posfessie of tot de vrywillige Verwins overgifte, na welke posfessieneming of vrywillige Verwins overgifte van den debiteur, de Verwinhebber aanstonds de vruchten mag genieten; doch waar van binnen zes weeken na die aangevaarde posfessie, by den Richter zal moeten lichten een Verbods-brief en aan den eigenaar doen insinueren *ex ann. inff. Wil. Roukens.*]

14. [Doen insinueren. Om dat het doen der Insinuatie uitwerkt, dat iemand geene ignorantie meer kan prätenderen, en dus is dezelve mede een noodzakelyk requisit, wyl iemand, schoon hy eene daad weet, de ignorantie altyd kan voorwenden, zo lange hy van de bewustheid niet kan worden overtuigt, en daarom is het, dat de Verbods-brief aan den eigenaar en brui-

kers der verwonne goederen voorhoofds of aan hunne woonsteden, of op zodane andere wyze moet worden geïnfinueert, als hier voor *Tit. 2.*, met relatie tot het doen van Ingangen van Rechten, gezegt is; worden de by het gem. *N. Reglem. op de Verwinnen in Vel.* gerequireert, dat de Insinuatie mede geschiede aan die geenen, welke hun Procedure, zo verre niet vervolgt hebben, op dat de voortgang der Procedure, ongekrenkt echter ieders recht van affectatie, daar door, worde gestuit, zonder dat dezelve, door het niet vervolgen, verjaaren of verdragen. Doch alhier die dispositie niet zynde, worden alle de Procedures in den Ryke van Nymegen, Ampte van tusschen Maas en Whaal, (doch niet in de Neder-Betuwe, alwaar men niet verder dan tot Beschut komt) tot Verwin inclusief vervolgt, zo als het voorbeeld *Tit. 12. Art. 7. & 8.* is aangewezen, het welk geene geringe kosten voor de Boedels, of de Crediteuren zelve, zo ze hunne praëtensien niet voldaan krygen, na zich sleept.]

15. [*Publiceren in de Kerke.* Ten aanzien van het doen der Insinuatiën van Ingangen van Rechten, is hier voor *Tit. 2. Art. 3.* gerequireert, dat dezelve voorhoofds aan de besprokenen moeten gedaan worden, of, zo men niet weet, waar ze zich bevinden, als dan in de Kerken by Publicatie, doch alhier word gerequireert, dat de Publicatie van den Verbods-brief in alle gevallen, in de Kerken (of ook anders op zodane plaatsen, als men gewoon is Publicatiën te doen) geschieden moet, welke reden van onderscheid ook daar in legt opgefloten, dat de Ingangen Rechtens aléén de persoon van den besprokene raken, maar dat de Verbods-brieven alle en een ieder, die op 't verwonne goed eenig recht meend te hebben, aangaan, en aan dezelve geinterdiceert word, om zich het goed niet te bekrodigen, of, buiten form van rechten, op het

hetzelve iets te ondernemen, als mede een waarschouwing aan andere Crediteuren, om in het maken van hun Verwin die voorzorg te gebruiken, dat hetzelve niet strekke tot præjuditie van den Verwinhebber, en op dat daar uit geene actien van spolie geboren worden *Schraff. Vel. Pract. pag. 171.*]

16. [*Op eenen Sondag. Adde Tit. 1. Art. 5. Tit. 2. Art. 3. & 4. Tit. 13. Art. 15. Tit. 25. Art. 12. Tit. 26. Art. 7. Tit. 35. Art. 20. Goris ad Consuet. Velav. Cap. 14. Art. 2. Gl. 2. n. 1. & 2. pag. 219. Schraff. Vel. Pract. Cap. 5. pag. 68.*]

17. [*Na de Predicatie of Godes-dienst.* Elders is op veele plaatsen, noch een gebruik, dat alle Publicatien in de Kerken geschieden; het welk de Gerichts-bode gemeenlyk verricht, intusschen het laatste Gezang door de Gemeente word opgezogt, en dus wyl dezelve, noch by elkander is; doch, zulks alhier niet in gebruik zynde, geschied hetzelve by het uitgaan van de Kerk en buiten dezelve.]

A R T. II.

Waer na den Verwinhebber berechtight is om alle Vruchten ende opkomsten van 't verwonnen Goedt op te beuren ende te genieten, soo nochtans dat hy, wanneer het verwonnen Goedt geredimeert of gesubhasteert wordt, deselve aen den Eigenaer ende aen de Crediteuren sal moeten verreekenen, ende daer by niet alleen

mogen inbrengen den Interesse van syn capitael achterwefen, maer daer beneffens oock van de Renten ende bewysfelycke onkosten, die alle mede tot een Capitael à dato van 't Verwin gereeckent ende by een getrocken fullen worden.

I N H O U D.

1. *Wanneer het genot der vruchten begint.*
2. *Oudstydts had geen verrekening der vruchten plaats.*
3. *Toen konden ook geen renten, middeler tyd, gevorderd worden.*
4. *Redenen van 't voorf.*
5. *Op welke manier de verrekening geschied.*
6. *Redenen daar van.*
7. *Concordantie van andere Land-Rechten.*
8. *Welke vruchten de Verwinhebber verrekent.*
9. *Rekeningen van Salaris beboren onder de kosten.*
10. *De Interesse is op Veliuwe bepaald.*

1. [*Waar na.* Na dat het Verwin door de possessieneming of vrywillige overgifte van den debiteur volkomen gemaakt is, bekleed de Verwinhebber de plaats van den eigenaar, en geniet dan alle de vruchten en opkomsten der goederen en handeld met dezelve als een goed eigenaar vermag en behoort te doen: Terwyl hy de onwillige Debiteuren, door middelen van rechten als anderzints, tot betaling kan noodzaken.]

2. [*Verrekenen.* Volgens de oude Land-Rechten was een Verwinhebber niet verplicht tot eenige verrekening van den ontfang der revenuën van het verwonnen goed, maar konde dezelve, ten zynen privativen voordeele, behouden *Nederl. Adv. I. d. Conf. 36. pag. 64. vers.*

Ten

Ten negende. 4. d. Conf. 70. in fine, pag. 170. en Conf. 141. pag. 389. Pl. B. 1. d. Col. 12. adde Aanrekening. op Tit. 12. Art. 7. n. 2. in princ. Het geen speciaal mede plaats had in den Ampte Neder-Betuwe, volgens attest van den Lanasschryver H. van Bentem d. d. 24. Febr. 1647. en het geadviseerde van T. Foijert d. d. 29. Decemb. 1686. Als ook in den Ampte Over-Betuwe Schraff. Cod.

3. Celr. Zutph. voce Verwin. n. 8. En, met betrekking tot den Ryke van Nymegen, had zulks mede plaats; zynde aldaar teffens gedecideert, dat, gedurende de Verwins jaaren, des Verwinhebbers Renten en Interessen stil staan moesten, en, by lossing des Verwins, niet ten lasten van den verwonnen grond of ouden eigenaar gebragt konden worden, gelyk, ten aanzien van de redemptie van twee Bouwhoven, door Burgermeester Kelf ken onder het Kerspel Beuningen in Verwin geposideert geweest zynde, een Rapport van Jonkeren ende Steden-Vrunden, neffens d' Ordinaris Gedeputeerden, in het *Quartiers Reces. d. d. 15. Decemb. 1606.* geinsereert, gezegt word. " Dar, „ na usantie ende costume in den Ryke van Nymegen, „ Burgermeester Johan Kelf ken zich behoorde te conteren mette opkomsten ende vrugten van die Bouwhoven genoten, sedert dat hy deselve in Verwin gehad heeft, sonder renten van syn Capitaal te eischen, „ al waar het ook dat hy by de vrugten ende opkomsten van dien, geprofitteert hadde. Idt welk hy in „ sulken val niet gehouden sal wesen te restitueeren. „ Geconsidereert dat die geene, soo eenig goed in Verwin heeft, ongehouden is, voor den tyd, dat „ hy 't selve in Verwin heeft gehad, rekening of „ *reliqua* daar van te doen, ende oversulks, daar tegens zig ook, by de redemptie ende losse, behoord „ genoegten te laten, met de somme alleen, daar voor „ idt goed is opgewonnen, midsgaders de Gerigts- „ kosten

„kosten daar op gelopen, tot taxatie sonder meer,
 „uitgefondert noodwendige melioratien; daar over,
 „foo wanneer dese twee Bouwhoven geredimeert zul-
 „len worden, met den meergem. Burgerm. in liqui-
 „datie getreden, ende daar over gedaan zal worden,
 „wat, na priferonge van onpartydige, na costume,
 „ende sanst in billykheid bevonden zal worden hem te
 „competeren.” Welke Costume, ten aanzien
 van het stil staan der Renten, echter niet den Ryke
 van Nymegen byzonder eigen geweest is, maar eer in
 't algemeen schynd plaats gehad te hebben, waar de
 Verwinhebber ongehouden was de vruchten te verreke-
 nen: zulks was het geval by het *Land-R. van Veluwe*
Cap. 15. Art. 1. Land-R. van Zutphen Tit. 8.
Art. 5. & 11. Stad-R. van Mechelen Tit. 13. Art.
27., by welke Rechten den gewesē eigenaar de losse
 van het verwonnen goed word toegestaan *voor al zulke*
penningen daar voor de erve uitgewonnen is, met de
redelyke kosten daar om gedaan, zonder dat daar by
 de betaling van Renten, gedurende de verwins jaaren
 verlopen, gevordert word; terwyl echter by 't *Land-R.*
van Veluwe loco alleg. de restitutie van schaden daar
 om geleden mede gevordert wordende, zulks wel ge-
 legenheid had gegeven tot eene generale gewoonte,
 welke aldaar, voor het invoeren van het *Nieuw Re-*
glement op de Verwinnen, plaats had, waar by, aan
 de optie en keur van den Verwinhebber, gelaten wierd
 om ofte zich te houden aan de vruchten en opkomsten
 van het verwonnen goed, tegens de jaarlyksche Ren-
 ten van 't Capitaal, indien hem zulks profytelyk was,
 ofte in tegengestelden geval zich te houden aan zyn
 renten en de ontfangen vruchten by het inlossen aan
 den gewezen Eigenaar of Inlosser te verrekenen. *Pronk*
Aantek. op 't voorz. Land-R. Cap. 15. in fin.; wel-
 verstaande, dat de Verwinhebber een van beide moest
 kiezen over alle de jaaren, welke hy het goed in Ver-
 win

win bezeten had, en geenzints dat van het eene jaar de vruchten en van het andere renten mogte trekken. *Schraff. Vel. Pract. pag. 180. in fine.* Doch by 't *Stad-R. van Mechelen loc. alleg.* word uitdrukkelyk gezegt, dat die vruchten den Uitwinnere verblyven voor 't verloop van zyn schuld voor denzelven tyd.

4. vid. *Christinaeus ibid. n. 6.* Zynde de reden en grond, zo van 't gewin der vruchten by den Verwinhebber, als van het stil staan der Renten, daar in te zoeken, dat de Verwinhebber, door een veronderstellen koop en opgevolgde overgifte des goeds, gehouden wordende het recht van eigendom (of schoon noch herrceplyk) verkregen te hebben, hy ook moest gerekend worden de vruchten te trekken als Eigenaar en niet als Schuldeischer; terwyl, van den anderen kant, de billykheid vorderde, dat, daar hy by een ruimere opbrengst der goederen veel konde winnen, hy, daar tegen, ook voor lief moest nemen, wanneer by misgewassen of anders, na afstrek der ongelden, weinig of geheel niets, voor zyn interesse, overschoot *ex regula, quod secundum naturam sit, incommoda cuiusque rei eundem sequi, quem sequanter commoda* L. 10. D. de reg. jur. Gelyk geadviseert door *W. Pronk, Job. Verstegen, Job. van Tryst* en de Procureurs de *Haart* en *Adr. Roukens* in Septemb. 1679 adde Advys van *J. Op ten Noorth* en *J. Coets d. d. 20. Febr. 1696.*, als mede van *H. Schepen* en *W. V. Hageman d. d. 25. Maart 1702.* *J. Schomak. Aankmerkingen over de Ordonn. op den 50. Penn. Art. 3. n. 25. et seqq.* Het geen zo verre ging, dat 'er zelfs Proces voor den Hove gevoerd is; "Of een lossen van het Verwin wel konde genieten de vruchten, "tyde der lossing op het verwonnen goed staande."

5. *Schraff. Cod. Geln. Zutph. loc. cit. n. 9.* Om in dat oude recht en gebruik dan eene zodane verandering te maken, welke met de reden en billykheid, als mede

mede met veele nabuurige rechten, voorts het belang der Debiteuren, meer overeenkomst hadde, heeft de Wergever bepaald, dat de Verwinhebber wel berechtigt zoude zyn, om alle de vruchten en opkomsten van het verwonnen goed op te beuren, ja zelfs *die te genieten*; mids echter dat, in cas van redentie of subhastatie, gehouden blyft, dezelve aan den eigenaar of Crediteuren te verrekenen. Te weten, om dezelve te doen strekken, in mindering van zyne vordering, zo wel interessen als Capitaal, *als is het schoon, dat de Verwinhebber een gepostponeerd Crediteur wezen* 6. *mogt.* Eene dispositie waarlyk, welke met alle regulen van billykheid quadreert, en, op fundament van het gestatueerde by de volgende Articulen, het belang van de Oud-eigenaars, of uitgewonne Debiteuren, ten doel heeft. Want by den voorgaanden 12. *Titul* hebben wy reeds aangemerkt, dat de executive termynen zyn geintroduceerd, om verwonne Debiteuren te gemoet te komen, en speciaal op *Art. 7. n. 4. dict. Tit.* mede genoteerd, dat de aanbieding van Koop, tot dat einde tendeert. By deezen *Titul* nu, *Art. 12.* word, na de volle uitwinning, aan een Debitteur vryheid gelaten, om, gedurende de jaaren van Verwin, de lossen van het goed te mogen doen, en alzo het goed weder aan zich te brengen, en intuschen een Verwinhebber, *tanquam usufructuarius*, volgens den 4. *Art.* verplicht, om, uit de revenuën alle lasten en renten van oudere rentverschryvingen te beralen. Terwyl evenswel een ouder Crediteur, welke het niet gelegen mogt komen na zyn agterwezen te wagen, by den 5. *Art.* is vry gesteld, om hetzelfde van een verwonnen goed, *actione hypothecaria* te eischen, en alzo hetzelfde van den Verwinhebber te ontfangen, of, in cas de Verwinhebber het opgeëischt, agterwezen niet betaald, hem wederom uit te winnen, en het goed te distrahieren, zonder zelfs de kosten

ten van zyn eerst gemaakt Verwin, tot laste van het verwonnen goed, te kunnen brengen; *Ampliatie op het Land R. van Veluwe Art. 4.* Zynde bovendien aan een ouder Crediteur dit voorregt ook noch vergunt, dat hy niet verplicht is zyn agterwezen te rug te ontfangen, maar het in zyn keur heeft, om den jonger Crediteur (welke 'er dan niets by verliest) te befaalen. en alzo het Verwin aan zich te neemen. Aan den anderen kant daar en tegens is het, volgens *Art. 6.*, aan een jonger Crediteur ook geoorloofd om een Verwinhebber, die ouder Crediteur is, uit te lossen, door hem zyn agterwezen te praesenteren en te voldoen, en dus doende het verwonnen goed, of de administratie van dien, te bekomen, (ten waare de ouder Crediteur verkoos in het Verwin te blijven, en aan den jonger Crediteur zyne vordering te betalen) en zich alzo, uit de revenuën, betaald te maken, door dien hy, *in het bezit en genot* van het verwonnen goed kan blijven, zo lang hy wil, zonder tot het verkopen van dien te kunnen genoodzaakt worden, als alléén om redenen by den volgenden *11. Art.* opgegeven. Waar by noch accedeert, dat een Verwinhebber, dewelke op eene wettige wyze het Verwin bekomen heeft, (zonder onderscheid of hy oudste of jongste Crediteur is) door den Debiteur, nooit uit zyn Verwin kan worden gezet, *voor dat hy van zyn agterwezen ten vollen voldaan is*, en dat gevolglyk al het recht, het welk eenen verwonnen Debiteur gelaten is, het zy hy het goed verkopen, lossen, of het recht van lossen aan een ander cederen wil, zich bepaald aan deeze, *mids, dat de Verwinhebber voldaan worde.* *Zie infra Art. 12.* Alle 't ten gevolge eensdeels, dat een Verwinhebber, oudste Crediteur zynde, zonder verzekering voor zyne betaling, noch tot inruiming, noch tot distractie van het verwonnen goed kan worden genoodzaakt, en anderdeels, dat een jonger Cred-

Crediteur, Verwinhebber zynde geworden, door een
ouder Crediteur uit het Verwin niet kan worden gezet,
ten zy bevorens het agterwezen van het verwonnen
goed geeischt, en Hem dus gelegenheid gegeven word
herzelve, tegens cesfie van actie, te voldoen, of van
den ouder Crediteur het zyne te ontfangen. Voorts
dat hoe langer het goed in Verwin bezeten word, hoe
meer de Crediteuren, welke anders by eene Verkoping
niets zouden kunnen krygen, occasie hebben, aan hun
agterwezen te geraken, en den Debiteuren hoope over-
blyft om van de schulden ontheft en wederom posses-
seurs van hunne goederen te worden, en dus niemand
eenig præjuditie word toegebracht. Tot versterking
van dit gevoelen diendt mede te worden geremar-
queert, dat de vruchten, van het goed gesepareert
zynde, voorts renten van Obligatiën, pachten van
Landeryen, en huuren van huifen, voor gereed ge-
houden worden *Christin. ad L. L. Mechin. Tit. 7.*
Art. 7. in add. n. 17. Decis. vol. 9. decis. 16. n. 17.
en mids dien geacquireert worden by den geenën, die
dezelve heeft uitgewonnen en opgebeurd; voorts dat
dezelve Verwinhebber (almede zonder onderscheid of
hy de oudste of jongste Crediteur is) volgens deeze
Articul bevoegd zy, om by die verrekening in te bren-
gen den interessën van zyn Capitaal en agterwezen
&c., ten einde, als by eene verrekening, *debet* en
Credit te balanceren, en te zien hoe veel hem, by
flor van rekening, noch competeert. Om deeze re-
den schynd het ook, dat een Verwinhebber niet ver-
plicht geworden is, voor den ontfangst der revenuën
borge te stellen, waar toe anders, ingevalle hy ge-
houden was dezelve aan de eerst geprefereerde Credi-
teur uit te keeren, notoir zoude verplicht zyn, spe-
ciaal in cas hy elders woonde; want, by faute van
borgstelling, niet anders als *actione personali*, tot uit-
kering kunnende geconvenieert worden, zoude zulks,

in byzondere gevallen , veel bedenking en zwarigheid
 7. kunnen rescontreren. Komende de invoegen ge-
 melde verrekening over een met de *Rechten van het*
Over-quart. 2 d. 3. Tit. §. 1 n. 7. , waar by gezegt
 word: " Dat de vruchten der goederen blyven tot
 „ behoev van den executant , ter voldoening van het
 „ geene hem , by vonnis is toegewezen , of van de
 „ schuld , waar voor Panding gedaan is. " Zynde
 by het *Nieuw Reglem. op de Manier van Procederen*
in de Graafschap Zutph. Cap. 6. Art. 12. ook gedis-
 poneert , dat de Verwinhebber verplicht zy , om uit de
 opkomsten te betalen de lasten des verwonnen goeds,
 ter zaake van administratie als anders geimpendeert , en
 dat het overige (luid de eigen woorden) "*Van nu*
 „ voortaan zal worden gevalideert en verrekent , ten
 „ behoefte van den geëxecuteerde , en *also verstreke-*
 „ *ken* in mindering van zyn verschulde Capital , inter-
 „ essen en kosten. " Op Veluwe is by het *Nieuw*
Reglem omtrent verwonnen goederen Art. 1. even
 als by dit Land-Recht gestatueert , dat de Verwinheb-
 ber de opkomsten van 'tverwonne goed , wanneer
 hetzelfde geredimeert of gesubhasteert word , *aan den*
Eigenaar en aan de Crediteuren zal moeten verre-
kenen. Terwyl by den volgenden *Art. 18. n. 3. ibid.*
 tot een poenaliteit voor een Verwinhebber , die , na
 omloop der jaaren van redemptie , nalatig is gebleven
 de verwonne goederen Gerichtelyk te doen verkopen ,
 gestatueert zynde , dat hy de vruchten na den omloop
 der jaaren van redemptie genoten , by een byzondere
 Rekening en wel op zyn eigen kosten , *ad usum jus*
habentium , zal moeten verrekenen , daar uit niet on-
 duidelyk is af te nemen , dat de verrekening der vruch-
 ten binnen voorz. jaaren genoten , waar van in *Art.*
 1. gesproken was , verondersteld wierd te geschieden
 8. *in proprium usum* van den Verwinhebber. On-
 dertusschen verandwoordt een Verwinhebber geene

meerdere revenuën, als hy werkelyk ontfangen heeft, en zo 'er, in cas van de distractie der Goederen, geduurende den tyd van Verkoop en Opdragt, noch ontfangt, en hy van zyne prätenſie niet voldaan is, profiteert hy dezelve mede in mindering zyner vordering; maar uit de Koopſpenningen betaald wordende, keert hy dezelve aan den volgenden Crediteur of Eigenaar uit. Zie voorts op den volgenden 5. & 11. Art.]

9. *Bewyzelycke koſten.* Waar onder ook behooren de Rekeningen der Practizyns, wegens Salaris en verſchot tot die tyd gemeriteert en gedaan, zie het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18. Art. 2. Stad-R. van Bomm. Cap. 16. Art. 2.*

10. [à Dato van het Verwin. Conform het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Stad-R. van Bomm. loc. cit.* als mede de *Ampliat. op het Land R. van Vel. d. d. 1. Mai 1770.* Doch mogen aldaar van de agterſtedige renten, grondlaſten, bewyzelyke onkoſten van het Verwin, betaalde laſten en uitgagen, voorts nuttige verbeteringen, die aan het verwonnen goed, by aanvaarding van hetzelfde, door den Verwinhebber gedaan zyn, tot een Capitaal gebragt zynde, geene hoogere intereſſe, als die op des Quartiers Comptoir betaald word, gerekend of goed gedaan worden.]

A R T. III.

Een Verwinhebber ſal het verwonnen Goed publickelyck aen de meeft-biedende moeten verpachten, edogh den ouden Pachter

ter syn Pacht uythouden, mits dat deselve niet excedere den tyd van drie Jaren.

I N H O U D.

1. *Wyze van Verpachting.*
2. *Hoe de nalatigheid of kwade trouw van den Verwinhebber gecorrigeert word.*
3. *Wanneer de oude Pacht mag gecontinueert worden.*

1. *Publickelyck.* Dat is, by openbaare aanbieding, op dien voet als men gewoon is publicque Verpachtingen, na voorafgegane Publicatie en affixie van Billetten ter gewooner plaats, of, zo als het gebruikelyk is, met tusschen-lating van eenen behoorlyken termyn, ter informatie van de Gegadingdens, te doen, zonder dat daar toe de praesentie van eenig Gerichts persoon 2. word gerequireert. [By aldien een Verwinhebber nalatig blyft, in het verwonnen goed publicq te verpachten, of omtrent de publicque Verpachting fraudulent handeld, als ook, in cas hy het Goed uit de hand verpacht, komt zodane omiffie het Verwin wel niet te destrueren, vermids zulks niet tot de perfectie des Verwins ende affectatie, daar door, bekomen, behoord; maar is de inhoud van deeze *Art.* alléén eene ordre, waar na de Verwinhebber zich, in het gebruik van het verwonnen Goed, volkomentlyk moet gedragen, by poené van zich anders personeel te verplichten, *ad praestandum id quod interest.* *Schraff. Adv. 4. d. Conf. 29. n. 5.*]

3. *Ouden Pacht syn Pacht uythouden.* Mids dat deselve niet fraudulent is gemaakt [En zo deselve bevonden wierd noch maar één of twee jaaren te duuren,

ren, moet, voor het geen dan noch aan de drie jaaren manqueert, de publicque Verpachting gefchieden, ten waare de Verwinhebber (gelyk zulks by voorgem. *Ampliarie* op het *Land-R. van Veluw. Art. 2* geoorloofd is) mogt goedvinden, den ouden Pachter voor den resterenden tyd te continueren.] Conform *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18. Art. 3. Stad-R. van Bomm. Cap. 16. Art. 3.* En hier toe behoord ook eenigzints het Gedisponeerde in *L. 8. §. 1. D. de reb. Auctor. jud.*

[*Drie jaaren. Zie beneden op Tit. 30. Art. 12.*]

A R T. IV.

Een Verwinhebber is oock gehouden gedurende den tydt van syn besit te betalen uyt de opkomsten van de verwonne Goederen de jaerlyckse Thynsen, Erf-pachten, Renten ende andere Grondt-lasten, waer voor deselve zyn verbonden uyt kracht van oudere verschryvingen, als die is, waer voor het Verwin gemaeckt is, mits dat sodane Lasten bevonden worden aengeteekent te zyn op het Register van beswaer.

I N H O U D.

1. Wyze, op welke de Verwinhebber tot voorz. betaling kan geroodzaakt worden.
2. De gevoraerde aantekening op het Register van Bezwaar raakt geen Thynsen of Erf-pachten.
3. Over het Register van Bezwaar.

4. Over

4. *Over het invorderen van Thynsen enz. aan het verwonnen Goed verschuld.*

1. *[Is oock gehouden.* Een Verwinhebber heeft, te gelyk met de bezitting der goederen, alle vorige lasten, zo wel van interessen als Capitalen, ten Prothocolle in ordre voor hem gerealiseert staande, op zich, en is dus gehouden om alle de lasten en interessen alhier gemeld, welke, *geduurende zyn bezit*, vervallen, uit de opkomsten der goederen, te betalen; ja zelfs oudstyds, toen het Recht van Verwin gerekend wierd, den eigendom der verwonnen goederen, of schoon binnen een bepaalden tyd noch herroepelyk, aan te brengen, wierden zodane lasten niet anders aangemerkt, als personele schulden van den Verwinhebber, zo dat hy toen, tot voldoening derzelve *actione personali*, of by arrest op zyn persoon en goederen, daar voor, kon aangesproken worden. Zynde daarom ook de *exceptio sine actione agis* op Advys van Job. Bors en Hub. van Santvoort den 3. May 1666. by het Land gericht van Over-betuwe afgeslagen, in zaake van de Wed. en Boedelhoudersche van Arn. van Wil, contra Gysbert van Mulkom. Doch zulks had echter geen plaats voor Erf-pachten of andere Renten, voor dato des Verwins reeds verschuld, waar voor alléén *actio in rem scriptam* competeerde, en geenzints actie personeel; gelyk geadviseert door T. Foyert d. d. 29. Decembr. 1686. Zie hier over ook Schraff. Vel. Pract. p. 174. Thans echter kan een Verwinhebber, ten aanzien der overige Crediteuren, niet anders geconfidereert worden, als Houder van een Onderpan, gelyk hy ook aldus by 't Nieuw Reglem. omrent verwonnen Goederen op Veluwe Art. 4. aangemerkt en benoemd word, met dat gevolg, dat Thyns- en Erf-pachts-heeren, ofte ook oudere Rentheffers voor hunne vorderingen alléén hebben *actionem hypothecariam* op het verwonnen

Goed, waar voor zy echter, by faute van betaling, van den Verwinhebber, hetzelfde goed kunnen executeren, en daar mede den eersten Verwinhebber depositeren. Even gelyk, omtrent een eerder geprocedeert hebbend Crediteur, en een jonger Crediteur hier voor *Art. 1. n. 4.* met een *Sententie van den Hove d. d. 14. Dec. 1758.* (zynde aldaar den datum geomitteert) bewezen is.]

2. [Mits dat sodane Lasten bevonden worden aangezeekent te zyn op het Register van bezwaer. Omtrent het verstand van deezen *Articul*, en, of namentlyk een Verwinhebber wel aansprekelyk is, tot de betaling van een Thyns of Erf-pacht, welke niet ten Prothocolle van Bezwaar staat aangetekend, is meer dan eens verschil ontstaan; en diendt omtrent dezelve te worden geremarqueert; Dat in deezen *Articul*, eene distinctie behoord te worden gemaakt, tusschen Thynsen en Erf-pachten ter eenre en verdere lasten, waar mede het Land bezwaard is, ter andere zyde. Dat, met betrekking tot de eerste, als mede ten aanzien van feudale Heer-gewaaden en andere recognitien, dewelke met den directen eigendom worden gereserveert, zeker is, dat dezelve niet onder de benaming van grondlasten kunnen worden gecomprenheert; gemerkt dezelve plegen geconstitueert te worden, by forme van reserve, en als eene recognitie van den directen eigendom, welke blyft aan den uitgevenden Erf-heer, en waar door hy niet afgaat van den volkomen eigendom van het Goed, maar alléén het recht, om daar van de opkomsten te genieten, overgeeft, dewelke by den Erf-pachter moeten worden geproffiteert, zo lange hy den Erf-pacht en jaarlyksche recognitie betaald. Dat gevolglyk den Erf-heer *Dominus directus* verblyvende en een Erf-pachter niet meer dan het *utile dominium*, of eigentlyk vrucht-gebruik beko-

bekomende, een Eigenaar de proprieteit van zyn eigen Goed niet behoeft te doen registreren. Wordende het Leggerboek van Erf-pachten en Thynsen voor een genoegzaam Register, volgens Landelyke Resolutien, gehouden, en, na de oudheid van dien, zelfs de praferentie geconcedeert op zodane gronden en erven, als waar in den *Canon* is gereserveert: waar van de reden mede, hier in resideert, dat de oude Erf-pachten en Thynsen, thans by Collegien of andere bezeten wordende, zyn afgekomen van het Pausdom; en dat by de Reformatie het recht tot dezelve wel aan de tydelyke Regeering is overgegaan, doch echter de Roomsche Geestelykheid, by hun vertrek, de Constitutie-brieven onder zig behouden hebben; zo dat het dikwils eene notoire onmogelykheid zoude geweest zyn, zodane Constitutie-brieven ten Prothocolle te doen brengen. Kennende deeze bovengemelde distinctie, en dat de Registratuur van Thynsen, Erf-pachten en diergelyke Gerechtigheden niet *necessair* is om voor jongere Renten en Hypothequen te worden gepraferiert, mede opgemaakt worden uit den volgenden 13. *Art.*, waar by eerst de ten Prothocolle bekende Crediteuren, en voorts in het Generaal alle, die op het verwonnen Goed eenig recht van eigendom of gerechtigheid vermeenen te hebben, worden gesommeert om Hun recht en agterwezen op te geven, met vergelyking van den 29. *Art. deezes Tituls*, waar by den eigendom van den Leen- en Erf-pachts-heer en het recht van den Over-thyns-heer van het verstek worden geëximeert. Ook zal daar en boven nooit uit de Rechten of Praetyk kunnen worden daar gedaan, dat een Erf-pachts-heer of Thyns-heer verplicht is geweest deszels Erf-pachts- of Thyns-boek ten Signate van Bezwaer te doen registreren, of dat hetzelfde by het Land-Recht veranderd is. Gelyk ook alzo is verstaan by het *Land-Gericht des Ampts Over-beta-*

we Banke van Bemmel in den jaare 1689. in zaake van Ryk Muys, als Gemagtigde van de Gedeputeerde Staaten van Veluwe; Impetrant van Peinding contra Peter Romburg: gelyk dan ook by 't Nieuw Reglem. omtrent verwonnen Goederen op Veluwe Art. 4. de Aantekening op het Prothocol van Bezwaar alléén gevorderd word, ten aanzien van Capitaalen op Interest genomen, waar voor de Goederen zyn verbonden, uit kragt van oudere verschryving of verband, als die is, waar voor 't Verwin gemaakt is; maar niet ten aanzien van Thynsen, Erf-pachten &c. Alle 't ten gevolge, dat de Erf-pachten of Thynsen niet geregistreert zynde, den Verwinhebber wel altoos *justam causam* heeft te ignoreren, dat de Erf-pacht uit het verwonnen Goed gaat, en midsdien niet eerder kan gehouden worden *in mora* te zyn, voor dat zodane uitgangen bewyzelyk ter zynere kennisse zyn gebragt. Doch echter daar na verplicht is tot betaling, het zy dezelve vóór of ná het Verwin waren vervallen, on-aangezien dezelve op het Register niet aangetekend waren, alzo deeze Articul de Registratuur der Thynsen en Erf-pachten, ten sine van praferentie, niet requireert: gelyk aldus is geadviseert door W. Water den 22. Aug. 1687., door Wil. Roukens den 24. Aug. 1687., als mede door A. van Liib de Feude en G. Schul den 25. Sept. 1689. add. Tit. 27. Art. 23.]

3. [Register van Beswaer. Om dat het Register of Prothocol van Bezwaar in deeze Provincie, tot zekerheid der goede Ingezetenen, genoegzaam algemeen ingevoerd zynde, en, door middel van dien, een *reëel* Recht op zodane geaffecteerd parceel gebragt wordende, hezelve dus ook versprekt tot een rigtsnoer, waar na men zich, ten einde confusien en verwarringen voor te komen, veiligst kan gedragen, en
- gevolg.

gevolgelyk al het geen, het welk, als een last op een Erf, gegeven of gezet, doch niet ten Prothocolle gebragt word, voor niet anders dan een personele vorde- ring kan gehouden worden. Wordende behalven by dit *Land-R. Tit. 3. Art. 3. Tit. 4. Art. 1. Tit. 5. Art. 15. Tit. 22. Art. 4. Tit. 28. Art. 2.* de noodzakelykheid der Registratuur ten voorz. einde, ook gevorderd by het *Land-R van Tielre en Bommelre- W. Cap. 1. Art. 8. Cap 4. Art. 3. Cap. 5. Art. 5. Cap. 31. Art. 23. Stad-R. van Bommel Cap. 1. Art. 9. Cap. 3. Art. 3. Cap. 4. Art. 6. Cap 29. Art. 23.* voorts *Pl. B. 2. d. Coll. 541. & 636. 3. d. Coll. 167. 540. & 628.* In de Graafschap Zutphen word geene Registratuur van kleine stedigheden ter summa van éénen gulden tien stuivers, en uitgangen van Koom, tot één halv Malder, gerequireerd *Pl. B. 2. d. Coll. 638.* Met betrekking nu tot het invorderen van Thynsen en Erf-pachten, die aan het in Verwin genomen Goed op St. Marten verschulden, en gecollecteerd moeten worden, en meest in geringe posten, als *Hoenderen, Brabandsche Oortjens, Thyns Grootjens, halve Matten, Braspenningen, Thyns-schellingen, Capoenen, rook Hoenderen* en andere meer, bestaan, daar omtrent heeft een Verwinhebber niets anders te doen, als de eigenaar of bezitter gedaan heeft, namentlyk met die jaarlyks en alle jaaren op St. Marten in haare Plaatfen te collecteren, gemerkt het Land Recht van zodane gevallen van Verwinnen der Thynsen geen gewag maakt, en een Verwinhebber het Goed, met allé active en pasive servituten, rechten en gerechtigheden, als daar toe en aanbehoren, possiderende, over zulks zich, na Land-Rechten, in allen deelen, moet gedragen omtrent de administratie van het verwonnen Goed, als de eigenaar zelve gedaan heeft.]

ART. V.

Als een ouder Rentheffer of ander gevestigt Crediteur syn achterwefen eyscht van een verwonnen Goedt, mach den Verwinhebber het selve daer aen præsentieren, ende alsdan is dien ouderen Rentheffer of Crediteur gehouden sodanig achterwefen met de Gerichts-kosten tegens behoorlycke cessie ende opdracht van dien t'ontfangen, of aen den Verwinhebber syn achterwefen met die by hem aangewende ende bereeckende kosten, soo als voorsz. is, te voldoen, mede tegens cessie ende opdracht van syn Recht.

I N H O U D.

1. *Wanneer de Verwinnebber door een ouder Crediteur kan gedeposideerd worden.*
 2. *Een ouder gevestigt Crediteur heeft de Keur van te losfen of uitgelost te worden.*
 3. *Het losfen geschied met Contant-geld.*
1. [*Ouder Rentheffer — syn achterwefen eyscht.* Door deezen Articul word een ouder Crediteur geruust gesteld, dat hy niet behoefd te vrezen, of iet te doen, om zyn recht tegens den jongeren Verwinhebber te verweeren, dien de overneming van oudere lasten, op het verwonnen Goed staande, *ipso jure, ex provisione statuti*, is te last gelegd. Want wanneer een jonger

ger Crediteur eenig goed in Verwin heeft, en het een ouder Rentheffer of ander gevestigd Crediteur niet gelegen komt, na zyn agterwezen te wagen tot zo lange de Verwinhebber, het zy vrywillig of uit noodzaake, het verwonnen Goed subhasteert, mag hy hetzelfde agterwezen niet alléén aan den Verwinhebber denuntieren en opeischen, maar ook, ingeval hem geen voldoening aangeboden word, *actione hypothecaria*, tot bekoming van dien, op het Goed procederen; zynde aan de eene zyde, de Verwinhebber verplicht het geëischte agterstand, met de kosten tot bekoming van dien aangewend, aan zodanen ouderen Crediteur aan te bieden; terwyl aan den anderen kant, de ouder Crediteur ook gehouden is, om, of tegens ontvangst van zyn agterwezen, Cessie van zyn Recht te doen; of den Verwinhebber in maniere, als in den Text staat, uit te lossen. By aldien dan een Verwinhebber, zich die opeisching niet bekreunende, den ouderen Crediteur met zyn Procedure liet voortgaan, zoude hy te wagen hebben door denzelven van zyn Recht van Verwin uitgewonnen en gedeposideert te worden. Het welk geschieden kan, volgens het geadviseerde van *Wil. Water* en *Arn. Coerman*. Zie *Nederl. Adv. 2. d. Conf. 186. pag. 521. versu. En dat naar Rechten enz.*]

2. [Of aen den Verwinhebber syn achterwesen te voldoen. Gelyk een ouder gevestigd Crediteur beter recht van Hypotheecq als een jonger Crediteur heeft, zo word hem, by deezen Articul, ook het voorregt vergunt, om, gelyk gezegt is, zyn agterwezen op te kunnen eischen en te ontvangen, of anders, zo hy meerder voordeel in de Verwins-bezitting van het Goed ziet, aan den jongeren Crediteur zyn agterwezen met de kosten te voldoen, en also het recht van den Verwinhebber, en dus het geheele Verwin, te acquireren.

teren. Zynde het gevolglyk altyd in de keur van een ouder Crediteur, om uit te lossen of uitgeloft te worden; volgens het gestatueerde by het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18. Art. 8. Stad-R. van Bommel Cap. 16. Art. 7. in verbis:* „den oudsten Crediteur geniet den Keur als van „ouds;” Zie mede het *N. Reglem. op de Verwinn. op Veluw. Art. 4. Wassen. Pract. jud. Cap. 22. n. 69 circa fin.* Terwyl by het *Land-R. van Veluwe Cap. 14. Art. 22.* de keur den Verwinhebber werd toegestaan; zie *Schraff. ibid n. 3.* Doch die uitlossen wil moet zulks doen met Contant-geld *Land-R. van Tielre- en Bommelre W. Cap. 16 Art. 9. Stad-R. van Bommel loc. cit. Art. 8. Nieuw Regl. op Veluw. Art. 11.]*

A R T. VI.

Gelyck dan mede een Verwinhebber ten allen tyden gehouden is het recht van syn verwin te cederen aen eenen jongeren Crediteur, die hem syn geheel achterwefen doet præsenteren, of daer aen het syne te voldoen jegens behoorlycke cessie.

I N H O U D.

1. Hoe lang het Recht van Lossen duurt.
2. In welken maniere een jonger Crediteur lossen kan.
3. Grond van billykheid van 't gestatueerde in deezen Articul.
4. Wanneer verscheide, jongere Crediteuren willen lossen.
5. Die

5. Die lossen evil, moet ten Protocolle bekend zyn.
6. Middelen van Contrainte tegen Onwilligen.
7. Over de Form van Cesfie
8. Wat een Cedent, in deezen, te praesteren heeft.
9. Voorbeeld van een Acte van Cesfie.
10. Op Veluwe kan geen jonger Crediteur een ouder uitlossen.

1. [Ten allen tyden. Dat is, zo lang de Verwinhebber in 't bezit ende genot van 't verwonnen Goed mogt blyven, zonder tot 't verkopen van dien te zyn overgegaan; even gelyk de Eigenaar alzo mede ten allen tyde het verwonnen Goed mag lossen, zie beneden Art. 11. & 12.; waar mede het op Veluwe anders is gelegen, alwaar de Eigenaar het Recht van Lossen, volgens Land R. Cap. 15. Art. 1. niet langer had als zes jaaren, en welke termyn by het meergem. N. Reglem. Art. 10. is gelimiteert, op drie jaaren voor Inheemsche, maar voor Uitheemsche op zes jaaren is verbleven, waarom dan ook aldaar aan een Crediteur het Recht van Lossen geoordeeld word, niet langer te competeren als het den Eigenaar zelfs heeft. Zie Schraff. ad Reformat. Velav. Cap. 14. Art. 22. n. 4.]

2. [Die hem syn geheel achterwefen doet praesenteren. Het is niet alléén conform de gemeene beschrevede Rechten, dat den eersten Crediteur ende Pandhouder voor een jonger Crediteur, zonder erlegging des eersten Creditours Pandpenningen, niet heeft te wyken Arg. L. 11. pr. & 12. § 2. D. qui potior. in pign., maar ook van ouds eene generale Custume in deezen Furstenstom, dat iemand hebbende eenige Erf goederen met recht opgewonnen ende in 't bezit ende gebruik van die zelve Gerichelyk gesteld zynde, daar van niet en mag ontzet worden, noch van den Eigenaar,

naar, noch van een jonger Crediteur, dan tegen erfdinge van de Capitaalen en verlopen Interesten, midsgaders alle gerichtelyke en ongerichtelyke onkosten, waar voor de eerste Crediteur dezelve Goederen opgewonnen heeft, midsgaders de kennelyke melioratien daar aan gedaan; *Land R. van Veluwe Cap. 14. Art. 21. & 22. Cap. 15. Art. 1.* geadviseert by *E. Everwyn, D. van de Sande, P. Singendonk, Arn. Coerman, Job. van Triest den 13. May 1654.* Zie *Nederl. Adm. 4. d. Conf. 70. pag. 169. circa fin.*

3. [*Te cederen.* Dit gefatueerde is, ten reguarde van den Verwinhebber, het tegens overgestelde van het gedisponeerde by den voorgaanden 5. *Art.* en mede op de notoire billykheid gegrond; om dat een ouder Crediteur alhier wederom de voorkeur gegeven word, of hy zyn agterwezen met de kosten van een jonger Crediteur ontvangen, dan wel aan den jongeren Crediteur, tegens Cessie van Actie, het zyne voldoen, en also in het Verwin blyven wil. Want of schoon een ouder Crediteur meer faueur als een jonger Crediteur geniet, zo moet zulks echter zo verre niet gaan, dat een ander, daar door, een merkelyke schade en na-deel zoude kunnen worden toegebracht. Het welk echter notoir geschieden zoude, by aldien een ouder Crediteur niet konde uitgelost of anders verplicht worden, den jongeren Crediteur te vreedten te stellen. Is dus een oude Crediteur genegen het Verwin te behouden, hy betale den jongeren Crediteur; vind hy niet goed den jongeren Crediteur te voldoen, hy worde van zyn agterstand voldaan, en geve aan den jongeren Crediteur gelegenheid, om, door de administratie van het Goed, zich uit de revenuën betaald te maken, wyl tot de Verkoping, om geene dan gewichtige redenen, kan gehoodzaakt worden. Zie *Art. 11. seq.*]
4. Maar wat te zeggen, wanneer verscheide jongere Crediteu-

diteuren den Verwinhebber zyn agterwezen met de kos-
 ten deeden præfenteren; wie derzelve, in zulk een
 geval, behoort voorgetrokken te worden? Zie *Carel*
de Mean Obs. 299. n. 22. die van meening is, dat
 de jongste van alle, om het meerdere gevaar, dat hy
 loopt, behoort geprefereert te worden. [Doch daar
 wy, zo op den voorgaanden Articul, als ook hier bo-
 ven, gezien hebben, dat dit Land Recht in het lossen
 van een Verwin, eenen ouderen Crediteur altyd de
 voorkeur toestaat, en zelfs, ingevolge het gedispo-
 neerde van voorgaanden Articul, den jongsten Credi-
 teur de Cesfie van het Verwin niet alléén onnut zoude
 zyn, maar zelfs schadelyk zoude kunnen worden, zo
 scheidt het contrair gevoelen alhier, buiten twyffel te
 5. zyn. Ondertusschen moet de geen, die lossen wil,
 een gehypothequeerd of ten Prothocolle bekend Cre-
 diteur zyn. *Anth. Matth. de Auction. lib. 1. C. 19.*
n. 90. 92 of anders, staande het Verwin, by Pro-
 cedure, affectatie op hetzelfde gemaakt hebben; gelyk
 op den 8 October 1630. in den Ampte Over- betuwe
 Bank van Herwen, verstaan is: Dat een jonger Cre-
 diteur, geprocedeerd hebbende op het Goed van den
 origineelen Debiteur, 't Verwin van den ouderen Cre-
 diteur mag redimeeren; in zaake van *Catharina de*
Hove, contra Catharina Vygh Wed. Pavorts. En
 verkrygt zodane Uitleffer dan al het Recht, het welk
 de ouder Crediteur gehad heeft *L. 1. 5. 8. 10. C. qui*
potior in pign. L. 11. §. ult. ff. eod. L. ult. Cod. de
6. his qui in prior. loc. succ. By aldien een ouder
 Verwinhebber het geld niet ontfangen, noch den jonge-
 ren Crediteur van zyne prætensie voldoen wil, zoude de
 jonger Crediteur genoodzaakt zyn, om na voorgaande
 Confignatie der gelden, die 't agterwezen van den
 Verwinhebber uitmaken, tegen denzelven, by Bezaat
 op zodane Recht, als hem door 't gemaakt Verwin
 was aankomende, te procederen en daar by te conclu-
 deren;

deren; dat dezelve by *Sententie des Gerichts* zal verklaard worden gehouden te zyn, om, ofte de geconsigneerde gelden, tegens *Cessie van het Recht van zyn Verwin*, te accepteren, ofte den *Impetrant* zyn agterwezen te voldoen, tegens beboortlike *Cessie*. Zynde de voorz. *Consignatie* daar toe nodig om den loop der *Interessen*, die een *Verwinhebber* anders volgens *Art. 2. supra*; kan vorderen, te sluiten.] Doch, ten aanzien der kosten by den *Verwinhebber* aangewend, die noch niet getaxeert, en der verbeteringen, die noch onzeker zyn mogten, kan den offerent volstaan, met de *consignatie* van eenen penning *cum Clausula de augendo*, zo dra de kosten zullen zyn getaxeert; en onder *Cautie* voor de verbeteringen, zo dra derzelve *quantiteit* *liquide* zal gemaakt zyn. [Konnende over deeze uitlofinge en rechten deswegen plaats hebbende, als mede hoe verre zulks met de gemeene *Rechten* over een kooft; gezien worden by *7. Wassen. Pract. judic. Cap. 22. n. 69.* Een *Verwin* zullende gecedeerd en opgedragen worden, geschied zulks voor den *Officier* en twee *Gerichts-luden*, by aldien het een *allodiaal Goed* is, doch, ten opzichte van *Leen-goederen*, zyn de gevoelens, zo wel als de *Practyk* verschillende. Zommige houden, dat zodane *Cessie* van verwonnen *Leen-goederen in debita forma*, voor den *Stadhouder* en *Mannen van Leen*; na *Leen-rechten* zoude behoren te geschieden, om dat, of schoon een *Verwin* thans wel geen vollen eigendom geeft, maar ten allen tyde, kan worden geredimeert, het echter allernaast daar aan kooft; en meer als een *Vestenis* te houden is; wyl de *Eigenaar*, door den *Verwinhebber* niet alléén, word *gedeposideert*, maar hy het *Goed* ook byna zo regeerd, als de ontzette *Eigenaar* heeft mogen doen; wordende dezelve by het *Land-R. van Veluwe Cap. 15. Art. 1. des goeds gewezen Eigenaar* genoemd, *geadviseert* door *Gof. van*

van Steenler en Engelb. Op ten Noortb den 25. Sept. 1706. Terwyl andere vermeenen, dat, wyl de Procedure op Leen-goederen, na bekomen consent des Leen-heers, na Land-Rechten geschied; also ook; in cas van Cessie van Verwin, Consent daar toe by de Leen-kamer zoude moeten verzogt en de Cessie der Procedure met het geheele Recht, voor den Officier en Gerichts-luiden gedaan, en alzo ten Prothocolle gebragt worden: op hoedanig wyze hetzelfde ook wel gepraetiseerd is.

By het opdragen en cederen van een Verwin; is een Cedent alléén gehouden Cessie en Transport van zyne Verwins-brieven ende het Recht van Actie, hem uit kragt van dezelve, op de verwon- ne Goederen competerende; te doen; zonder tot eeni- ge andere verzekering of Cautie gehouden te zyn, als alleenlyk van de deugdelykheid der schuld; want by aldien dezelve ongegrond ofte voor 't geheel of ten deele; door betaling, of op eene andere wyze, was vernietigt, zoude de Cedent, met recht; tot vergoe- ding kunnen geconstringeerd worden. *Geadviseerd door Wil. Water den 3. Jan. 1651. Nederl. Adv. 4. d. Conf. 56. pag. 132.* De Actens van Cessie zyn van zoortgelyke inhoud:]

9. [" Compareerde voor N. N. (Borg-graaf, Ampt- man of Richter) oirconc Gerichts-luiden nabe- noemd A. te kennen gevende, dat hy, uit kragt van voorafgegaane Procedure, na ordre Land-rech- tens, volkomen Verwin gemaakt, en, op den - - - - , werkelyk possessie genomen hadde van een parceel - - - - gelegen onder - - - - ten einde daar aan te verhalen eene somma van - - - - spruitende uit hoofde van geleende penn- en Winkel-waaren, alles by de Acte van Bezaat en opgevolgde Actens breder vervat en ten Protho- colle ervintelyk *quo relatio*. Dat B. vervolgens me-

„ de op hetzelfde perceel hebbende geprocèdeerd, en
 „ zyne Procedure tot Verwin inclusief geprocèdeerd,
 „ aan Comparant de Loffe van hetzelfde goed hadde ge-
 „ offereerd, tegens Cessie van voorz. Verwin. Dat
 „ Comparant daar toe genegen wezende, overzulk
 „ verklaarde uit handen van denzelven B. ontfangen te
 „ hebben de Som van - - - - - tot voldoening van
 „ die Som, waar voor 't voorz. perceel had in Verwin
 „ genomen, als mede eene somma van - - - - - tot
 „ voldoening der kosten, ter zaake van het maken van
 „ gez. Verwin aangewend, met belofte om hem B.
 „ voor de echtheid en deugdelykheid van voorz. præ-
 „ tensie te zullen vrywaaren, ten zulken effekte, dat
 „ in cas, na dato, bevonden mogt worden, dat Com-
 „ parant, geen recht tot dezelve vordering heeft, her-
 „ zy dezelve voldaan, of anders in 't geheel of ten
 „ deele vernietigt mogte zyn, hy Comparant, al dat
 „ geene, wat daar aan mogte deficieten, aan B. zal
 „ restitueren en vergoeden. En voorts, aan meergem.
 „ B. te cederen, en over te geven het recht van zyn
 „ gemaakt Verwin, met behoorlyke quitantien van
 „ zyne pratensien, midsgaders van alle Zegul en Brie-
 „ ven daar van sprekende, en die Comparant, tot het
 „ obtineren van 't zelve Verwin, gemaakt en bekomen
 „ heeft; met renunciatie van alle Recht, het welk
 „ Comparant tot en aan hetzelfde perceel, uit hoofde
 „ gemeld, is hebbende; van al 't welk Comparant,
 „ ten behoeve van den gecedeerden, renuntieert, alle
 „ 't ten effekte als na Rechten, en dienvolgens mogen-
 „ de lyden, dat deeze worde gepubliceerd en geaffi-
 „ geerd, daar en ter plaatse als zulk behoord.]

10. [Op Veluwe, atwaar, volgens het gez. *N. Reglem.*
Art 14., de distractie, aanstonds na omloop der
 jaaren van redemptie, moet geschieden, is het aan een
 jonger Crediteur verboden, om een ouder Crediteur,
 Ver-

Verwinhebber zynde; uit te lossen, maar moet de-
 zelve den tyd van Subhastatie afwagten, om te zien
 of 'er iets voor hem overschiet.]

A R T. VII.

Onder het achterwefen van den Verwinheb-
 ber worden gereeckent niet alleen syn
 Capitaal met den Interesse ende behoor-
 lycke kosten van 't Verwin neffens ande-
 re betaelde lasten ende uytgangen, maer
 oock de verbeteringen ende nootsaecke-
 lycke reparatien, die aen 't verwonnen
 Goedt gedaen zyn, tot erkentenisse van
 't Gericht.

I N H O U D:

1. *Onderscheiding, die omtrent Verbeteringen gemaakt word.*
2. *Wanneer van dezelve Interest kan gevorderd worden.*
3. *Voorzorg by den Verwinhebber te gebruiken, in cas van zwaare reparatien.*

1. *[Verbeteringen.* Men maakt hier in veeltyds deeze onderscheiding, dat het geene in den Text gezegt is, zoude moeten verstaan worden, ten opzichte van verbeteringen by den aanvang van het Verwin gedaan, terwyl reparatien, welke geduurende de Verwins-ja-

ren vallen, uit de opkomsten zouden moeten gevonden worden. Zie gez. *N. Reglem. op Veluw. Art. 5. et infra Art. 9.*, gemerkt een Verwinhebber, ten minste als een Tochtenaar zoude moeten handelen, die, uit de revenuën, het goed in eere en behoorlyk gereck houden moet *Nederl. Adv. 1. d. Conf. 36. p. 63. in fine.* Doch de zaak scheidt in effect genoegzaam op hetzelfde uit te komen; aangezien hoe *meer* of *minder* de Verwinhebber uit de opkomsten der Goederen zuiver genoten heeft, na gelang van dien ook van zyn agterwezen *meer* of *minder* is afgegaan; en dus het geen, by het Loffen aan de eene zyde voor verbeteringen, die *al* of *niet* uit de opkomsten gerekend worden gevonden te zyn, *meer* of *minder* wierde voldaan, aan de andere zyde dan ook voor het agterwezen in tegenstelling des te *minder* of *meerder*

2. zoude moeten betaald worden. By aldien echter, gedurende de Verwins-jaaren, de kosten van reparatie en verbetering *excesfief* ofte *extra-ordinair* waren, zulks, dat ze uit de revenuën niet konden vallen, zoude van de Som, waar mede dezelve de inkomsten excedeerde, na proportie van den tyd der betaling, Interesten behoren goed gedaan te worden, wyl de Wet

3. in deeze geen distinctie maakt. Gelyk ook een Verwinhebber, wanneer hy vreesft, dat het Goed de bezwaren niet opwegen, noch hy tot zyn agterwezen geraken zal, en verbeteringen moet doen, het Goed in dien staat, waar in het zich bevind, behoord te doen opnemen en aantekening der Melioratien te maken, om die elders op den Debiteur te kuffnen verhalen. *Geadviseerd door Will. Water en Wil. Roukens den 26. April 1682.* Zie ook *Schraff. ad Jus Veluw. Cap. 15. Art. 1. n. 9. N. Reglem. op Veluw. Art. 2.*]

A R T. VIII.

Een Verwinhebber is onder andere schuldigh te onderhouden de Dycken tot de verwonne Goederen gehorende, als oock de Hoofden ende Kribben, die tot conservatie van 't verwonnen Goed tegens het geweldt van den stroom geleght zyn, soo nochtans dat het hem sal vry staen de Dycken met het verwonnen Goed te verlaten, soo lange ende geduyrende den tydt, dat hy 't selve in verwin besit, mits dat hy de laetste Schouwe van 'tjaer, daer inne hy de Dycken verlaeten wil, over deselve levere, ende het selve in de Kerck doe publiceren op den tweeden Sondag na de laetste Schouwe, ende daar-en-boven aen den Opnemer van de Dycken restituere alle het gene hy van 't verwonnen Goedt heeft genoten.

I N H O U D.

1. *Verwin van Dykplichtig Goed besmet de overige Goederen van den Verwinhebber.*
2. *Ook kan verwonnen Goed ingeboezemt worden.*
3. *Strengheid van 't oude Dyk-recht hy 't inboezemen.*
4. *Dyk-verzuim vernietigt niet ipso Jure het Verwin.*
5. *Wanneer Hoofden en Kribben ten gemeenen laste geboren.*
6. *De vryheid om verwonnen Goed te verlaten, volgt uit 't gemeene Recht.*

7. Solemniteiten oudstydts by 't verlaten van Dyken plaaghebbende.
8. Wat de laatste Schouw is.
9. Nuttigheid der gevorderde Publicatie.
10. Wanneer een Dyk opgenomen word.

1. [Te onderhouden de Dycken. Een Verwinhebber is zodanig tot het onderhoud van den Dyk verplicht, dat hy, als tydefyken Eigenaar geconfidereerd worden de, boven het verwonnen Goed, zyne eigene Goederen daar mede ook besmet, als uit den volgende 23. Art. te zien, om dat het Dyk rechtens is, dat iemand aanvaardende een Goed, waar toe een Dyk behoord, zich dus den Dyk onderneemt, en daar mede besmet zyn ander Goed en Erven, het welk hy, ten tyde van zulke aanvaarding bezit, of ook, gedurende den tyd zyner bezitting, acquireert. *Nederl. Abs. 2. d.*

2. *Conf. 139. pag. 354. vers. om redenen.* Ook kan, daar en tegen, het verwonnen Goed, wanneer hetzelfde behoord heeft tot eenen Boedel, dewelke naderhand, wegens verlaten dyk, in den Dyk gegeven word. en de Goederen des Boedels, voor de breuken, kosten en wepenning, niet genoeg zyn, even gelyk alle andere Goederen, die des Dyks laatste herbrenger eertyds gehad heeft, het zy dezelve *verwonnen*, verkogt, weggegeven, ofte, op welke wyze ook, veralieneert waren, wederom ingeboezemt, en door de Zeven Gevers in den Dyk gegeven worden.

3. Ja zelfs ging de strengheid van 't Dyk recht oudstydts zo verre, dat wanneer de Goederen deszelvigen Boezems noch niet genoeg waren, die Zeven Gevers daar na voort mede in den Dyk plagten te geven alle andere Goederen, zo die Kopers, *Verwinners*, ofte die geene, zo anderer wyze uit denzelven Boedel genoten mochten hebben, hadden op dag en dato, toen zy met des verloren Dyks goed beërfst waren, en die zy daar na

na verkregen hadden , in denzelven Ampte en Dykagie gelegen. Doch welk verregaand rigeur by de Reformatie der Dyk-rechten is vernietigt , zo dat alnu geen Kopers , *Verwinners* noch andere , uit dien boezem eenigzints genoten hebbende , meer verliezen , dan alleenlyk die zelve Goederen , dewelke zy uit den voorz. Boezem gekogt , *verwonnen* of genoten hebben. Zie *Gereform. Dyk-rechten der Vier Boven-ampten*

4. *Cap. 11. Art. 3. & 4.* By aldien echter een Verwinhebber , zynen Dyk niet na behoren onderhoud en verzuimd , zo vervald hy wel in de Dyk-breuken en straffen , maar niet *ipso Jure* van zyn Verwin , zodanig dat een ander Crediteur hem om die reden , zoude kunnen deposfideren , of gefundeert geacht worden tegens denzelven , tot ontruiming van 't Goed te ageren. Gemerkt de Dyk-rechten en de *Landschaps Res d. a. 1633.* hetzelfde niet statueren , en laatstgemelde alléén ziet op 't cas , daar de Possesfeur van een Dykplichtig Erv , den Dyk ongemaakt hebbende laten leggen , en Dyk-graav met Vonnis van Heimraden daarinne gewezen zynde , daar na dezelve Dyk by iemand (uit apprehensie van daar door , in schade te zullen vervallen , en om te ontgaan de kosten van eene formele Dyk gave) wederom geheerd en opgenomen word. In hoedanig geval die Resolutie disponeerd , dat 't een Crediteur , of wie voorts daar by interesfe heeft , vrystaat den eersten Opnemer uit den voorz. Dyk te Lossen , mids opleggende , in dubbelden gelden die onkosten , die by Hem ten Dyk-rechten zullen zyn gemaakt en uitgeschoten : En dat , zo voorts , alle andere Crediteuren of Geinteresfeerdens , de een den anderen uit den Dyk zullen mogen Lossen op dien voet , als ten Land-rechten gebruikelyk , zonder gehouden te zyn aan iemand vorders , als aan den eersten Opnemer de kosten in dubbelden gelden te betalen ; terwyl deeze eerste Opnemer , niet uitgeloft worden.

de, binnen den tyd van drie jaaren na zyne opneminge, het recht van boezemen mag exerceren; en ook de uitlossing van den eersten Opnemer door de Crediteuren of Geïnteresseerdens, binnen gelyken tyd van drie jaaren, moet geschieden; zo dat gevolglyk deeze Resolutie, ten reguarde van den Verwinhebber en de overige Mede-crediteuren, uitdrukkelyk disponeerd, dat in cas de een Crediteur den anderen uit den Dyk zal willen lichten, zulks moet geschieden na Land-Rechten, dat is met zodane uitlossing, als hier voor Art. 5 is gestatueerd. Zie hier over het *Advys van Will. Water en Arn. Coerman in de Nederl. Adv. 2. d. Conf. 186. p. 251.* Zynde aan deezen Articul conform *Land-R. van Tielre- en Bommelwe. W. Cap. 18. Art. 5.*]

5. [Hoofden en Kribben, die tot conservatie van 't verwonnen Goed geleght zyn. Het onderhoud van Hoofden en Kribben, tot behoud van Schaar-dyken ten gemeenen nutte geleght, behoord anders tot last der Geërfdens, zie het *Dyk-R. der IV. Boven-ampten Cap. 17.* en behoefd de Verwinhebber niet meer dan zyn aandeel daar in te betalen, het welk onder de betaling der gemeene lasten is gecompheendeert. En of schoon het Cieren van Kaden, Hoofden en Kribben en diergelyke zaaken ten Dyk-rechten behoord, zo moeten echter de quæltien, wie tot 'topmaken van Kaden &c. verplicht is, ten ordinairen Land-Rechten worden behandeld *Pl. B. 3. d. Coll. 483.*]

6. [Te verlaten, soo lange ende geduyrende den tyd, dat by 't selve in verwin besit. Dat een Verwinhebber, gedurende de Verwins-jaaren, ten allen tyde, het Goed verlaten en daar aan renüntieren mag, is conform de dispositie van de gemeene Rechten, welke leeren *quod unicuique liceat contemnere, hæc quoque*
pra

pro se introducta L. 41. D. de minor., ac proinde etiam desistere a coepta executione ad debitum persequendum concessa. Welke renuntiatio van die kragt is, dat de Renuntiant, na dato, niet meer kan worden verplicht tot waarneming der administratie des verwonnen Goeds, 't welk dezelve anderzints, gedurende de Verwins-jaaren, als zyn eigen Goed te bewaren en te onderhouden schuldig is. Staande het Hem des niet te min vry, om naderhand op een beter en commodieuser plaats en op sufficiënter effect, zyn garant te zoeken. *Geadviseert door F. Foyert in een zaak, in den Ampte Neder-betuwe ongedecideerd 7. hangende, den 29. Dec. 1686.* Volgens de oude Dyk-rechten van Veluwe was de geene, die eenen Dyk verlaten wilde, verplicht op den Dyk te komen in eenen bloten rokke (dat is in zyn hembd), bloodshoofds en barvoets, met een strôozele omgordet, hebbende een spade in zyn hand, en zweeren daar; "dat hy binnen „ allen den Landen, daar den Dyk gelegen is, geen „ Goed en heeft noch behoud, als dat hy met den Dyk „ opgegeven heeft." *Pl. B. App. Coll. 155. versu voirt Nymand.* Doch onder Tiel en Zandwyk was 't genoeg, dat een Dykplichtige, die onmachtig was, den Dyk te maken, voor Richter en twee Schepenen zyne armoede uitzwoer, en teffens zyn Goed onder voorz. Gerichte gelegen, in den Dyk gaf, zulks eenen ander, om vry te zyn van de breuke van lyf en goed, destyds op 't verlaten van Dyken staande. *Zie ibid. Coll. 58. versu. Weert oick.*]

8. [*Laatste Schouwe van 't jaar.* De resp. Schouwen als Loof- of Chier-schouw, Aard-schouw en Rouwaard-schouw worden op onderscheide tyden gevoerd; zie *Dyk-R. Cap. 1. Art. 2.*, en moet door de laatste Schouwe verstaan worden de Aard-schouw, als het Goed de Rouwaard-schouw niet onderworpen is, *ex ann.*

miss. W. Roukens. Aan Dyk-graaf en Heemraaden des Ampts van tusschen Maas en Whaal is eens toege- staan, om de Loof- of Chier-schouw voor af, en de volle Aard-schouw, midsgaders de Rouwaard- of Spyk-schouw, te gelyk, te mogen voeren *Pl. B. 3. d. Coll. 58.*]

9. [*Publiceren.* Op dat de Geërfdens kunnen delibe- reren, en, met meerderheid van stemmen, resolveren, hoe het beste te handelen, en of de opneming by Hun zal gedaan, en het onderhoud derzelve aanbe- steed, dan wel onder directie gesteld, of anders na Dyk-rechten, tot het eischen der Zeven Gevers, by Publicatie in de Kerken (*Dyk-R. Cap. 6. Art. 1.*) geprocedeert worden, zo als ten beste en meesten nut- te zal worden goedgeragt, *Ampliatie op het Dyk-R. der Vier Boven-Ampten d. d. 17. Decemb. 1723. §. 2.*]

10. [*Aan den Opnemer van de Dycken.* Volgens Dyk-rechten moeten de Zeven Gevers (zynde de vier boven en drie onder Geërfdens *Dyk-R. Cap. 3. Art. 2.*) in eenen verlaten Dyk zo veel goeds geven, daar de Dyk mede kan onderhouden worden, en tot dat iemand den Dyk *mynt* of *opneemt* en borge steld voor de breuken, onkosten en onraad, en by taute van my- ning, moeten zy alles geven, wat daar in gegeven kan worden, observerende, dat eerst in den Dyk ge- geven worden de Goederen binnen en buiten Dyks ge- legen, welke de laatste Herbrengers, ryde van de gave zyn hebbende, en voorts, zo daar aan niet genoeg is, de Goederen, welke de laatste Herbrengers, eertyds gehad hebben; zulks dat het gaen uit den Boedel het laatst verkogt, veralieneert, *verwonnen*, of wegge- geven is, daar in het eerst gegeven word, en zo ver- volgens successivelyk, tot het eerste toe: en by aldien

die

die Goederen noch niet genoeg zyn, om den Dyk, daar mede, te onderhouden en de breuke te betalen, moet van den laaften Herbrenger opgeklimmen worden, tot die geenen, die successively den verlaten Dyk naast hem het laaft herbragt hebben, tot dat Dyk-graaf en Heemraaden verklaren, dat er genoeg gegeven is. En zo geene genoegzame onderpanden of dykplichtige Goederen gevonden worden, word het Kerspel, en, by insufficance van dien, het geheele Ampt in den Dyk gegeven. Zie hier over *Nederl. Adv. 1. d. Conf. 205. pag. 466. 2. d. Conf. 37. pag. 98. Conf. 139. p. 354. & 356. Conf. 140. p. 358. Conf. 141. p. 359. 4. d. Conf. 9. p. 23. Conf. 12. p. 33.* Tot afsnyding van diergelyke Procedures zie echter *Ampliatie op het Dyk-recht d. d. 17. Decembr. 1723.*]

ART. IX.

Oock is een Verwinhebber gehouden de Huyfingen ende het gene daer toe behoort in behoorlycke reparatie van Dack, Glas, Vensteren ende anders te onderhouden, welcken aengaende hy aen den Eygenaer, of de geïnteresseerde Crediteur responsabel zyn sal.

I N H O U D.

*. Op Veluwe word zomtyds den Verwinhebber voor de administratie eenig geld toegelegd.

2. Of

2. *Op wat wyze dezelve de verwonne Goederen moet beheeren.*

1. [*Te onderhouden.* Deze Articul is in zyn verstand overeenkomende met den 9. *Art.* van het *N. Reglem. op Veluwe*, doch is aldaar bygevoegd, dat, zo de beheering van de verwonne Goederen van grooten omflag is, en meer als gewoone moeite deswegen moet aangewend worden, in zulk een cas, de Verwinhebber, by het doen der rekening, een post tot schade-looshouding zal mogen inbrengen, ten einde, daar omtrent de belangens der Geïnteresseerdens gezien zynde, daar voor, aan denzelven na redelykheid, zekere somme te worden toegelegd.]

2. [*Eygenaer.* Indien een Verwinhebber het Goed, hangende de loffe verergerd, moet hy hetzelfde vergoeden, zo het geloft word, of schoon de schade niet door kwade trouw, maar uit nalatigheid ontstaan ware, aangezien hy verplicht is dezelve te beheeren na de gelegenheid der Landstreek, den aardt der gronden en de destinatie der Goederen, en gevolglyk de vruchten en opkomsten op den gewoonlyken en behoorlyken tyd inzamelen. *Land-R. van Veluw. Cap. 15. Art. 2. et ibi Schraffert. Stad-R. van Zutph. Tit. 14. Art. 2. Harderw. 2. d. Cap. 4. Art. 61. Geadviseert door Job. Bors en Will. Water den 3. Maars 1659. Nederl. Adv. 4. d. Conf. 57. pag. 13+.]*

A R T. X.

Soo wanneer den Eygenaer van verwonne
Goe-

Goederen in dese Provintie woonachtich is, sal den Verwinhebber de verwonne Goederen na expiratie van drie Jaren, aen vanck nemende op den dagh dat den Verwinhebber den Verbodts-brief aen den Eygenaer heeft doen insinueren, sonder Octroy van de Landschap nodigh te hebben, mogen doen subhasteren of Gerichtelyk verkopen, maer by aldien den Eygenaer buyten dese Provintie woont, sal sodane *subhastatie* niet eerder mogen geschieden als naer omganck van ses Jaren

I N H O U D.

1. *Wat te houden zy van eenen informelen verkoop der verwonne Goederen.*
 2. *Dispositie van andere Land-Rechten over den Termyn van verkoping.*
 3. *Cleefsche en Marksche Onderdaanen zyn, ten deezen opzichte, Uitbeemsche.*
 4. *Oorlog in het Land surcheert deeze termynen.*
 5. *Oudstys was Octroy van de Landschap tot de verkoping nodig.*
 6. *De Verwinhebber behoefd niet langer als den bepaalden Termyn te wagten.*
1. [Na expiratie. Maar by aldien het gebeurde, dat een Verwinhebber het Goed voor *expiratie* van den bepaalden termyn *privata autoritate* verkogt hadde, zoude de vraag zyn, of die Koop in zich zelve (*ipso jure*) van waarde zoude moeten gehouden worden of niet? *Schraffert ad Reformat. Velav. Cap. 15. Art.*

2. oordeeld, dat het Verwin op Veluwe het recht van eigendom, of schoon wel herroepelyk, attribuerende, zodane koop dan ook ten striksten rechten voor bestendig zoude moeten gehouden worden; zo echter dat, daar niemand meer recht aan een ander konde overdragen, als hy zelve had, en het Eigendoms-recht van den Verwinhebber noch onderhevig was aan de Lofse van den Oud-eigenaar, deeze dan ook evenwel be-rechtigt zoude blyven, hetzelve Goed, in wiens handen het ook overgebracht ware, op gelyke voorwaarde te lossen en te vindiceren, als hy zoude hebben kunnen doen, wanneer hetzelve in tbezit van den Verwinhebber gebleven was; om dat het Recht van Lofse, als een gereserveerd deel van den vorigen eigendom, aan den Oud-eigenaar verbleven zynde, gehouden moet worden het Goed zelve te inhazeren. Doch daar onder dit Land-Recht tot alle verkoop van verwonnen Goed, die bekwaam zal zyn het recht van eigendom op den Koper over te dragen, het gezag van de Hooge Overigheid word veralicht, oudstydswel *directelyk* door het verkrygen van *Octroy* by de Landschap, zie *beneden n. 5.* thans noch *indirectelyk*, in zo verre den verkoop van verwonnen Goedren op autoriteit van den Richter, die in naame van de Hooge Overigheid fungeert, en ten overstaan van twee Gerichts-luiden moet geschieden, *infra Art. 18 et seqq.*, zoude het schynen, dat eenen Verkoop, anderer wyze gedaan, in zich zelve, nietig en van onwaarde is, te meer, om dat, volgens dit Land-Recht, de Verwinhebber nooit recht van eigendom aan het verwonnen Goed bekooft, daar Hy, na de Land-Rechten van Veluwe, na omloop van de jaaren van redemptie, volkomen Eigenaar der verwonnen Goedren was. Onder het Land-Recht zyn ons wel geen Judicaten deezen aangaande voortgekomen, doch binnen Nymegen is den 1. Maart 1633. by Schepenen

verstaan, in zaake van Geurt de Leeuw Requirant,
 contra Jan van Ravestein; " dat het Huis contrarie
 20. dezer Stads-Rechten verkogt is, en dat derhalven
 hetzelve *de novo* zal opgeslagen, en aan den meestbie-
 25. dende, *observans observandis* verkogt worden."]
 2. [Drie jaeren — ses jaeren.] Aan deezem Arti-
 30. cul zyn conform de *Rechten van Tielre en Bommel-
 vre-W. en Veluwe*, zo als dezelve, by het *Nieuw
 Reglement* zyn bepaald; want by het *Land-R.* al-
 35. daar was wel, ten opzigte van het Loffen, eenen Ter-
 myn generalyk op zes jaeren bepaald; doch, ten aan-
 zien van de Verkoping niets gedisponeert: En volgens
 het *Reglement op de Manier van Procederen in de
 40. Graafschap Cap. 6. Art. 11.* hebben de geenen,
 welke buiten de Provincie woonen, ook maar drie jaa-
 ren tot de redentie. Binnen Nymegen word het ver-
 wonnen Goed, na expiratie van één jaar en zes wee-
 45. ken, zie op *Art. 12. seq.*, verkogt; het welk, vol-
 gens het *Land R. van Over Yffel 1. d. V. Tit. 15.*
 3. *Art.*, aldaar mede plaats heeft.] Staande hier
 by noch te noteren, dat of schoon de Cleefsche en
 50. Marksche Onderdaanen, ingevolge de Concordaten in
 eenige zaaken, als Inheemschen worden geconfidereert,
 en dus in cas van Collaterale Successie, ook maar den
 Impost, als Geldersche Ingezetenen betalen, volgens
 55. *Landschaps Resolutie d. d. 17. Octobr. 1732*, echter
 de Landschap, op *Request van de Wed. Bachman
 den 17. May 1731* gedifficulteert heeft, in het afge-
 ven van een verzogt declaratoir, dat de Cleefsche me-
 60. de, als Ingezetenen van de Provincie, speciaal omtrent
 het verkopen van verwonnen Goederen, na expiratie
 van drie Verwins-jaeren, behoorden geconfidereerd te
 worden *Pl. B. 3. d. Coll. 482.*, en gevolglyk kunnen
 65. verwonnen Goederen van dezelve, mede niet, als na
 4. verloop van zes jaeren, worden gedistrafeert. [Dee-

ze termynen echter hebben ten tyde, wanneer Oorlog in het Land is, hunnen loop niet, zo als den Hove van Gelderland den 2. Maart 1675. by Advys, op het *Request van Job. Alb. van Schellardt Heer van Dorenwaard*, verstaan heeft; " Dat volgens de fundamente[n] van Rechten en notoire Costume deezer Provincie, geene praescriptien, en by gevolg geene Verwinnen, tyde van Oorlog; en geduurende de vyandelyke invasie en verblyf, plaats kunnen gryp[en]; nemaar, dat zodane begonne jaaren van Verwin en praescriptie eerst haaren vorderen loop beginnen te nemen, van die tyd af, dat de Regeering is besteld geworden." Ook is zulks verstaan by het Hof den 7. July 1675. in zaake van *Wil. Wagerood contra Hendrik Polderman*. Zie ook *Ampliatie op Land-R. van Veluw. Art. 13.*]

5. [*Sonder Oetroy*: Voor dato van het Land-Recht was Oetroy van de Landschap nodig, volgens *Advys van Wil. Water en Wil. Roukens d. d. 26. April 1680*. En, volgens de Aantekening van den Heer *Arn. Coerman*, zoude in dit Quartier nooit gepractiseerd of gerecipieerd zyn geweest, dat de Verwinhebber, na verloop van drie of zes jaaren, eigendom aan het Goed zoude hebben gehad, om het te kunnen verkopen, maar dat Oetroy moest verzoeken, om hetzelfde, by Decreet, te mogen doen, daar dikwils dan noch wel veele Dilaijen wierden vergunt, op aanhouden van den Debiteur; als in de zaak van *Jenneke Styp, Wed. van Dr. Steenbergen, contra Reinier de Jager*. Zie ook *Land-d. Recess. d. d. 3. May 1680. 26. Maart 1683. 8. 10. 13. January en 16. May 1685.*]

6. [*Mogen*. Dit staat in de keur van den Verwinhebber, want een Anterieur crediteur kan een jonger Verwin

win gemaakt hebbend Crediteur de distractie niet beletten *Nederl. Adv. 1. d. Conf. 213. p. 717. in med.* En zo kan een Eigenaar den Verwinhebber ook niet noodzaken den termyn te verlengen *Pl. B. 1. d. Col. 12. 2. d. Col. 294.* Zie ook *Schraff. Obs. Pract. 375. J*

A R T. XI.

Sullende niet-te-min den Verwinhebber, naer de gesejde drie of ses Jaren, soo langh hy wil, in het besit ende genot van 't verwonnen Goedt mogen blyven, sonder tot het verkopen van dien te kunnen worden geconstringeert, ten waere het Gericht, om merckelycke meerdere waerdye van 't goedt, ende onvermogenthey van den Eygenaer, of oock van de Crediteuren, of om andere wichtige oorfaecken, ten versoecke ende na verhoor van partyen sulcks soude mogen goetvinden, ende dat by 't selve Decreet geacquiesceert wierde.

I N H O U D.

1. Redenen van het gedisponeerde.
2. Dispositie van andere Land-Rechten.
3. Wanneer de Verwinhebber tot verkoping kan genoodsaakt worden.

4. *Cautele, ten zynen behoeve, by het Land-Recht van Tielre- en Bommelre- waard ingevoerd.*
5. *De limitatie, in den Text, schynd niet geweest te zyn in het Concept Land-Recht.*
6. *Van de aangeving en betaling van den 80. of 40. Penn. van verwonnen Goederen.*

1. [*Te kunnen worden geconstringeert.* Want zo zulks, zonder erheffelyke redenen, konde geschieden, was het Recht van Loffe niets waardig, en een gepostponeerd Crediteur, die eenige of alle de oudere Crediteuren uitgeloft en betaald heeft, alléén met dat vooruitzicht, om, door eene langdurige administratie van de Goederen, welke by distractie niet toerykende zyn, om alle de schulden af te doen, uit de revenuën te kunnen betaald raken, zoude, buiten voordeel van anderen, tot merkelyke schade, kunnen gebragt worden; daar een ouder Crediteur, volgens voorgaande 5. *Art.*, zyn agterwezen opeisfchen, en dus altyd betaling erlangen kan, en een jonger Crediteur, zo 'er hem aangelegen is, de Loffe effectueren mag: Terwyl het onderuiffchen onbillyk zoude zyn, dat een noch jonger Crediteur of Eigenaar, voor wien, by de verkoping niets kan overfchieten, de Verwinhebber tot de verkoping zoude kunnen dwingen. Zynde daarom ook by de *Rechten van het Over-quart. 2. d. Tit. 3. §. 1. n. 16* gestatueerd; "Dat de verkoping van een
 „ Goed niet geschieden mag tot nadeel van andere
 „ Crediteuren, by aldien heizelve zo veel niet kan
 „ gelden, dat alle de geaffecteerde Crediteuren kon-
 „ nen worden betaald." Doch volgens het *N. Reglem. op Veluw. Art. 16. & 18.* is een Verwinhebber verplicht, na omloop van de jaaren van redemptie, tot de verkoping te procederen, zonder het Goed langer in Verwin te mogen houden, al was het zelfs, dat de oude Eigenaar daar in bewilligde, en wel onder deeze
 poens

poenaliteiten. 1° Dat geene verdere interessen als tot expiratie van de jaaren van redemptie zal mogen rekenen. 2° Dat voor de vruchten der Goederen, zedert zyne onwettige bezitting, zal responsabel zyn. 3° Dat die posterieure vruchten op zyn eigen kosten, *ad usum jus habentium* zal moeten verrekenen. 4° Dat, in cas iemand der Crediteuren door dat oponthoud schade lyd, de Verwinhebber dezelve zal moeten vergoeden. En voorts dat, in cas hem een termyn by den Richter, het zy op aanklagte van een der geïnteresseerdens, het zy *ex officio*, om tot verkoping te moeten overgaan, gesteld zal zyn, en hy aan dezelve niet obediëert, als dan een ander persoon, op kosten des Verwinhebbers, zal worden aangesteld; zonder dat die poenaliteiten zullen cesseren, door een consent en be-williging van den Eigenaar, om met de subhastatie te mogen inhouden: hoedane handelingen of bedingen tusschen den Eigenaar en Verwinhebber, gereprobeert, geannulleert en verboden zyn.]

3. [*Meerdere waerdye van het Goed.* Zulks, dat het waarschynelyk is, dat alle de Crediteuren en speciaal de Verwinhebber, uit de Koops-penningen, hunne betaling zullen kunnen bekomen, en dat de Eigenaar 'er dan mede op aandrang. Want dit moet altyd in 't oog gehouden worden, dat de natuur der Verwinnen onder dit Land-Recht daar toe strekt. Eensdeels dat de Eigenaar zyn Goed te eeniger tyd kan weder bekomen, en anderdeels dat de Crediteuren, door eene goede administratie, uit de reuenuën
4. kunnen betaald raken. Gelyk dan ook het *Land-R. van Tieltre en Bommelre-W. Cap. 18. Art. 11.* en *Stad R. van Bommel Cap. 16. Art. 10*, den Verwinhebber niet anders tot de verkoping noodzaakt, als in het geval, dat de Eigenaar of jongere Crediteuren, welke den Verwinhebber constringen willen tot

het verkopen der verwonne Goederen, aan Hem Borg stellen, zo hy zyn agterwezen met de kosten aan het verwonnen Goed niet konde bekomen, in dien val, aan Hem te zullen betalen, de kosten van de ver-
 5. ping met den aankleven van dezelve. In de An-
 noratiën met de hand van Will. Roukens by zeker Ex-
 emplaar van dit Land-Recht geschreven, vind men te
 deezer plaats het volgende gesteld: "Dit is nieuw,
 „ dat het Gericht kan goedvinden, dat het verwonne
 „ Goed, in weerwil van den Verwinhebber zal wor-
 „ den verkogt." Waar uit schynd te blyken, dat de
 limitatie van de macht van den Verwinhebber in den
 Text; *in verbis: ten waare het Gericht enz.* voor-
 komende, in het Concept Land-R. niet zal geweest
 zyn.] Zie tot explicatie van deeze woorden, *ten
 waare het Gericht om merkelyke redenen etc. Scho-
 mak. Adv. I. d. Conf. 33. n. 11. 12. 13.* [Kunnen-
 de hier, in 't voorby gaan, aangemerkt worden, dat
 de geene, die eenig onroerend Goed, boven den Ter-
 myn van redemptie, in Verwin blyft houden, zonder
 tot de Gerichtelyke distractie van dier te procederen,
 gehouden is, de Inheemschen binnen zes weken,
 en de Uitheemschen binnen twaalf weken na expi-
 ratie van den Termyn van redemptie, te betalen den 80.
 of 40. Penning, respectie van de Som, waar voor
 het Verwin gemaakt is, het geen de Verwinhebber,
 by een schriftelyke Memorie aan de resp. Collecteurs
 van dien Impost, te gelyk moet opgeven. Terwyl
 niet te min, wanneer naderhand tot de Gerichtelyke
 distractie dier Goederen geprocedeert word, de im-
 post van den 80. of 40. Penning (in plaats van den
 40. of 20. Penning, welke anders in vrywillige verko-
 pinggen door Inheemsche of Uitheemsche resp. moet
 worden betaald) op de verkoping by executie, of De-
 creet van het Gericht, gestatueerd, van den geheelen
 Koopspenning, wederom word verschuld. Zynde tef-
 fens,

fens, tot wheering van alle fraudes ofte verzuimen, geordonneert, dat een Verwinhebber binnen den tyd van drie maanden voor de Inheemschen, en binnen zes maanden voor de Uitheemschen, te rekenen van den dag, dat de possessie geapprehendeert, ofte de Acte van vrywillig Verwin gepasseert is, zyn Verwin, aan den Collecteur, onder wiens Distrikt het verwon-
ne Goed gelegen is, by eene schriftelyke Memorie moet aanbrenghen met melding van de pratenfie, waar voor hetzelve in Verwin genomen is. Zie *Ordonn. des Quart. van Nymegen op den 30. en andere Penn. Art. 49. 50. & 52.*]

A R T. XII.

Den Eygenaar sal ten allen tyde, soo wel geduyrende de voorsz. drie of ses Jaren, als na defelve, tot dat getreden wordt tot de verkopinge, het verwonnen goedt mogen lossen of publickelick, of uyt de handt veylen ende verkopen, als mede aen andere syn recht van losse cederen, welverstaende nochtans, dat den Verwinhebber in syn alingh recht ende gerustige possessie sal verblyven, tot dat hy van syn achterwesen ten vollen sal zyn voldaan, of gelyk hier na gestatueert is, het verwonnen Goedt sal hebben doen subhas-
teren.

I N H O U D.

1. Misbruik van 't Recht van Verwin in oude tyden in dit Quantier.
2. Mitigatie van 't zelve in de Beneden- Ampten.
3. ————— in deee Vier Boven- Ampten.
4. Betekenis van Vreede- bant flyten.
5. Versebil der Pradyk, die, ten aanzien van 't Verwin, in de Ampten plagt, plaats te hebben.
6. Usantie binnen Nymegen.
7. Concordantie van andere Land- Rechten.
8. Tegenwoordige aart en natuur van 't Verwins- recht.
9. Verplichting en recht van den Pachter, als 't Goed gelost word.
10. Wanneer het Recht van Lossen ophoud.
11. Dwangmiddelen tegen den Verwinhebber, die de Loffe weigert.
12. De Verwinhebber is, ten allen tyden, gehouden tot opgaa van zyn agterwezen.
13. Wanneer ter instantie van den Verwinhebber, de verkoop word gesurcheert.
14. In Nymegen mag de Verwinhebber, in cas van mindergelding, het Goed aan zich houden.
15. Loffe van Goed voor Verponding geëxecuteerd.

1. [Den Eygenaer sal ten allen tyden, — het verwoonnen Goedt mogen lossen. In oude tyden is 't Recht van Verwin in dit geheele Quantier zodanig misbruikt geworden, dat het een Verwinhebber, uit kragt zyner Verwins- brieven vrystond, zo veel Goederen van zynen Debiteur aan te vangen, als hem goed dagte; zonder dat de Debiteur, zo anders her Verwin wettig en in behoorlyke form verkregen ware, als dan, door eenig middel, wederom aan zyn verwonnen Goed geraken konde, als alléén, by vrywillige overgifte, en uit discretie van den Verwinhebber. Doch om dit misbruik, het welk, by woekerzuchtige Crediteuren, dikwils zeer verre gedreven wierd, te beteugelen, is

vervol-

vervolgens ingevoerd, dat de Debiteuren vermogten, hunne verwonne Goederen, de Inheemsche binnen drie jaaren, en de Uitheemsche binnen de naaste zes jaaren, te lossen met dubbelden gelde, en met de Ge-
 2. richtelyke en bewyzelyke schaden. Ten aanzien der Beneden-Ampten vind men, *in de nye Notulen op verzoek der Ridderfchappen van Tielre- en Bommelre-Waarden, Beest en Rhenoy by den Prins van Orange, den 1. Decemb. 1579 tot een Eeuwige Land Recht geconfirmeert*, het navolgende vast gesteld. "Item om den Crediteuren tot oire betalinge
 „ te helpen, ende datse oock over oiren schuldenaeren
 „ met verwin, koope, ende infettionge, niet gans
 „ en domineren, ende oiren woeker dryven, dat van
 „ nu voortaan de geene syn goet alsoo afgewonnen
 „ weer, die buytenlandsche binnen ses jaaren, nae
 „ datum des verwins, ende de binnenlandche binnen
 „ dry jaaren, met dobbel gett ende den gerichtelyken
 „ schaecke weder redimeren ende lossen sal moegen." *Pl. B in App. Col. 112. in med.* Een gelyk recht van redentie met dubbelden gelde is in den jaare 1629. op eenen Landdag te Arnhem, de Stad Salt-Bommel mede geacordeert. *Pl. B. 2. d. Col. 242. in fin. Goris ad Consuet. Velav. Cap. 15. gl. 1. n. 3 & glossa 2. n. 2.* En zo is ook op den 11. Febr. 1647. door de Secretarien van Tuil, Deil, Driel en Zuylichem, eene Verklaring afgegeven; "Dat de lossen aldaar, binnen
 „ de drie of zes jaaren konde geschieden met dubbeld
 „ Geld, en vergoeding der Melioratien en beternissen aan het Goed gedaan, by aldien de Verwin-
 „ hebber de Vruchten gedurende zyne Verwins-jaaren daar van genoten, verrekenen wilde, en anders
 3. „ niet." Met betrekking nu tot deeze Vier Boven-Ampten is reeds vroeger, en wel by het *Tractaat tusschen den Hertog van Gelre ende de Staaten deszelven Lands ter eenre, ende den Hertog van Gu-*

lich en Cleve ter andere zyde, anno 1538. vast gefeld. " Thom drie-ind-twintigste fullen die vier
 „ Stoelen, tho weten het Ryck van Nymegen, Mae-
 „ fe ind Wail, Over Betuwe ind Neder-Betuwe
 „ hebben moegen alle alfulcke rechten, als hier na be-
 „ schreven staan; In den yersten &c.

Post quaedam alia

„ Vort meir foe men fust lang voer klein schult groit
 „ guet heeft moegen upwinnen nae den Landrechte,
 „ sal die ghoene syn guet alsoe afgewonne weer, *dair*
 „ *men nae den Landreghte gheynen Vrede bant*
 „ *doer sleyten en mucht*, als dan binnen den neiften
 „ dryen jaeren loefen, die binnen Landts zyn, ind die
 „ buyten Landts zyn binnen den neiften ses jaeren loe-
 „ fen moegen, *mit dubbelen gelde ind mitten Ge-*
 „ *richtelicke ind bewystycken schaiden*; Ind of dat
 „ verwin binnen drie jaeren van deffen, die binnen
 „ Landts weeren, ind die buiten Landts weren bin-
 „ nen ses jaeren niet geloeft en wurde, foe mach die
 „ Verwinren mitten verwonnen guet synen vryen wille
 „ doen, ind dat halden nae vermoegen synre rechter
 „ verwins brieu, soo vern hy wil, sonder reekening
 4. „ *dair af te doen.* *Pl. B. l. d Col. 12.* Ter-
 wyl men in het voorby gaan, ten aanzien der spreek-
 wyze, *daar men na dem Landrechten synen vrede*
bant door sleyten en mucht, zal aanmerken, dat *Vree-*
de bant sleyten in 'talgemeen betekent, *den band des*
Vreedes sleyten, dat is, *den Vrede breken*. Zo dat,
na den Landrechten Vrede bant sleyten, zal zeggen,
 voor het Land-gericht Proces moveeren, ofte ook
 zich, tegen een gemoveerde Procedure in oppositie
 stellen, *agendo vel defendendo agere in judicio*. Een
 Verwin dus, *daar men na den Land-Rechten geen Vree-*
de bant door sleyten en mag, is zodanig één, het
 welk uit hoofde eener dugtige schuld, na voorschrift
 van het Land-Recht, met observantie van alle requi-
 sieten

sijen en formaliteiten is verkregen. Waare het anders
 en dat, hy voorbeeld; de Insinuatie van den Ingang of
 vervolgen van Rechten, niet aan den verwonnen De-
 biteur, of behoorlyk geschied ware, zoude dezelve,
den Vreede bant daar door slyten mogen, door tot
 nulliteit van hetzelfde te contenderen. Dat dit in het
 voorz. geval de waare meening deezer spreekwyze is,
 word buiten allen twyffel gesteld door den *Land brief*
van het Ryk van Nymegen d. a. 1532., alwaar ge-
 statueert zynde, dat geen Ingezeten zyn Goed zal
 afgewonnen worden, ten waare hem de weet daar af
 voorhoofs door den Scholtis gedaan zy, vervolgens
 word bygevoegd; "Doch weer hy buyten lants ind
 „ die Weet hem niet Voerhoefs daar van, woe voer-
 „ schreven, gedaen en weer, ind syn goet alsoe ver-
 „ wonnen, dat hy als dan op ten nesten Gerichte, als
 „ hy weder binnen Landts gekomen is, sal moegen
 „ komen *ende slyten synen vreede bant*, als hy van
 „ den Peyndonge, besaeten, ende weten, niet ge-
 „ weten en heeft, ind staan als dan den geenen ten
 „ rechten, die dat verwin ann syn goet gedaen heb-
 5. de." Doch niet tegenstaande deeze dispositie,
 vind men echter in volgende tyden, dat in de gewoon-
 tens der Ampten, ten aanzien van de Loffe van ver-
 wonne Goederen, een groot verschil plaats hadde. In den
 Ryke van Nymegen bleev een Verwinhebber zo lang
 in 't bezit des verwonnen Goeds, tot hy daar uit ge-
 loft wierd *Nederl. Adv. 4. d. Conf. 141. in fine adde*
Annot. hier voor op Art. 2. n. 3. In den Ampte
 van tusschen Maas en Whaal, had de Loffe wel, ge-
 durende de drie of zes jaaren, plaats; doch niet na
 omloop derzelve, volgens *Verklaring van den Land-*
schryver G. Biel d. d. 25. Maart 1647 In Over-
 Betuwe waren de verwonne Goederen altyd redimibel,
 volgens *Attest van den Landschryver Gerrit Kerk-*
man d. d. 17. Sepbr. 1612., en een gelyk *Attest*

van den Landschryver Seldenis d. d. 23. July 1631.
 Sententie van den Gerichte te Lent d. d. 14. May
 1612. in zaake van Jacques Valkenaar contra Hans
 van de Kamer. Sententie van den Gerichte van Her-
 wen d. d. 8. February 1650. in zaake van Cathari-
 na van Hove contra Catharina Vygb. In de Heer-
 lykheid Gendt waren de Verwinnen echter, na verloop
 der jaaren van redemptie, niet losbaar *Nederl. Adv. 1.*
6. d. Conf. 72. p. 180. Binren Nymegen konde de
 de Loffe mede, ten allen tyde geschieden *ex ann.*
7. mss. Arn. Coerman. Doch eindelyk zyn de flu-
 ctuerende gewoontens in de Ampten door de auhoriteit
 van dit Land-Recht, op eenen egalen voet gebragt,
 en de Loffe aan een Eigenaar ten allen tyden, zo lange
 het Goed niet verkogt is, vrygelaten, 't geen mede
 gestatueerd is by 't Land-R. van Tielre en Bommel-
 re-W. Cap. 18. Art. 7. Stad R. van Bomm. Cap.
 16. Art. 6. adde N. Reglem. op Veluw. Art. 10.
 Reglem. in de Graafschap Zutph. Cap. 6. Art. 11.
8. Het Recht van Verwin, 't geen wel in zyn eerste oor-
 sprong een *verum dominium* gehouden wierd aan te
 brengen, is derhalven tegenswoordig niet veel anders,
 als een *pignus prætorium*, het welk genoegzaam alle
 de effecten van het tegenswoordig Verwin, plagt te
 hebben: als daar is, de beheering der goederen; het
 genot der vruchten tegens verrekening; het recht van
 Loffe van den Eigenaar; de finale distractie *ex decreto*
secundo. Zie Voet *ad ff. quibus et causis in poss. §. 5.*
& 6. Zo dat het Recht van Verwin, even als het
pignus prætorium thans alléén strekt, om te bekomen
 voldoening, van tgeen de Verwinhebber van den Ei-
 genaar competeert; na beking van welke voldoening
 zyn recht ophoud, en 't zelve dus onder dit Land-
 Recht niet anders te consideren is, als een *possessio*
pro alieno, welke, met relatie tot een Crediteur, ge-
 noemd word eene *possessio naturalis. et nuda posses-*
sio,

so, waar door aan de civile possessie van den Eigenaar geene præjuditie kan worden toegebracht. Vloeiende hier uit, het geen in deezen Articul word gestatueerd, dat de Eigenaar niet alléén het Goed kan lossen, maar ook ten allen tyden publicquelyk of uit de hand, vylen en verkopen. Zie *Schraff. Adv. 1. d.*

9. *Conf. 47.* Het geen ook verder ten gevolge heeft, dat het Goed geloft zynde, de Pachtter van den Verwinhebber, het Goed moet verlaten. Zie beneden *Tit. 30. Art. 11.* zonder dat hem eenige actie tegens den Eigenaar competeerd: want zo de Verpachting by den Verwinhebber gedaan, noch plaats konde hebben, zoude het geene vrye lossing kunnen genoemd worden; behalven dat een Pachtter ook diend te weren, van wien en op welk recht, hy een Goed in Pacht neemt. Zie *Adv. van Gof. van Steenler d. d. 18. Maart 1647. Nederl. Adv. 4. d. Conf. 55.* volgens het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18. Art 7.* is echter de Eigenaar verplicht aan den Pachtter of Bouwman zyne gedaane Melioratien en Mist-recht aan het gebouwde Land, indien hy deswegen iets wettelyks te prætenderen heeft, te vergoeden; het geen ook, ofschoon daar van by dit Land Recht niets gestatueerd zynde, echter stilzwygende scheidt Rechtens te zyn, om dat niemand zich met de schade van een ander mag verryken, en een Pachtter dikwils in de noodzakelykheid gebracht is, om het gepachte Land zodanig te mesten, dat de vaagd in één of twee jaaren uit het Land niet te halen is.]

10. [Tot dat getreden wordt tot de verkopinge] Dus houdt het Recht van Lossen op, zo ras de Inzet geschied is, wyl de Inzetter dan een verkregen recht heeft. Doch volgens de *Rechten van 't Over-quart. 2. d. 3. Tit. §. 1. n. 19.* duurd dat recht, tot dat den finalen slag ergaan is; gelyk ook aldaar volgens *n. 20.*
ibid.

ibid. gestatueerd is: " Dat ingevalle het Goed ver-
 „ worden is voor Rente, waar van de betaling tot
 „ laste van den Tochtenaar staat (zie *Tit. 18. Art. 5.*
 „ *infra*) en hy het Pand niet komt te lossen, de Ei-
 „ genaar als dan de Lossen doen, en de Tochtenaar bui-
 „ ten verderen Tocht houden mag.]

11. [*Lossen*. Een Eigenaar het Goed lossende, is on-
 gehouden den 40. Penning te betalen. Zie *Quart.*
Ordonn. op den Impost van den 80. 40. en 20. Penn.
Art. 43. Pl. B. 2. d. Col. 243. in princ. et Col.
294. En by aldien een Verwinhebber de Lossen niet
 wil gedogen, kan de Eigenaar, na gedaane oblatie en
 consignatie, *pro ut moris sich doen Inleiden; Schraff.*
Adv. 3. d. Conf. 113. n. 6. Nederl. Adv. 1. d. Conf.
72. Ook zoude dezelve, na onze gedagen, by Be-
 zaat, kunnen procederen, op het Recht van Verwin-
 ten einde om te horen verklaren, dat schuldig en ge-
 houden is te doen verrekening van zynen ontvangst en
 uitgaav, voorts overgifte en inruiming van het verwon-
 ne Goed, tegens ontvang van zyn Capitaal, interesten en
 kosten, ingevolge presentatie, en ten Comptoire van
 den Landschryver of Secretaris gedaane consignatie &c.
 met acceptatie van voldoening der kosten *Reglem. in*
Graafschap Zutph. Cap. 6 Art. 15. Zie ook *Schraff.*
Adv. 1. d. Conf. 47. n. 38. & 39. En by aldien de
 Verwinhebber daar aan niet defereerd, en het Goed
 inruimd, word hy in de schade en interesten gecondem-
 12 neerd *Nederl. Adv. 1. d. Conf. 36.* Volgende
 hier uit teffens, dat de Eigenaar ten *allen ryde* mogen-
 de lossen; doch daar by verplicht zynde den Verwinheb-
 ber van zyn geheel agterwezen te voldoen, en over zulks
 behoorlyke kennisse moettende hebben, hoe veel het-
 zelve zich kooft te bedragen, gevolgelyk de Verwin-
 hebber ter gerichtelyker instantie van den Eigenaar,
 by aldien het niet uit vexatie, maar om de lossing te
 effe-

effectueeren, en dus te weten, hoe veel geld supple-
 ren moet, geschied, *ten allen tyde*, ten kosten van
 den Eigenaar, gehouden is te doen specifieke opgaav
 van zynen onrvang en uitgaav, en dus van het geen hy
 noch werkelyk ten agteren is; en welke rekening, in
 cas van disput, de taxatie des Gerichts zoude onder-
 hevig zyn Zie *Land-R. van Tielre en Bommelre-
 IV. Cap. 18. Art. 9. N. Reglem. op Veluw. Art 9.*
 13. Wanneer nu, na omloop der jaaren van redemptie,
 op een tyd dat de Verwinhebber met de distractie der
 Goederen een begin gemaakt had en voortvaren wilde,
 het Goed wilde uitlossen, en, over het doen der re-
 kening, tusschen den Verwinhebber en Eigenaar disput
 kwam te ontstaan, zo zoude zulks mede eene wettige
 reden zyn, waarom met de verkopig diende ingehou-
 den te worden, tot dat hetzelfde waare ontruimt, im-
 mers zulks is gestatueerd by het *N Reglem. op Veluw.*
 14. *alleg. Art 9.* Binnen Nymegen, word het
 verwonne Goed, na verloop van één jaar en zes wee-
 ken, verkogt, volgens *Overdragt d. d. 8. Octobr.*
 1586., zonder onderscheid van Inheemsche of Uit-
 heemsche, en by aldien hetzelfde zo veel niet kan gel-
 den, als de Verwinhebber competeerd, kan dezelve
 daar van Eigenaar blyven, *Provis. Ordonn. aldaar d.*
 15. *d. 12. Jan. 1608. Art 7.* Goederen, welke uit
 hoofde van agterstallige Verponding geëxecuteerd en ver-
 kogt worden, kunnen binnen zes maanden, na den geda-
 nen toeslag, door de Eigenaars of geïnteresseerde Credi-
 teuren, wederom worden ingeloft en geredimeerd, in
 welken val de Koper van zyn uitgeschotene pennin-
 gen, na advenant van tyd, dubbelden interest, tegens
 zo veel percent, als van Quartiers Obligatien betaald
 word, profiteerd. Zie *Quart. Ordonn. op de Verpond.*
d. d. 22. Decemb. 1751.]

ART. XIII.

Als een Verwinhebber na omganch van de voorz. drie of ses Jaren goetvindt, of ter instantie van den Eygenaer of Crediteuren geconstringeert wordt, het verwonnen goedt Gerichtelyck te verkopen, sal deselve besorgen, dat alle de gevestighde Crediteuren, so als die in hare ordre op het Register van beswaer aengeteekent staen, ende voorts in 't generael alle die op 't verwonnen Goedt eenigh recht van eygendom, Tocht, *Fidei-commis*, last van Rente, of andere vordering of gerechticheyt vermeynen te hebben, by een peremptoire opene Citatie werden gesommeert en verdaghvaert, om binnen den rydt van drie Maenden selfs of door eenen Volmachtiger te compareren, ende in handen van den Landt- of Gericht-schryyer schriftelyck over te leveren haer recht, ende achterwefen, 't welck sy op het verwonnen Goedt vermenen te hebben, met dese uytdruckelycke waerschouwinge, dat alle de gene, die daer inne nalatigh blyven, van haer Recht ende pratenſie, die sy op het verwonnen Goedt of de Koopspenningen daer van te procederen souden mogen hebben, sullen verſteecken zyn ende blyven.

I N H O U D.

1. Wanneer eerder met de Verkoop mag voortgegaan worden.
2. Wanneer langer moet gewagt worden.
3. Hoe de Verwinhebber de Citatie bezorgt.
4. Waarom dezelve generaal gesteld word.
5. Wanneer een Verkoper onder de Eigenaars gerekend word.
6. Tocht beschreven.
7. Fidei-commis beschreven.
8. Wanneer de Landschap alienatie van Fidei-commissaire Goederen geaccordeert heeft.
9. De Renthebber moet zijn agterstellen, zo wel als zyn Recht, ongenen.
10. De Prescriptie by deezem Art. gestatueerd, was voor dato van het Land-Recht onbekend.
11. Eigentlyke berekening der drie Maanden.
12. Practyk dien aangaande.
13. Redenen der Zulken, die oordeelen, dat de Verwinhebber, van de opgave van zyn agterwezen ten Comptoir zelve vry zyn.
14. Redenen voor 't contrair gevoelen.
15. Concordantie van andere Rechten.
16. Manier van Procederen over de Preferentie.
17. Waarom de aangeving van 't agterwezen zelve of doot een Volmagtiger geschieden moet.
18. Wanneer de formaliteit der gevoerde Procedure moet aangetoont worden.
19. Hoe verre 't verzuim van aangeving schaad.
20. Na de aangeving zyn de noch lopende Procedures gesurcheert.
21. Welke vorderingen onder deezem Articul niet begrepen zyn.

X. [Na omgangh. Of ook eerder en voor het verloop van dezelve jaaren, als de Eigenaar (aan wien doch altyd het *Jus domini* verblyft) het goedvindt, ingevolge de dispositie van het *N. Reglem. op Verluy. Art. 16.* Zie ook *Uitzondering hier voor Art.*

2. *Art. 1. n. 8. §. 9.* Terwyl daar en tegen in tyd van Oorlog die termynen stil staande, en eerst wederom beginnende te lopen, na dat de Oorlog ge eindigt is, en de Justitie wederom begind geadministreerd te worden, als dan ook met de Verkoping tot zó lange zou moeten gewagt worden. *N. Reglem. op Veluw. Art.*

13.]

3. [*Beforgen, dat alle etc.* Ten dien einde praesenteert de Verwinhebber Request aan den Officier, geeft daar by de expiratie der Verwins-jaaren te kennen, en verzoekt autorisatie op den Landschryver of Secretaris, om een Citatie *in forma* te expedieeren, het welk by appoinctement geacordeert zynde, word door den Landschryver of Secretaris een Citatie ge-expedieert met uitdrukking van alle de naamen der Crediteuren, welke zich ten Prothocolle hebben doen bekend worden, en voorts van alle die geene, welke eenig recht op of aan hetzelfde, na inhoud van het Prothocol, schynen te hebben, terwyl ook onder dit Land-Recht veeltids door den Landschryver of Secretaris te gelyk daar by zo veele authenticque Copien worden vervaardigt, als 'er voor de Crediteuren en tot de affixie nodig zyn; doch welk laatste niet overeenkoomt met het voorgem. *N. Reglem. op Veluw. Art 25.*, waar by aan den Landschryver verboden is, om, buiten speciale requisitie van den Verwinhebber, eenige Copien te maken, en die aan den Verwinhebber op te dringen.]

[*Gevestigde.* By het *N. Reglem. op Veluw. Art. 16.* zyn in dien Art. deeze woorden: *of affectatie verkregen hebbende, ingevoegd.*]

4. [*Voorts in't generael alle.* En dus zo wel onbekende als bekende, ten einde niet alléén eene volkome kundig-

kundigheid te erlangen van het recht, dat iemand tot en aan het Parceel zoude kunnen sustineren, maar, by het doen van Transport, de Officier of Richter ook zeker te stellen van de volle en vrye levering van het verkogte Parceel, ten respecte van het recht, dat een derde daar op zoude kunnen gehad hebben, en om de belofte van Vrywhaaring, als na Koops-rechten behoord en gebruikelijk is, te kunnen doen. *Rechten van het Over-quart. 2. d. 3. Tit. §. 1. n. 8. & 15.]*

5. [*Recht van eygendom. Huber bedend. Rechtsgel. 2. B. Cap. 50. noteert n. 3. & 4. Wie Eigendom, Erf-pacht, Leen- en Huis-recht, Vrucht-gebruik, eeuwige Renten, ende diergelyk recht heeft, die behoud hetzelfde, zonder dat andere Crediteuren daar aan kunnen komen, maar nopens haare verschene Pacht- of Huur-penningen, hebben zy niet meer, als Hypotheecq uit de Wet; en n. 6. onder de Eigepaars word ook gerekend een Verkoper, en die geen geld heeft ontvangen; by welk geheele 50. Capittel over het Recht van Hypotheecq en Praferentie gehandeld word.]*

6. [*Tocht. Is het recht, dat men heeft om al het profyt en opkomsten van een andermans Goed, zyn leven lang, of voor zekeren tyd, te genieten, mids het Goed behouden blyve; waar van op Tit. 18. infra gehandeld word. Zie over verschiede zoorten van Tocht Hub. bedend. Rechtsgel. 2. B. 39. Cap.]*

7. [*Fidei-commis. Is een Erfnis, die op iemand gemaakt word, om dezelve, in 't geheel, of voor een gedeelte, aanstonds, of na verloop van tyd, aan een ander over te geven, en word daarom genoemd Erfnis over de hand. H. Grotius Inleid. 2. B. 20. d. 5. van Leeuwen R. H. R. 3. B. 8. d. 4. B. 13. d. n.*

15. By aldien nu een Debiteur zodane Goed possideert, en dus het Vrucht-gebruik daar van heeft, het geen zelfs plaats kan hebben, zonder dat de Crediteur of Debiteur weten, het goed met *Fidei-commis* bezwaard te zyn *Nederl. Adv. 1. d. Conf. 108*. Zouden de *Fidei-commisfaire Erfgenaamen*, hun recht moeten aangeven. Zie over *Fidei commissen Holl.*

8. *Rechtsgel. Woordenb. voce Fidei commis.* En of schoon in het generaal geene *Fidei-commissen* mogen worden verkogt, ten nadeele van de *Fidei-commisfaire Erfgenaamen*, zo is echter meermalen by de Landſchap toegestaan, om Goed *Fidei-commis* ſubject of een gedeelte van hetzelfde te veralieneren of bezwaaren, tot onderhoud van dien gegraveerden Erfgenaam, en zulks niet alléén voor reeds verſchenen, maar ook voor den verderen onderhoud, ten waare de geinteresſeerde Erfgenaamen de ſchuld zouden willen betalen, of een ander middel weten aan te wyzen. *L. Reſſ. d. d. 12. Febr. 1629. 14. Auguſt. 1718. 12. April 17. Octobr. 1720.* Item, wegens ſchulden des Boedels, ten laſte van Onmundige. *L. Reſſ. d. d. 25. April 1730.* geallegeerd by *Schraff. Cod. Getr. Zuiph. p. 182.*]

9. [*Van Renten.* En hier van moet door de Rentheffer niet alléén het recht zelve, ten einde in de Conditie van Verkoping daar van kan gementioneerd, en het Goed met die laſten, verkogt worden, maar ook de agterſtallige Renten mede worden opgegeven. Zie *infra Art. 29.*; en worden zodane Renten voor een *pars fundi* gehouden. *Nederl. Adv. B. 1. d. p. 273. verſu.* Op de *elnde Vrage.* Zie hier van op *Tit. 31. infra.*]

10. [*Drie Maenden.* Deeze termyn, met gevolg van verſtek tegen de Zuimachugen, is by de gemeene *Rech.*

Rechten niet bekend, en heeft ook voor *dato* van het Land-Recht geen plaats gehad, volgens *Advys van Arn. van Dam* en *H. Becquer d. d. 15. Juny 1698.* zo als ook *Goris in Advers. tr. 3 p. 1. Cap. 9. n. 4.* sprekende van Præscriptien, alléén agt zoorten op-

11. noemd, zonder van deeze te melden. Ondertus-

schen zyn de woorden van deezen Articul, na de gezondtste Interpretatie, niet anders te verstaan, als dat de Deductien absolutelyk, op poene van verstek, binnen drie Maanden, *te rekenen na dato der peremptoriele Citatie*, ten Comptoire moeten zyn ingediend. Wordende deeze drie Maanden gerekend eenen dubbelden termyn Land-rechtens te bevatten, waar van de Verwinhebber zes weeken heeft om de Insinuatien te kunnen doen, gelyk die van andere Actens moeten gedaan worden, en den Crediteuren dan noch zes weeken overig blyvd, om hunne Deductien te kunnen

12. indienen. Doch de Praëtyk heeft hier omtrent een contrair gebruik ingevoerd, en in de Citatien is een Clauful gekomen, waar by de Crediteuren gerequireerd worden, om, binnen drie Maanden *na Insinuatie*, te moeten dienen, en dus word het genoeg gerekend, als een Crediteur binnen drie Maanden na de Insinuatie der Citatie, zyne Deductie ten Comptoire indiend. Die geene echter, welke binnen de drie Maanden hun recht en agterwezen niet by Deductie vervatten, en in handen van den Landschryver of Secretaris overgeven of doen overgeven, worden gerekend 'er niet te zyn, of van hun recht afstand gedaan te hebben; en zyn dus, volgens het *dictum* van deezen Articul, van hun anders competerend recht en prætenfie op het Goed of de Koops-penningen daar van geprovenieerd, verstoken] 'Er heeft zich wel eens een Vraag opgedaan, hier in bestaande; of een Verwinhebber, byzonder, wanneer hy geene ten Prothocolle bekende Mede-crediteuren heeft, verplicht is van zyn

recht en agterwezen ten Comptoire te dienen, dan of by, als ten Prothocolle bekend zynde, daar van is ge-
 13. exineerd? Het gevoelen van dezulke, welke
 vermeenen, dat de Verwinhebber tot het opgeven van
 zyn recht en agterwezen niet zoude verplicht zyn,
 word gewoonlyk geadstrueerd met deeze gronden; dat
 zulks zoude blyken by deezen 13. *Art. in verbis*: zal
 den Verwinhebber bezorgen, dat alle de gerechtigde
 en andere Crediteuren worden verdagvaart, voor s
 Art 16. *in verbis*: zal den Verwinhebber vernemen,
 wie zich aangegeven heeft; het welke raakt andere
 Crediteuren, met uitsluitinge van den persoon van den
 Verwinhebber, *nam nihil hic potest agere in se ip-
 sum. Et actio et passio non concurrunt in eodem
 subjecto.* Zulks zoude ook stryden tegens de gezonde
 reden, dat een Verwinhebber A. zoude verdagvaarden
 hem Verwinhebber A, nademaal hy zich zelfs als op
 het Register van Bezwaar bekend, naamkundig zoude
 moeten verdagvaarden, *ut hoc Art. 13. Ant. Matth.
 de Auctionib. lib. 1. Cap. 11. n. 67.* Daar by is een
 Verwinhebber als eenen wettigen Bezitter vylig van zyn
 recht, om dat niet verdagvaart is, of heet kunnen
 worden; naamkundig. *Ant. Matth. dict. loc. n. 68.
 vers. qui non intercesit per naturalem illam pos-
 sessionem jus suum conservat.* Hier by koomt noch,
 dat het aangeven en bewys van zyn recht niet anders
 word gedaan, als in oppositie van Concurrentie en Præ-
 ferentie. *Ant. Matth. de Auctionib. lib. 1. Cap. 11.
 n. 31. in med. vers. Jam si Creditores.* Het welk
 in deezen geval niet is, noch ook in opzigte van den
 Debiteur, maar de Mede-crediteuren. *Matth. dict.
 lib. Cap. 11. n. 59. in princ.* Dat ook wyders dee-
 zen Crediteur en Verwinhebber niet als Conumax kan
 verstecken worden, om dat zyn recht ten Prothocolle
 bekend is, tot het Verwin en edictale Citatie inclus;
 cademaal dit versteek spruit *ex Contumacia.* *Ant. Matth.*
 act.

dict. Cap. 11. n. 59. vers. quibus verbis. Waar by
 noch komt, dat den Verwinhebber noch te minder daar
 omtrent kan betwift worden, wanneer reeds tot de
 distractie is geprocedeerd, en dat als dan een personeel
 Crediteur wilde sustineren, dat den Verwinhebber zyn
 recht binnen de drie Maanden by Deductie hadde moe-
 ten overgeven; om dat deezen Crediteur, op dien tyd,
 niet heeft kunnen zeggen; *consentire se in venditionem
 salva prelatione inter Creditores.* Vide *Anr.
 Matth. dict. lib. Cap. 11. n. 59. in fin.* Aangezien
 op denzelfen tyd het verwonnen Goed zo veel als ver-
 kocht zynde, deezen Crediteur komt *post festum* ende
 alléén zyn verhaal zoude kunnen vinden, op het geene
 voor den Debiteur zoude overschieten. Waar en bo-
 ven noch diendt te worden aangemerkt, dat deezen
 personen Crediteur zich aangevende na de Edictale
 Citatie, en het geveilde verwonnen Goed, by wyze van
 Arrest of Bezaat op dat Goed, daar door, op hetzel-
 ve niet verkrygt Recht van Hypotheek, *intercessio
 enim non tribuit Hypothecam.* *Ant. Matth. dict. lib.
 Cap. 11. n. 91.*, maar staat dat Bezaat alléén op de
 Koops-penningen, waar omtrent alléén zich moet ge-
 dragen tot den Debiteur, in opzicht van den overschor.
 Te meer, om dat een Crediteur zich *intra terminum*
 van drie Maanden niet aangegeven hebbende, in op-
 zichte van den Verwinhebber, is versteken van zyn
 Recht; *Brunnem. Cent. 1. Dec. 10. D. D. ibid.
 Eundem Cent. 5. Dec. 68. Vide tamen L. 6. C. de
 Remiss. pignor. in verb. Jus suum excuti.* [Doch
 het welk echter met de dispositie van dit Land-recht;
 niet bestaanbaar schynd, om dat, na inhoud van dee-
 zen Articul de Citatie niet geschied, *op naam* van den
 Verwinhebber, (aan wien niet anders dan thuishou-
 delyke of de administratie, voorts bevordering van de
 executie der verwonne Goederen is gedemandeerd, en
 dewelke na volbrenging van dien, heeft gedefungeert,

maar op *instantie* van den Verwinhebber door den *Officier*, dewelke niet alléén de Crediteuren op het Prothocol bekend, en dus mede den Verwinhebber, maar ook in 't generaal alle, die eenig recht op 't Goed sustineren te hebben, requireerd, hun recht aan te geven binnen drie Maanden; gelyk ook het Transport van die geëxecuteerde Goederen door den *Officier* en niet door den *Verwinhebber* word gedaan. En dat de Verwinhebber ten Prothocolle zoude bekend zyn, daar in heeft dezelve, wanneer hy alléén is, geen meerder voorregt, dan wanneer hy ten Prothocolle bekende Mede-crediteuren heeft, ofse als de zodanige, welke ook ten Prothocolle bekend zyn, of een stilzwygend Hypotheecq en Recht van *Præferentie*, als anderzints op die Goederen kunnen hebben, als dan zouden hebben; welke alle met den Verwinhebber in eenen gelyken rang staan en gesteld worden. Gelyk ook de Landfchryvers of Secretarien, ingevolge *Art. 25. seq.*, (welken *Articul* echter, volgens *Practyk*, byna geheel in onbruik is) bepaald zyn om de uittelling der Penningen wel te moeten doen aan de geregistreeerde, doch zich tydelyk aangegeven hebbende Crediteuren, na het *Register van Bezwaar*. Behalven, dat een Verwinhebber, welke maar alléén ten Prothocolle bekend is, ignorant kan zyn van andere, welke een stilzwygend Pand en Hypotheecq op het Goed kunnen gehad en behouden hebben, voor dat het recht van den Verwinhebber begonnen is. Terwyl ook noch de verpligting, waar onder de Verwinhebber by *Art. 2. supra* gebragt is, om de vruchten en opkomsten van 't verwonnen Goed, in cas van redemptie of *subhastatie* van hetzelfde, aan den Eigenaar en de Crediteuren te verrekennen, zodane opgave van zyn recht en agterwezen veronderfeld. Zo dat een Verwinhebber verzuimende zyn agterwezen op te geven, van zyn recht op het verwonnen Goed, of de Koopspenningen daar van te pro-

15 procederen, zoude schynen *verstecken* te zyn. Met welke dispositie woordelyk overeenkomt het *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W. Cap 18. Art. 12. Stad-R. van Bomm Cap 16 Art. 11. N. Reglem. op Veluw Art. 16.*, voegd hier by het *Stad-R. van Antwerp. Tit. 66. Art. 4* in verbis: "Op verbeur-
 „ te van hun recht en actie, en niet te mogen hebben
 „ nog deylen, na rato, of andersints." *Recht. van 't Over quart. 5. d. 17. Tit. §. 4. Art. 2.* "Dat
 „ die, voor dato van de verkopinge, hunne schuld of
 „ agterheid niet aan en geven, aangaande het zelve
 „ Goed, en de prys van het zelve, verstecken en ver-
 „ vallen zullen zyn." *Ommel. lib. 2 §. 15.* "Ko-
 „ mende binnen agt weeken en laten zyne schulden
 „ beschryven, of het recht wil daar na geen klagten
 „ meer van horen." *Devent part. 2. Tit. 4. §. 2.*
 „ Zullen van haar schuld verstecken zyn." *Ant. Matth. de Auctionib. Cap. 11. lib. 1. n. 31. Stad-R. van Elburg Cap. 4. Art. 15.* En voor welk gevoelen, by een beredeneert en met authoriteit van Rechten geadstrueerd Advys, zich gedeclareerd hebben de Advocaten *P. de Haart, J. Swaan en M. V. N. van Loon den 3 July 2. en 9. Septembr. 1745.* Zynde de manier van procederen over de Praferentie van verwonnen Goederen, na de mening van dit Land-recht, eigentlyk zodanig; Dat, ingevolge deeze Articul, aanvankelyk word overgeleverd eene schriftelyke opgave van het recht en agterwezen, dat de geciteerde op 't Goed vermeend te hebben, zonder dat het nodig is hetzelfde met Documenten te bewyzen, ofte met Deductie van Rechten te sterken. Dat de Landschryver, bevindende die opgaav met het Register van Bezwaar in te stemmen, en 'er zich geene blyke van disput over de Praferentie, tusschen de Mede-crediteuren, opdoende, gerechtig is, ingevolge *Art. 25.* de uitteiling der Koopspenningen aan de Crediteuren na de

ordre van 't Prothocol te doen. Dat, wanneer 'er
 het zy met den Eigenaar, 't zy tusschen de Crediteuren,
 quæstie kwame te ontstaan, als dan op eenen Gerichts-
 dag, volgens *Art. 27.*, daar over zo doenlyk de *pla-*
no moet worden gedisputeerd. Dat het Gericht, oor-
 deelende het gefustineerde te moeten worden beschre-
 ven, Parthyen als dan, ingevolge *Art. 28.*, binnen
 14. dagen daarna, eene schriftelyke Memorie, met
 byvoeging van allen schyn en bescheid, moeten indie-
 nen, en tegen elkanderen wisselen, om daar op, na
 noch andere 14. dagen, te dienen van Solutien zonder
 Documenten. Doch aangaande al 't welk de Praëtyk
 zo verre heeft gederogeert, dat thans gewoonlyk aan-
 stonds word gediend van Deductie, met byvoeging van
 zodane bewysdommen, als tot de zaak behoren, dat
 dezelve, het Gericht zulks verstaande, worden gecom-
 muniqueert aan de belang hebbende Crediteuren, om daar
 tegen te dienen van Debath ofte Solutien na rade.]

17. [*Selfs of door eenen Volmachtiger te compareren.*
 Wyl de Deductien overgeleverd worden, zonder dat
 de Debitour daar by is, en op dezelve, zonder nader
 verhoor van den Debitour, even als op een Intendith,
 kan erkend worden, zo word het voor een noodzake-
 lyk Requisit gehouden, dat, zo de Crediteur niet zelv-
 erschynd, eene speciale Volmacht by her overgeven
 vertoond of de Deductie bygevoegt word. Want
 zo Parthyen beide in Rechten zyn, is het hun zaak op
 de qualificatie te letten, en elkanderen te kennen, of
 niet, buiten welke een Richter zich daar mede niet
 bekrood, maar zo een Parthy absent is, is het de plicht
 van een Richter in zulke gevallen procuratie te vorde-
 ren. *Huber bedend. Rechtsgel. 5. B. 4. Cap §. 9. &*
10., en volgens het *N. Reglem. op Veluw. Art. 21.*
 moet dusdane Deductie door een geadmitteerd Proc-
 reur

reur betekend zyn, of dezelve mag door den Land-
fchryver niet aangenomen worden.]

[*Recht, ende achterwefen.* By aldien een Credi-
teur zyn recht en affectacie uit eene geentameerde
Procedure afleid, moet hy niet alléén de wettigheid
zyner vordering deduceren, maar ook, dat hy de Pro-
cedure na ordre Land-rechtens vervolgd, en daar om-
trent niets verzuimd heeft, wyl alle onvervolgde In-
gangen van Rechten met jaar en dag verwylen, *infra*
Tit. 33. Art. 6.]

19. [*Nalatigb blyven.* Om dat het in Rechten egaal
gerekend word, of iemand *stiltwygend door de daad*,
of *opentlyk* van zyn Recht *renuntieerd*, en de geen
die verplicht is, en het in zyn macht heeft, om iets
binnen zekeren, by de Wet gestelden termyn, te doen,
en zulks niet doet, gerekend word van zyn recht af-
stand gedaan te hebben, wordende by de *Rechten van*
het Over-quart. d. 5. Tit. 17. §. 6. speciaal gehan-
deld, in welke gevallen iemand, die de executie niet
raakt, en wiens Goederen echter verkogt zyn, zyn
Goed niet verliest, doch daar by *n. 4 & 5.* wel uit-
drukkelyk uitgezondert 't cas, als de Eigenaar van het
Goed of voorgaande Crediteuren, van de executie ge-
weten en zich niet gemeld hebben, of anders de Goe-
deren, ter goeder trouw zyn uitgewonnen, en jaar en
dag in executie gehouden, in welke gevallen dezelve
niet meer worden gehoord.]

[*Procederen.* By het *N. Reglem. op Veluw. Art.*
16. zyn 'er bygevoegd deeze woorden; *of ook wel*
van de vruchten, welke gedurende den loop van de
jaaren van redemptie zyn geprovenieerd, en mogten
blyken by het slot van de verrekening van dien over
te schieten.]

10. [*Verfteken.* Dit Verstek betekend *kragteloos, nul, desert* zyn. *Coris ad Jus Velav. Cap. 14. n. 20. gl. 1. n. 2.* En dus is al hun recht van eigendom &c. tot en aan het Goed verloren, gelyk ook *geadviseerd* is door *J. Gaasbeek* en *Wil. Roukens* den 9. *Maart 1690*, als ook door *H. Schaap* en *Hageman* den 25. *Maart 1702.* Doch die zich aangegeven hebben, blyvt hun recht geconserveerd, en worden de *Procedures*, welke tot becoming van renten of schulden strekken, door die aangeving gestaakt, en die *Crediteuren*, welke als dan al hun schyn en bescheid, en gevolglyk mede de *Actens* van vervolgte *Procedures*, ter *Secretarie* gedeponneerd hebben, bevreid van verder voort te procederen, terwyl echter de geene, die vermenen recht tot het Goed zelve te hebben, hunne *Actie* vervolgen moeten, als *Art. 16 seq.* gezegt word. Zie ook *Aantekening* op *Art. 26. infra.*]
21. Noteert verder, dat al het geene by deezen *Articul* voorkomt, te verstaan is van gemeene schulden, voor welke eenige verbindtenis kan leggen, op de *Erven*, ten behoeve van particuliere perfoonen, zonder dat onder die *Publicatie* of *Verstek* zyn begrepen, *Thynsen*, *uitzettingen* van *Ampten*, *Heerlykheden*, *Dorpen*, *Buurschappen*, wegens *Ampts*, *Heerlykheids*, *Dorps*, of *Buurtslasten* of schulden, noch ook de *Verponding* of andere *Schattingen*, wegens de *Hooge Overigheid* gezet, op de *Erven*, noch ook de *befmettinge* der *Dyken* of lasten derzelve, *Weteringen*, en den *aankleven* van dien, dewelke alle blyven op haar oude recht, als te zien in het *Omwerp van dit Land-Recht Art. 2. & 3.*

A R T. XIV.

Dese peremptoire Citatie sal den Richter van de plaetse, daer het verwonnen Goedt is gelegen, des verfocht zynde, door den Land- of Gericht-schryver aenstonts doen expedieren ende onderteyckenen, oock daer in specialyck bekendt maecken, dat 't verwonnen Goed na expiratie van de ses Maenden sal werden gefubhafteert.

I N H O U D.

1. *De Insinuatie der Citatie moet binnen zes weeken geschieden.*
 2. *Voorbeeld van zodane Citatie.*
 3. *In 't Over-quartier word oock aan den Eigenaar de weet der Verkoping gedaan.*
 4. *De Termyn van Verkoping rekend à dato der Citatie.*
- I. [*Aenstonts doen expedieren.* Ten einde de Verwinhebber aenstonts, immers binnen de zes weeken, de Insinuatien kan bevorderen; want het staat in de Keur niet van den Verwinhebber, om met de Publicatie en Insinuatie der Citatie, langer dan zes weeken, na dat dezelve door den Officier geaccordeerd is, te vertoeven, gemerkt de Wééten, van alle ingangen van rechten, en vervolgen van dien, binnen zes weeken moeten worden geïnfinueerd. En zo daar mede langer als zes weeken gewagt wierd, zoude de termyn van zes maanden, na omloop van welke, (te rekenen van den dag, dat de Citatie ge-expedieert is,) de
- distr-

distractie der Goederen bepaald is, te veel verlopen, in cas zich iemand kwame aan te geven, met allegatie van redenen, waarom met de Verkoop diende te worden gesupersedeert.]

2. [Specialyck bekendt maecken. De Citatie word gemeenlyk, volgender wyze ge-expedieerd:

Ik N. N. Borggraaf (Amptman of Richter) &c. &c. laat hier mede weten aan (*bier worden ingevoegd de naamen der Crediteuren, zo als dezelve in ordre op het Prothocol van Bezwaar bekend staan*) alle respectie als gevestigde en ten Prothocolle bekende en geregistreeerde Crediteuren, en wyders in het generaal allen, die eenig recht van Eigendom, Tocht, Fidei-commis, last van renten of andere vordering of gerechtigheid vermenen te hebben, aan de navolgende onroerende Goederen, als (*het Parceel of Parceelen te specificeren*) by A. in Verwin bezeten worden, en voor dato des Verwins aan B. toebehoord hebbende. Dat gemelde Verwin-hebber A. de voorz. onroerende Goederen, gedurende de jaaren van redentie in Verwin gepossideert hebbende, voornemens is, dezelve *observatis observandis* te subhalleren en te verkopen; weshalve ik N. N. Borggraaf (Amptman of Richter) een ieder wie voorz. staat, by deeze opene peremtoire Citatie sommeer ende verdaghvaer, om binnen den tydt van drie maanden na de respectie Insinuatien, Publicatien en affixien deezes, zelys of door een Volmachtiger te compareren, ende in handen van den Land- en Gerichtschryver deezes Ryks (*Ampts of Heerlykheid*) schriftelyk over te geven, haar recht en agterwezen, het welk zy op de voorz. Goederen vermenen te hebben, met deeze uitdrukkelyke waar-schouwinge, dat alle de geenen, die daar inne na-
,, latig

10. „ latig blyven van hun recht en prætenſie, die zy op
 „ de voorz. Goederen, ofte de Koopſpenningen daar
 „ van te provenieren, zouden mogen of vermenen te
 „ hebben, zullen verſteken zyn en blyven. En word
 „ mede bekend gemaakt, dat de voorz. Goederen, na
 „ expiratie van zes Maanden *à dato* deezes zullen wor-
 „ den opgehangen en geſubhafteert: waar na een ieder
 „ zich kan regulen. Dies 't oirconde &c. ”]

3. [Volgens de Rechten van het *Over-quart. 2 d. 3. Tit.*
 1. §. *Art. 11.* moet de bekendmaking van de Verkoping,
 aan den Eigenaar van hetzelfde mede geſchieden, of
 anders zo abſent is, aan den Pachter en Gebruiker van
 het Goed.]

4. [Na expiratie van de zes Maanden. Ingevolge
 de bekendmaking, het ſlor der Citatie geinſereerd, lo-
 pen deeze zes Maanden reeds *à dato* van de ge-
 expedieerde Citatie.]

A R T. XV.

Ende den Verwinhebber ſal ſoodane Citatie
 aen die daer inne benoemde geregistreer-
 de Crediteuren voorhoofds of aen hare
 woonſtede doen inſinueren ende daer aen
 den weet copielyck laten, ende ten op-
 ſichte van die daer by generalick gedaegh-
 de prætendenten, deſelve Citatie niet al-
 leen doen publiceren in de Kerck van 't
 Kerspel daer 't verwonnen Goedt is ge-
 legen, op eenen Sondagh na de Predicatie
 of

of Godes-dienst door den Schoutus of Custer, maer daer-en-boven oock de copien doen aenlaen op de Kercke van 't Kerspel daer men gewoon is de Billetten van de verkopinge te affigeren, als mede op 't Stadt-huys tot Nymegen van verwonnen Goederen, gelegen in het Ryck Nymegen, ende op 't Stadthuys tot Nymegen ende tot Arnhem, als de verkopinge sal geschieden in Over-Betuwe, voorts op het Stadhuys tot Nymegen ende Thiel, als de verkopinge sal gedaen worden in 't Ampt van tusschen Maes ende Wael of in Neder-Betuwe, ende sal van de voorfsz. Insinuatie, Publicatien, ende aenplackinge Relatie gedaen worden aen den Landt- of Gericht-Schryver, die deselve aenstonts in 't Gerichts Prothocol sal moeten aenteekenen.

I N H O U D.

1. *De Omisste van beoorlyke Insinuatie belet het Verstek.*
 2. *Hoe de Affixien bezorgt worden.*
 3. *Hoe de Relatie aan den Landschryver gedaen word.*
1. [*Voorhoofds of aen hare woonstede.* Deze Insinuatien moeten voorhoofds of aen de Woonsteden geschieden, als van andere Ingangen van Rechten *Tit. 2. Art. 2. 3. & 4.* gezegt is, en word aan deezen Articul niet vol-

voldaan, door generale Citatien en Affixien, zo als geadviseert door *Wil. Roukens den 3. Maart 1697. in zaake van Phil. Wil. Ingenulandt Requirant en Phil. Paul van Klinkenberg, gerequireerde voor den Gerichte van Heumen ongedecideerd hangende.* Gelyk om die reden tegen een Crediteur, aan wien de insinuatie niet gedaan is, het Verstek geen plaats kan hebben, zynde in zaake van dezelve Litiganten by het Gericht van Heumen, met *Adoys van Job. Verstegen en Wil. Roukens d. d. 16. April 1697.* verstaan, dat de penningen by gerequireerdens Conclusie vervat, onder den Gerichte zullen blyven geconsigneert, ter tyd en wylen de Hr. Job. D. D. Ingenulandt en Joh. Adr. Ingenulandt, in conformité van deezen Articul, zullen wezen geciteerd, en verstaan verstecken te zyn van hun Recht tot het Goed, of de Koopspenningen daar van geprocedeert]

2. [*Op 't Stadt-buys tot Nymegen enz.* De Verwinhebber geeft aan den Copier, of die geen, welke tot het affigieren van copien ten Raadhuse in de Steden gequalificeerd is, eene authentique copie der Citatie, en doet onder de originele relateren van de gedaane Affixie.]

3. [*Ende sul van de voorsz. Insinuatie, enz. Relatie gedaen worden aen den Land- of Gericht-Schryver.* Te weten; als de Verwinhebber alle de Insinuatien, Publicatien en Affixien na ordre bevorderd heeft, exhibeert hy de Relaaften deswegen onder de originele Citatie gesteld, aan den Land- of Gericht-schryver over, en verzoekt Registratuur derzelve in het Gerichts-prothocol: en dit alles behoord te geschieden, voor expiratie der eerste zes weeken van de gestelde drie Maanden, ten einde altyd kan blyken, of de Insinuatien, Publicatien en Affixien, zo wel, met betrekking tot de onbekende als bekende Crediteuren, behoort

behoorlyk zyn geschied; wordende na Registratuur der voorz. Relatie, de Citatie door den Verwinhebber na zich genomen, om by zyne Deductie te worden gevoegd.]

A R T. XVI.

De voorz. drie Maenden omgekomen zyn-
de, sal den Verwinhebber by den Landt-
of Gerichts-Schryver vernemen, wie sich
aengegeven heeft, ende indien ymant ge-
vonden wordt, die pretendeert recht op
of tot het verwonnen Goedt te hebben,
ende met eenen oorfaecken voort-brenght,
waerom geoordeelt wordt, dat met de
Verkopinge behoort ingehouden te wor-
den, sal daer mede soo langh werden ge-
superfedeert, tot dat daer over by het
Gericht sal zyn erkent, mits dat foodani-
gen Aengever ende Pretendent aenstonts
Borge stelle voor alle kosten, schaeden
ende Interessen, ende verder binnen ses
weecken na de voorz. drie Maenden syn
Actie instituere ende vervolge, sullende
by gebreck van dien deselve van al syn
Recht ende prætensien ten eenemaal ver-
steecken zyn, ende mede gecondemneert
worden aen den Verwinhebber te vergoe-
den alle kosten ende schaden door syn on-
gefundeert aengeven veroorsaect.

I N H O U D.

1. De drie Maanden worden thans gerekend na de laatste Insinuatie.
2. De Debitteur kan zelos wel redenen allegeren tot surchance van de Verkoping.
3. Manier van Procederen in 't geval van deezen Articul.
4. Voorbeeld daar van.
5. Redenen van 't Verstek in sine van deezen Articul vermeld.

1. [De voorsz. drie Maenden omgekomen zynde. Uit deeze woorden is wederom af te nemen, dat de drie Maanden eigentlyk moeten gerekend worden hunnen loop aan te vangen na de geëxpedieerde Citatie, gelyk wy op den voorgaanden 13. Articul hebben aangetekent, en 't welk ook overeenkoopt met het *N. Reglem. op Veluwe Art. 19.* Doch het gebruik heeft ingevoerd, dat de Verwinhebber zich niet eerder ten Comptoire informeert, voor dat de Termyn na de laatste gedaane Insinuatie is geëxpireert; en hy zelve mede van zyne Deductie gediend heeft; en zulks speciaal, om te weten; of 'er ook eenige Deductie is ingekomen, waar by gesustineert word, dat met de Verkoping niet behoord te worden voortgevaren: Want geene Deductie van zodane natuur ingekomen zynde, vaart de Verwinhebber voort na het geen *Art. 17. seq.* is bepaald; voor welk nazien, by het *N. Reglem. op Veluwe Art. 23.* aan den Landschryver, voor ieder ingekomen Deductie, is toegelegd 12. st.]

[*Pretendeert recht.* Hier door moet men niet alleen verstaan *Recht van Eigendom*, en dat het verwonnen Goed niet den Debitteur, van dewelke het verwonnen is, maar den Deducent toekomt; maar ook van *Tocht en Fidei-commis*, als het welk de

- Verkoping ten aanzien van het (*utile dominium*) vrucht-gebruik belet, of schoon des niet te min de Verkoping ten opzichte van den eigendom (*dominium directum*) kan geschieden, voorbehoudens het recht van vrucht-gebruik, dat een ander op hetzelfde heeft.
2. Voorts kunnen door den Debitteur of zyne Erfgenamen ook redenen geallegeert worden, waarom met de Verkoping behoord te worden ingehouden; by voorbeeld: zo de Procedure *nulliter* begonnen, en dus *nulliter* vervolgt, en in dier voegen tot de executie geprocedeert is.]

[*Oorsaecken voort-brengh.* Deze oorzaaken moeten by de Deductie zyn vervat; zie ook *Aanteekening* hier voor op *Art. 12. n. 4.*]

3. [*Syn Actie instituere ende verfolge.* De manier van Procederen hier omtrent is, dat de geen die prætendeert een recht van eigendom tot het Goed te hebben, of sustineert, dat 'er redenen zyn, waarom met de Verkoping diendt te worden ingehouden, zyn vermeend recht, by Memorie of Deductie, vervat en opgeeft, en daar by eene genoegzaame Borgtocht appliceert, waar aan, in cas zyne sustenue ongefundeert bevonden word, de kosten, schade en interesfen, door zyn aangeven en Procedure te veroorzaken, kunnen worden verhaald; voorts binnen zes weeken, na verloop van de voorz. drie Maanden, met eenen Ingang van Rechten, overeenkomstig den aart der zaak, zyne Actie instituere; als, by voorbeeld: by *Inleiding*, wanneer de geene, die zich aangegeven heeft, een recht van eigendom tot het Goed prætendeert; ofte. in andere gevallen by *Bezaat* op zodane recht van Verwin, als de Verwinhebber op en aan het te subhafterene Goed heeft, en zulks tot zodanen einde, als de omstandigheid van de zaak vorderd, waar na de
- Proce-

4. Procedure na Land Rechten word behandeld. Hoedanig geval in den jaare 1770. in de Heerlykheid Millingen in deezer voegen heeft geëxisteert; zekeren Adriaan Bisdom procedeert in den jaare 1762 tegens J. L. van Schevickhaven, by Peinding, op zodane Goederen, als door overlyden van zyn Vader den Rentmeester van Schevickhaven op hem waren verstorven, en maakt vervolgens (J. L. van Schevickhaven, kort na het doen der Peinding overleden zynde) in *Contumaciam* Verwin op die zelve Goederen. In den jaare 1770. obtineert de Verwinhebber peremptoriele Citatie, om na verloop van den termyn Land-rechts, tot de Verkoping te procederen, en doet dezelve Citatie mede aan de Moeder van gez. J. L. van Schevickhaven insinueren. De gem. Wed. diendt *intra terminum* van Deductie, sield Borg en fustineert tefsens, dat, wyl de Procedure op de verwonne Goederen, als Leen-goederen zynde, buiten consent des Leenheers, en dus *nulliter* begonnen en *nulliter* vervolgt was, met de Verkoping behoorde te worden gesupersedeert, tot dat by den Gerichte daar over zoude wезen erkend: vervolgens procedeert dezelve Wed. by *Bezaat* op het præntse recht van Verwin, als den Verwinhebber fustineert te hebben en concludeert tot nulliteit van hetzelfde &c. Zo als ook de annullatie van dien door Sententie, met Advys van onpartydige Rechtsgeleerde geschept, gevolgt is. En zo zyn Verwinnen op Geestelyke Goederen buiten kennis van de Landschap gemaakt, mede nul. *Schraff. Cod. Gelr. Zutph. voc. Verwin. §. 3.*]

[*By gebreck van dien.* Dat is zo wel inval de Aangever de Borgrocht niet præsteert, als wanneer by de Actie, binnen de zes weeken niet institueert, conform gez. *N. Regl. op Veluwe Art. 25.*]

5. [*Versteecken zyn.* Zo dat hy niet kan jouiseren van het voorrecht aan Crediteuren, welke absent geweest zyn, *Art. 31. seq.* gegeven, om dat hy door de aangifte getoond heeft, van die *Subbassatie* kennis gehad te hebben, en dus, door zyn verder stilzwygen, gehouden word van zyn recht afstand gedaan, en hetzelfde verwerkt te hebben.]

[*Aen den Verwinhebber te vergoeden.* By gez. *N. Reglem. op Veluwe Art. 26.* staat; zo wel aan den Verwinhebber als Crediteur of Crediteuren, die 'er by geïnteresseert mogten bevonden worden.]

A R T. XVII.

Maer by aldien sich niemant met soodanige prætenzie doet aangeven, sal den Richter op verder verfoeck van den Verwinhebber præfigeren ende aenstellen twee termynen tot de Verkopinge, met benaeming van dagh ende plaetse, te weten, den eersten over ses weecken om het goedt in te setten ende te veylen, ende den tweeden over andere ses weecken na de Infettinge om de finale Verkopinge te doen, ende die beyde termynen ende dagen van Infettinge en verkopinge sullen te gelyck in de Kerck tydelyck afgelesen, oock by Billetten bekendt gemaect ende aengeplackt worden in 't Kerpsel ende in de
naeste

naeste Steden , daer de Citatie is geaffigeert geworden , ende de Koops-voorwaerden inmiddels by den Landt- ofte Gericht- schryver kunnen gesien ende gelesen worden.

I N H O U D.

1. *Dit verzoek van den Verwinhebber geschied by Request.*
2. *Over het instellen der Koops-voorwaarden.*

1. [*Doet aengeven.* Als zich niemand doet aangeven , of ook , als zich iemand aangegeven heeft , en dezelve de Borgtocht niet praesteerd , noch de zaak op zyn tyd vervolgt (zie gez. *N. Reglem. op Veluwe Art. 26. in fin.*) als dan word tot de *Subbastatie* of verkoop voort geprocedeerd , ten welke einde de Verwinhebber , by Request aan den Officier kennis geeft , dat zich niemand heeft aangegeven , welke de voortgang der Verkoping zoekt op te houden , en derhalven verzoekt twee termynen tot de Verkoping te praefigeren , met autorisatie op den Gericht- schryver , om de Billetten te vervaardigen en het nodige te bevorderen.]

2. [*Koops-voorwaarden.* De Koops-voorwaarden worden door den Landschryver of Secretaris ingesteld , en met den Verwinhebber geresumeert , doch volgens het *N. Reglem. op Veluwe Art. 31.* moet de Verwinhebber de Koops conditien , met communicatie van den Officier , vervaardigen , welke Officier , volgens *Art. 30. ibid.* den Debiteur moet verplichten , om al de bescheiden , tot het verwonnen Goed relatie hebben.

bende, over te geven; en zulks, op dat alle lasten en Servituten, Rechten en Gerechtigheden, zo veel mogelyk, kunnen worden bepaald, ook moet volgens het *Dyk-recht Cap. 18. Art. 1.* gespecificeert worden den Dyk, welke by het te verkopen Goed gehoord, by *poene* van te verbeuren het gerechte zesde part der Koops-penningen]

I N H O U D.

A R T. XVIII.

Op den eersten dagh van de Insettinge of veylinge sal den Richter ten overstaen van twee Gerichts-luyden de Voorwaerden door den Landt- of Gericht-Schryver doen af-lesen, ende in gevolge van dien met de veylinge voortvaeren, ende den slach laten aen die gene, die deselve met het uytbranden der Keerse heeft bekomen, die daer op dan soo veel als hy goedrvind sal mogen hoogen, ende den Richter sal alsdan den dagh van de finale Verkopinge nochmaels by 't Perck doen bekendt maecken.

I N H O U D.

1. Voorbeeld van Exces door den Officier in het verkopen begaan.

2. Ore

2. *Ordre die by het verkopen van verscheide Parceelen moet in acht genomen worden.*
3. *Gerichts-luiden zyn hier Leeden des Gerichts.*
4. *Tegenswooraige manier van publicque Verkoping.*
5. *Tweede Billetten.*
6. *Betekenis van het Perck.*

1. *Dag van de Insettinge.* Op het moment van de inzettinge, aan den Officier, door den Verwinhebber zynde bekend gemaakt, dat 'er meerder Parceelen op de Conditie stonden, als hy in Verwin bezeten had, en dat zulks was veroorzaakt door de geene, die het Goed in Verwin gegeven had, en teffens verzoekende, dat die niet existerende Parceelen mogten worden gerooijert, en de Officier dezelve echter, volgens de Conditien verkopende, is over bezwaar ten Hove geciteerd ende gecondemneerd den 18 Juny 1725. in zaake van Christiaan Bongaards tegens C. H. van Wyze, Heer van Isendoorn, als Verwalter Ampt-
2. *man van Neder-betuwe.* [Ook moet het speciale onderpandt verkogt worden voor en al eer men

het generale distraberen mag. *Land-R. van Tielre- en Bommelre-W Cap. 8. Art. 1. Stad-R. van Bomm. Cap. 7. Art. 1. Harderw. 2. d. 4. Cap. Art. 49.* En dat men de verwonne Goederen zal distraheren *per partes* ten meesten oirbaar en nutte des Debitours *L. R. d. d. 21. Octob 1717.* ook diendt te worden gelet, dat, zo verscheide Parceelen, voor zekere schuld in Verwin genomen zyn, geen meerdere mogen verkogt worden, als nodig is, om den Verwinhebber zyne voldoening te doen hebben. *Rechten van het Over- q. 5. deel 17. Tit. 3. §. n. 1. & 2.]*

3. [Ten overstaen van twee *Gerichts-luyden.* Te weten, Leeden des Gerichts, voor welke de Jura *Tit. 37. infra pag. 197.* ook staan uitgetrokken, als,

in de Ampten, twee Jonkeren 12. gl. ; in de Heerlykheden, de Schepenen de helfte.]

4. [*Den ſlach laten aen die gene, die deſelwe met het wybranden der Keerſe heeft bekomen.* Deze manier van Verkoping is onder dit Land-recht meefal buiten gebruik geraakt, maar word het te verkopene Parceel op eene zekere ſom opgehangen, en dan met tien, vyf, of mindere guldens afgeſlagen, als wanneer de geen, die onder het aſlaan het eerſte *myn* zegt, den *ſlag* of *inzet* en voorts vryheid heeft, om zo veel hogen te ſtellen, als hy goed vind, waar na het een ieder vryſtaat, om, ten zelyen dage en naderhand, tot den dag der finale Verkoping incluis, noch zo veel hoogen te ſtellen, als hy verkieft. Ieder hoog word gemeenlyk bepaald tot *drie*, *vier*, of *vyf* guldens, waar van *twee*, *drie* of *vier* guldens tot vermeerdering der Koops-penningen komen, en de overige *derde*, *vierde* of *vyfde* gulden van ieder hoog, by den Inzetter, inval hy Koper blyft, ingehouden, of anders door een later hoger of koper aan Hem uitgekeerd word; en het welk ſtrekt in plaats van een pluk-penning, welke, elders, aan een inzetter of hoger bieders word uitgekeerd, waar van te zien by *S. van Leeuwen over de Coſt. van Rbynk. p. 141.*]

3. [*Nochmaels.* 'Er worden dan ook door den Landſchryver of Secretaris andermaal Billeten vervaardigt, inhoudende voor wat prys het Goed is ingezet, en den tyd, wanneer de finale toeflag geſchieden zal.]

6. [*By 't Perck.* Het is een gewoone manier van zeggen; *iets aan het Perk brengen*: dat is, *publicq* te Koop brengen; of, *by het Perk bekend maken*: dat is, *op de plaats, daar het Volk gewoonlyk te zamen komt, bekend maken*; want het woord PARCK betekend

tekend volgens *Kilian. Etymolog.* CIRCUS een REN-
PERK of LOOPBAAN; ook een plaats, waar in dier-
gelyke en andere openbaare Spelen vertoond wierden.]

A R T. XIX.

Op den tweeden dag of termyn sal den laat-
ste slach gegeven, ende Koper van 't ver-
wonnen Goedt worden, die by het uyt-
branden van de kaerse 't laetst heeft ge-
hooght, mits dat defelve borgh-stelle en-
de voldoe aen de Koops-voorwaerden.

I N H O U D.

1. Hoe den laastten Slag thans gegeven word.
2. Wat deeze Borg-stelling moet in houden.
3. Borg-taal van Vrouws-persoonen.
4. Over den 80. of 40. Penning.

1. [*'t Laetst heeft gehooght.* By den finalen toeflag
word gehandeld als by den inzet; te weten, het Par-
ceel word, boven inzet en gestelde hoogen, op eene
hogere som opgehangen, en met tien, vyf of mindere
guldens afgeslagen, als wanneer de geen, die onder
dat afslaan het eerste *myn* zegt, Koper is, of, zo 'er
niemand is, die het *afmynt*, blyft de laatste Hooger
Koper; en moet dan aanstonds beralen voor de hogen,
welke een ander, eerder dan hy, op 't Goed gesteld
had, zo veel, als, by de Koops-voorwaarden, ten

profyte van een eerste hoger, was bepaald, neffens den onraad op het doen der Verkoping gevallen: zonder dat 'er eenig beraadt plaats heeft, gelyk anders in vrywillige Verkoppingen zomtyds gepraetiseerd word, dat de in-zetter of hogers zekeren bepaalden tyd hun bod vast moeten staan, en de Verkoper zyn keur behoud, of hy, na omloop van dien tyd, de koop wil laten door-gaan dan niet, van welke form van verkopinge *infra* *Tit. 29.* breder zal gehandeld worden.]

2. [*Borgh-stelle.* Deeze Borg-stelling moet geschieden van persoonen onder het Gerichte geërf of woonende, ten genoege van den Verwinhebber, en moet by de Koops-voorwaarden deezer wyze worden gevorderd. dat dezelve continere eene generale afstand van alle Beneficien en Privilegien, welke anderzints, na gemeene Rechten aan Borggen gegund zyn; en speciaal van de exceptien *ordinis seu excusationis et divisionis*, welke mede brengen, dat de Borggen niet in ordre voor den principaalen Koper, nochte één der Borge voor het geheel mogen worden aangesproken, maar dat eerst de Koper zoude moeten worden uitgesleten, en dat dan noch ieder Borg met het betalen van zyn aandeel in het te kort schietende zoude kunnen en mogen volstaan; want eene generale renuntiatie van alle exceptien is niet genoeg, om een Borg voor den principaalen Debiteur aan te spreken, en moet zelfs, behalven de byzondere benamingen, blyken, dat de kragt van ieder exceptie mede wel uitgedrukt, en een Borg, daar van onderricht is; om dat niemand kan verstaan worden van iets afstand gedaan te hebben, het geen hy niet verstaat. *Matth. Coler. Decis. 220. n. 18. & seq. Anth. Fab. ad Cod. lib. 8. Tit. 28. def. 31. Berlich. Pract. Concl. part. 2. Concl. 22. n. 2. & seq.* De woorden echter *zich te stellen als Borg en Principaal te zamen, en elk in solidum,* sluiten in zich eene re-

renuntiatio van die exceptien. *S. van Leeuwen over Peckius pag. 82. Rechten van Bommi. Cap. 35. Art. 1. van Tielre- en Bommelre. W. Cap. 37. Art. 1.*

3. By aldien Vrouws-perfoonen zich tot Borgen stellen, moeten dezelve, boven dien, noch renuntieren van de volgende exceptien; te weten, eene buiten gemeenschap van Goederen getrouwde Vrouw, voor haaren Man borg blyvende, van het *beneficium authenticæ, si qua mulier*, en een ongetrouwd Vrouws-perfoon, voor een ander borg blyvende, van het *beneficium Senatus Consulti Vellejani*. Doch deeze noodzakelykheid van renuntiatio van Vrouws-perfoonen, die borg blyven, aan het *beneficium Senatus-Consulti Vellejani* heeft volgens de Hr *Pronk* in zyne *Aantekeningen* op her *Land-recht van Veluwe ad Rubricam Cap. XVII. van Burch-tocht*, noch niet zeer lang in deeze Provincie plaats gehad, alwaar na de oude Gewoonten en Costumen, dat geheele *Senatus-Consultum* onbekend was. Die Schryver zegt nagezien te hebben de Signaturen en Registraturen van over honderd en meer jaaren te voren, van Processen in Veluwe geventileerd, en bevonden te hebben, dat nooit Vrouws-perfoonen in haare Burch-tochten aan die exceptie hadden gerenuntieerd, nochte dat dezelve zyns wetens was worden geobmoveerd, veel min geadmitteerd. Het eerste gebruik van die *Exceptie* op Veluwe was geweest voor de *Banke van Nykerk in den jaare 1675.*; doch wierd dezelve by den Gerichte afgeslagen. In het volgend jaar had de Schryver zelfs gepatrocineerd, in eene zaak uit hoofde van Burchtocht van eene Vrouw, die niet had gerenuntieerd, en welke op dien grond voor de Magistraat van Arnhem, alwaar de zaak ter eerster instantie wierd bepleit, deeze *Exceptie* proponeerde. De Magistraat met eenpaarigheid van stemmen verstaan hebbende, dat, wanneer de Aanleggerische met Eede verklaarde, dat zy

met

met de Peindonge op de Goederen van haaren Debitur niet zoude hebben stille gestaan, indien de Verweerdersche haar niet tot borge en principaal hadde geconstitueerd, als dan die geproponeerde *Exceptie* wierd gerejecteerd, is daar van by laatstgemelde geappelleerd en by *Appellations Sententie* die *Exceptie* geadmitteerd. Schraffert echter in *Cod. Gelr. Zutph. hac voce* brengt reeds eene Decisie van den Hove Provinciaal van 1665. by, waar uit zoude consteren, dat het *Senatus-Consultum Vellejanum* in Gelderland plaats heeft. Ondertusschen zyn 'er zelfs Rechtsgeleerden, die oordeelen, dat de renuntiatio van een Vrouws-perfoon aan dit Beneficie, buiten de beide gevallen in *auth. matri et avie. Cod. quand. mul. tut.* en in *L. ult. §. pen. ff. ad Senat. Vell.* speciaal uirgezondert, van geen kragt zoude zyn, meenende, dat dit *Senatus-Consultum*, gegrond zynde op de veronderstelde zwakheid en ligtvaardigheid der Sexe, zoude behoren tot het publicque Recht, het welk door private handelingen en contracten niet kan afschaft worden; even zo min als minderjarige by contracten van hunne minderjarigheid kunnen renuntieren. *Averranus Interpr. L. 2. Cap. 5. Vinnius select. quest. lib. 1. Cap. 48.* Andere, zich grondende op de *L. 23. Cod. ad Scitum Vell.*, staan aan Vrouws-perfoonen wel in 'talgemeen de faculteit toe van 'er aan te renuntieren, mids zulks geschiede in een publicq Instrument. *Sande Decif. Frisic. L. 3. Tit. 11. def. 2.* Doch in de Praetyk word meest overal, de renuntiatio, zo wel in private als publicque Acten, voor dugtig gehouden, mids echter constere, dat de Vrouw van haar Recht en Privilegie, uit hoofde van voorz. Raads-besluit, haar toekomende, behoorlyk zy onderricht geweest. *Voet ad Tit. ff. ad Senat. Vell §. 9. Sande loc. alleg. def. 3. & seqq.* Konnende over de renuntiatio van die Exceptien, en wat des-

deswegen moet worden geobserveerd, en de bedingen, welke over het doen van zodane renuntiatiën gemaakt worden, mede gezien worden by *Huber Hedend. Rechtsgel. 3. D. Cap. 27. Wassen. Pract. Not. Cap. 10. §. 17.*]

4. [*Voldoe aen de Koops-voorwaarden.* By dezelve word ook gemeenlyk bedongen, dat de Koper zal moeten betalen den 80. of 40. Penning, op het Gerichtelyk verkopen van vaste Goederen, by Quartiers Ordonnantien, gesteld; hoewel anders, in cas daar van by de Conditiën niets gemeld word, Koper en Verkoper ieder de helfte betalen moeten.]

A R T. XX.

Ende by soo verre hy sulcks niet soude doen, sal hy in gyseling moge worden genomen, ende veerthien dagen na de Verkopinge een ander Verkoops-dagh aengesteldt worden, wat alsdan het Goedt meer gelt, het selve sal komen tot voordeel van den Eygenaer, of syne Creditoren, gelt het weyniger, het selve sal den eersten Koper met de kosten door hem veroorsaecht daer by moeten leggen, oock by faute van voldoeninge in syne Goederen ge-executeert worden.

I N H O U D.

1. Zwaarigheid die uit de executie van het recht van gyseling kan volgen.
2. Wie den anderen Verkoops-dag aansteld.
3. Tegenwoordige Practycq ten opzichte van het Hogen-recht.

1. *[In gyselinge mogen worden genomen.* Op veele plaatsen in Holland heeft by alle publicque Verkopen een gelykzoortig Recht van *parate executie* plaats op den persoon van een Koper, die, op hoop van eenig trekgeld, hoogd of koopt, en aan de Borg-stelling niet kan voldoen; invoegen, dat by zodane veylinge Gerichts-suppoosten by de hand zyn, die den gebrekigen Koper aanstonds in gyselinge brengen, waar in hy gesloten en gestraft word, tot erkentenis van Schepenen, het zy om veertien dagen op water en brood te zitten, of, als het de tweede of derde reize is, met het Tucht-huis; zo als de Wetten en Gewoontens van ieder Stad of Plaats mede brengen. Zie ook *Rechtsgel. Woordenboek Col. 239. fere in fine.* Het *N. Regl. op Veluwe Art. 34.* is hier in met dit Land-recht conform, doch deeze Articul is in het *Land-recht van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18.* en het *Stadrecht van Bommel Cap. 18.* uitgelaten; dan, wyl alhier geene zodane speciale poenale Wetten gevonden worden, en dus die *parate executie* alléén zoude strekken, ten einde een Verwinhebber te beter gelegenheid te geven, tegens zodane ligtvaardigen Koper te kunnen procederen, tot vergoeding van de geledene schade, en Hem, daar voor, zo lang in gyseling te houden, tot dat dezelve betaald heeft, zo zoude echter de exercitie van dit Recht voor andere Crediteuren, die op den Verwinhebber in ordre volgen van zeer na-deelige gevolgen kunnen zyn, in het geval, wanneer
aan

aan den gebrekkigen en gegyselden Koper geen verhaal te bekomen was; gemerkt de Verwinhebber de kosten van zodane gyseling met de gevolgen van dien, als verschotten over de verkoping gevallen, ingevolge *Art. 24. infra* uit de Koops-penningen, eerst en vooral, zoude kunnen te rug eischen, zulks te meer by de tegenswoordig ingevoerde manier van publicque Verkoping *supra Art. 18. n. 4.* vermeld, nu gedurende den geheelen tyd tusschen den inzet en finalen toelag ten Comptoire van den Landschryver, buiten weten van den Verwinhebber, hoogen kunnen gesteld worden.]

2. [Een ander Verkoops-dagh aengesteldt worden. De Officier met twee Schepenen en den Gerichschryver, door de Wet, geauthoriseerd zynde, om de Verkoping onder hunne directie te laten geschieden, en dus alle voorvallende differenten of casualiteiten te beslisen, en daar in, ten beste, te ordonneren, bekleeden daar by de plaats van 't Gericht; en 't scheidt dus mede aan dezelve te staan den naderen dag, tot het weder op nieuw verkopen van het Goed te bepalen: want of schoon wel in *Art. 17.* het stellen van de termynen tot inzet en verkoping aan den Richter was gedefereerd, is 'er echter in het geval van deezen *20. Art.* een notabel ondericheid, om dat alhier het bepalen van eenen anderen Verkoops-dag, teffens mede brengt eene condemnatie van den gebrekkigen Koper, in het geene het Goed, weder verkogt wordende, weiniger komt te gelden met de kosten; zo dat deeze bepaling van eenen anderen Verkoops-dag van Richter en Gerichs-luiden, als een Decreet schynt te moeten worden geconfidereerd; waar van dan ook het effect zoude zyn, dat de gebrekkige Koper, in cas het Goed, by de tweede Verkoping, minder geldt, by Beschut tot vergoeding der schade zou kunnen aangespro-

gesproken, en dus even als *in fine* van deezen *Articul* staat, *in zyne Goederen geëxecuteerd worden.*]

3. [*Meer gelt.* Het kan tweederly wyze gebeuren, dat een Koper uitblyft ofte aan de Borgstelling niet voldoet, na dat het of de inzetter zelve is, wanneer 'er niemand na hem gehoogd heeft, of dat, een of meerdere noch na den inzetter hoogen hebbende gesteld, het gebrek van Borgstelling plaats heeft, met den laatsten hooger of met den geenen, die het Goed op den laatsten dag, na de tegenswoordige wyze van verkoping, afmynt. In het laatste geval, en het welk, ingevolgeden zamenhang van deezen *Articul* met den naaftvoorgaande, alhier hoofdzakelyk schynd verondersteld te worden, word het belang der Crediteuren minder gewaagt, als in het eerste; aangezien het voor *Hoogenrecht* gehouden word, dat by Verkopingen, die by *Hoogen* geschieden, niemand van het bod, dat hy gedaan heeft, bevryd word door eens anders hoogen. Dit word *infra Tit. 29. Art. 12.* wel gelimiteerd met deeze voorwaarden; *zo lange als dat zelve hooger bod door den Verkoper niet is aangenomen*: doch welke limitatie thans naauwelyks meer kan applicatie vinden; aangezien de gewoonte heeft ingevoerd, om in de Koops-voorwaarden van alle publicque, het zy Gerichtelyke, het zy vrywillige Verkopingen te bedingen, dat Verkoper zich zal mogen houden aan den eersten, tweeden, laatsten en besten Hooger, als na Hoogenrechten; en waar van het effect is, dat een laatste hooger uitblyvende, ofte geene Borg kunnende stellen, de respectieve Voorhoogers ieder voor hun gedaane bod moeten vast staan, mids 'er tusschen Verkoper en laatste hooger geene collusie of bedrog hebbe plaats gehad. *Huber Hedend. Rechtsgel. 3. B. 4. Cap. §. 25 & 26.* Wanneer dan in maniere voorz. den laatste hooger, op den dag van den finalen toelag, gebrekkig zynde, een
ander

ander Verkoops-dag aangefteld word, kan het Goed weder op eene hoogere Som worden opgehangen, en, niemand *myn* zeggende, tot op het bod van een voorgaand hooger, die dan Koper blyft, aflopen. Doch in 't eerfte geval, wanneer, niemand na den inzetter gehooft hebbeude, deeze uitbleef of geene Borg konde ftellen, zoude het bedenkelijk zyn, of niet, ingeval 'er aan den gebrekkigen inzetter geen verhaal ware, het belang zo van Debitur als Crediteuren te veel gewaagt zoude worden, wanneer het Goed, op eenen naderen bepaalden dag, in ééns wierd afgeftagen, en den Koop gegund aan den geenen, die het eerfte *myn*; zonder dat hy hoogen zoude ftellen en eenen naderen dag tot den finalen toeflag behoeven af te wagten? En of dus Richter en Gerichts-lieden, niet in zulk een geval zouden vermogen de geheele verkoping op nieuws, en dus by twee termynen van inzet en toeflag, te laten gefchieden? met deezen Articul komt over een *N. Regl. op Veluwe Art. 34.* Zie ook *Rechten van 't Over-quart. 5. deel 17. Tit. 4. §. n. 6. & 7. Land R. van Tielre- en Bommetre-W. Cap. 18. Art. 19. Stad-R. van Bommel Cap. 16. Art. 18.]*

ART. XXI.

De Koper fal gehouden wesen de Koops-penningen te leggen onder den Landt- of Gerichts-Schryver (die gehouden fal zyn daer voor genoegfame Borge te ftellen) op de Termynen by de Voorwaerden bedongen, ten waere den Verwinhebber,

Pp

of een ander geregistreert Crediteur, of ymant van deselve haer Recht verkregen hebbende, was Koper van 't verwonnen Goedt geworden, die in soo verre, als sy op het Register staen, ende Recht van praferentie voor andere hebben, de Koops-penningen sullen mogen inhouden, ende haer selve daer mede betaelt maecten.

I N H O U D.

1. Wanneer deese Borg-tocht gesteld word.
 2. Wanneer de Koops-penningen kunnen ingehouden worden.
 3. Of van ingehouden Penningen Consignatie-geld verschuld word.
1. [*Genoeghsame Borge te stellen.* By aldien de Verwinhebber of Crediteuren zulks komen te vorderen. Zynde de woorden in voorz. *Articul in Parenthesi* vervat, by de *Rechtien van Bomm. Tielre- en Bommelre-W. loc. cit.* geomitteerd]
2. [*Op het Register staen, ende Recht van praferentie voor andere hebben.* • Dat is, voor zo verre zy ten Prothocolle van Bezwaar voor andere Crediteuren een onbetwistbaar recht van praferentie hebben; want als, by voorbeeld: een Godshuis, of Voogd, wegens administratie door den verwonnen Debiteur gedaan, of ook eenig ander Koper, uit anderen hooft, lustneerde een recht van legaal Hypotheecq en praferentie op 't verkogte Parceel te hebben, zonder dat zyn recht ten Prothocolle van Bezwaar, eerder als van andere Crediteuren, bekend stond, zoude hy de Koops-penningen

ningen onder den Land- of Gericht-schryver moeten erleggen, en, door het Gericht, over de praeferentie doen erkennen, terwyl, door een eigenwillige inhouding, in cas een ander verstaan wierd voor hem geprefereerd te wezen tot het betalen van Interesfen, zoude verplicht zyn, en daar toe kunnen genoodzaakt worden. *Nederl. Adv. 4. d. Conf. 183. pag. 540.*]

3. [*Haer selve daer mede betaelt maecken.* En dan zoude van die Penningen *stricto jure* volgens *Tit. 26. Art. 17.* ook geene Confignatie-gelden by den Officier, Land-schryver of Secretaris kunnen genoten worden; gemerkt het profiteren der *drie Percent* aldaar gebonden word aan de woorden, *zo wanneer de quaestieuse penningen onder hem zyn geconfigneeert*: en de reden waarom, namentlyk *bet inftaan voor dezelve en bewaringe voorts uitkeringe*, by dien zelven Articul staat uitgedrukt. Doch wyl het genot dier Confignatie gelden als een gedeelte der emolumenten, tot des Officiers-, Land-schryvers- en Secretaris-Ampten behorende, word gerekend; zo zyn ook de Land-schryvers en Secretarien in de gewoonte dezelve mede van ingehouden Koops-penningen te profiteren. De dispositie van deezen Articul geomitteerd zynde by de *Recht. van Bomm. Tielre- en Bommelre-W. loc. cit.* komt echter over een, met het *N. Regt. op Veluwe Art. 35.* Zie ook *infra* op *Art. 31. n. ult.*]

ART. XXII.

De volle koops-penningen voldaan zynde, sal den Richter uyt den naem van 's Landts

hooge Overigheyt in plaetse van den Eygenaer of Verwinhebber den Koper opdracht doen, ende den Koper sal daer mede van den eygendom van 't verkofte goedt secker ende secuur zyn in alles ende jegens een yder, sulcks dat hy 't verkofte erff sal hebben ende in eygendom behouden met zodane Rechten en gerechtigheden, uytwegen ende servituten, voorts Dyck ende Weteringh, als daer toe van outs ende met Recht gehooren, ende den voorigen Eygenaer ende Verwinhebber 't selve gehadt ende beseten hebben.

I N H O U D.

1. *Effect der Gerichteijke Opdragt.*
2. *Dezelve is ook voor Leen-goederen sufficient.*
3. *Executie voór Grond-lasten vernietigt alle recht van actie voor het reeds verschulde.*

1. [*Uyt den naem van 's Landts hooge Overigheyt.* Even gelyk de Officier, den Verwinhebber in de possessie gesteld zynde, een *Wabr* is (zie *Aantekening op Tit. 12 Art. 7 n. 2 Art. 8 n. 4 Land-R van Veluwe Cap. 14. Art. 12*) zo gescheid ook in deezen, door denzelven Officier, aan den Koper de Opdragt, die daar mede zeker en secuur is, tegens alle en een ieder, welke bevorens recht tot, of aan, het verwonnen Parceel konden gehad hebben, uitgezonderd alleenlyk het geene *infra in Articulis 29. & 30.*

speciaal is gereserveerd. Ook word het Goed dan van allen voorkommer gezuivert en alle bezwaren afgedaan *Nederl. Adv. 4 deel Conf. 171.*, doch volgens het gez. *N. Regl. op Veluwe Art. 27.* moet de Koper, uit kragt van zyn bekomen Opdragt, het roijement

2. der bezwaren zelfs verzoeken en bekostigen. En staat mede te weten, dat of schoon het gekogte Parceel Leen-goed mogte geweest zyn, en alle Leen-goederen voor Leen-mannen moeten worden opgedragen, buiten welke opdragt men by de Leenkamer, waar aan zodane Parceel Leenroerig is, geene belening kan effectueren; echter, in cas van Landrechtelyke executie, het Transport van den Officier bestendig en sufficent is, gelyk expresfelyk disponeerd het *N. Reglem. op Veluwe Art. 49. tot 54. incl. Zie Rechten van het Over-quart. 5. d. 17. Tit. 4. §. n. 5.]*

3. [*Voorigen Eygenaer.* Wanneer de executie van een Goed geschied is voor agterstedige grond lasten, het zy van Erf-pachten, Thynsen, Grond-renten als anderzints, of schoon dan de Koops-penningen van het verwonnen Goed de som van de verschulde grondlasten niet evenaarden, zo blyft den Crediteur echter, voor het te kort komende, geene verdere actie tegen den gewezen Eigenaar meer overig, maar word, door den verkoop van het Goed, alle regt voor het geene reeds te vooren verschuld was, en uit de Koops-penningen niet kan gevonden worden, vernietigt, aangezien de geene, die eene grond-last constitueerd, geen *personale* schuld aanneemt, maar eene *reële*, die het Goed, waar uit dezelve verschreven word, niet te buiten gaat. *Zie Goris ad Consuet. Vel. Cap. 8. Art. 4. gl. 1. n. 8. & in Advers. Tract. 2. Cap. 3. n. 9. geadviseerd door F. Foyert den 29. Decemb. 1686.]*

Seecker ende secuur. Schraff. ad Jus Vel. pag. 226.

ART. XXIII.

Ende sal den Verwinhebber, als d' Opr
dracht van 't verwonnen goedt aen den
Koper sal zyn gedaen, van de Dycken
daer toe gehorende eerst ontslagen, ende
syne andere goederen daer mede niet be-
fmet zyn, uytgesondert dat hy sal moe-
ren voldoen de verpondingen ende andere
Schattingen, mitsgaders Ampts- ende
Dorps-lasten, die verschult zyn voor en-
de in den tydt dat hy 't goedt heeft in
verwin gehadt.

I N H O U D.

1. De possessie word eerst na de betaling der Koops-pennin-
gen overgegeven.
2. Nadeelige gevolgen, die uit het Verwinnen van Dyk-
plichtig Goed vloeijen kunnen.
3. Prærogatiev van een Verwinhebber boven anderen.
4. Voorrecht van de Verponding.
5. Questien over Ampts lasten, waar geboren.
6. Voorzorg by de Koops-voorwaarden te gebruiken.

7. [Ende sal den Verwinhebber, als d' Opracht
gedaen is. Zo lange de Opracht niet is geschied,
blyfd de Verwinhebber in de possessie en administra-
tie van 't Goed, en den Koper word de actuele pos-
sessie niet overgegeven, voor dat de Koops-penningen
zyn betaald, en de Opracht is geschied, en gevolge-
lyk subsisteerd, tot dien tyd toe, tusschen Koper en
Ver-

Verkoper een Contract, hun ten wederzyden verplichtende tot levering, en nakoming van het geen bedongen is; en blyft de Verwinhebber dus ook verbonden, voor de Dyken zorg te dragen, tot dat het gedaane Transport hem daar van ontheft. *Nederl. Adv. 2. d. Conf. 187. pag. 525.* Het word ook als een onvoorzigtige daad afgekeurd, aan een Koper de possessie en administratie van een Goed over te geven, voor dat dezelve de volle Koops-penningen heeft betaald, gelyk wel eens in de Conditie gesteld word, dat de aanvaarding aanstonds zal kunnen geschieden, en dat de betaling der Koops-penningen op een laater tyd word bepaald, wyl de ondervinding heeft geleerd, dat een Verkoper, (Principaal en Borgen insufficient zynde) tegens een Koper, tot betaling der Koops-penningen of verlating van 't Goed en inruiming van de possessie, heeft moeten procederen. Zie hier over *Huber. Hedend. Rechtsgel. 3. B. 4. Cap. §. 30. & seq]*

2. [*Eerst ontslagen zyn.* Uit dit gedisponeerde is blykelyk, dat de overige Goederen van een Verwinhebber, vóór dat de Optracht zy geschied, wel dé-gelyk door den Dyk, aan het verwonnen Goed gehorende, besmet waren, gelyk reeds hier vooren *ad Art. 8. n. 1.* breeder is aangeroond; en welke ruïneuse gevolgen, het in Verwin nemen van Goed, met kwaaden Dyk bezwaart. voor een Verwinhebber hebben kan, zal blyken uit het volgend geval, onder Cuylenborg plaats gehad hebbende, alwaar by Dykgraav en Heemraaden *den 16. Novemb. 1709.*, in een cas, dat de Schatbeurder twee Morgen Lands voor Ongelden had aangeslagen en in gebruik genomen, zonder van den Dyk te weten, verstaan is, dat *eerst* de twee Morgen, *daar na* zyne andere Goederen, en *eindelyk* ook de Goederen van zyne Kinderen, die

in de reële possessie van die twee Morgen waren geweest, in den Dyk zouden gegeven worden. En dien conform is eene *Verklaring* gegeven van *Dyk-graav* en *Heemraaden* des Ampts van tusschen Maas en Whaal *d. d. 20. Novemb. 1609.* Dat echter de Dyken het Bloed of de Erfgenaamen niet besmetten, is geadviseerd door *Wil. Water, Job. Versteegen, Wil. Roukens* en *Adr. Blanken den 24. Maart 1682. Nederl. Adv. 2. d. Conf. 139. pag. 355. 4. d. Conf. 9. pag. 251.]*

3. [*Niet besmet zyn.* Hier in is een Verwinhebber, wiens verwonnen dykplichtig Goed verkogt en getransporteerd is, begunstigt boven anderen, die dykplichtig Goed vervreemden, als wier Goederen in denzelven Ampte en Dykagie gelegen, en die zy hadden op dag en dato, toen zy met het veralieneerde dykplichtig Goed beërft waren, door den Dyk van 't laatste Goed besmet blyven, zo verre dat den Dyk van dat Goed, vervolgens verlaten ende ongeheerd blyvende leggen, en het Goed daar aan horende met de overige Goederen van den laatste Herbrenger in den Dyk gegeven zynde, en noch niet genoeg bevonden wordende, als dan, na de ordre by 't *Dyk-recht Cap. 11.* voorgeschreven, ook eindelyk de Goederen, die voorige Herbrengers te gelyk met het subjecte ongeheerde Dyks-goed, in dezelve Dykagie bezeten hebben kunnen ingeboezemt worden, vergelyk *Nederl. Adv. 4. d. Conf. 9. pag. 24. Conf. 11. pag. 832]*

4. [*Verpondingen.* Collecteurs der Verpondingen hebben het recht van parate executie voor de agterstallige Verponding, zo wel op het gereede als ongereede, dog moeten dezelve invorderen binnen den tyd van drie jaaren, na dat die vervallen zyn; na verloop van welken tyd,

tyd, zy van 't *reële* recht, het geen zy op de Erven &c. hebben, midsgaders van het recht van *parate* executie versteken zyn, en haaren agterstand van de eigenaaren, midsgaders gewezen eigenaaren van de Goederen, by ordinaris Land- en Stad rechten, moeten vorderen binnen twee jaaten, na dat zy het recht van *parate* executie verloren hebben; na welke twee jaaren de actie zelve is gedood en geperimeerd. Bevorens de executie te doen, zyn de Collecteurs verplicht aan de ten Prothocolle bekende Crediteuren daar van kennis te geven; en worden de penningen van zodane Goederen provenierende, ter concurrenter som van den agterstand en kosten, aan handen van den Collector betaald, en de overrest onder de resp. Landschryvers en Secretarieren erlegd, ten einde, ingevolge Decreet te worden gedistribueerd; en zulks alles volgens *Quart. Ordonn. op de Verponding d. d. 22. Decemb. 1751.* en *Ampliatie d. d. 7. Novemb. 1755.* Zie ook *Aantekening supra Art. 1. n. 8. & Art. 12. n. 15.* en *infra Tit. 27. Art. 30. & 31.* Over het introduceren der Verponding, Instructie voor Gecommitteerdens; en wat al te observeren was zie *Schraff. Cod. Geln. Zutph. 2. d. pag. 545.* als mede, aan wien het recht om de Verponding te introduceren competeerd, *deszebes Advysen 5. d. Conf. 1.*]

5. [*Ampts-lasten.* De Ordonnantie, ingevolge welke de Ampts-lasten op de Morgentalen worden omgeslagen, is door de Landchap den 18. Novemb 1692. gearresteerd, en, rakende Neder betuwe, door Haar Koninglyke Hoogheid den 8. Jan. 1752. geamplieerd, en by eerstgem. Ordonnantie Art. 15. bepaald, dat in het speciale cas, als zich iemand over de Zetting zoude willen beklagen, en oordeelen, daar by, bezwaard te zyn, of dat die te hoog genomen, of onbehoorlyk gedaan waren, deswegen door de Hee-

ren Ordinaris Gedeputeerden deezes Quartiers zal worden erkend. *add. Regl. op de Reg. Forme d. d. 1750. pag. 7.*, doch alle quæstien, welke, buiten 't cas van bezwaar, ontstaan, behoren ten Land-rechten. *Pl. B. 3. d. Col. 98.*]

6. [*Versbult zyn voor ende in den tydt.* In de Conditionen van Verkooping word altyd bepaald, hoe verre de Schattingen en Lasten, door den Verwinhebber moeten worden gezuiverd en betaald, welke lasten, voor zo verre aan dezelve præferentie vergund is, zelfs voor de rent-loopende Capitaalen, hier voor *Art. 4.* gementioneerd, uit de Revenuen der Goederen worden betaald. Zie *Tit. 27. Art. 31.* en komt deeze Articul voorts over een met het *N. Reglem. op Veluwe Art 45*]

A R T. XXIV.

Uyt de gedeponeerde Koops-penningen sal eerst ende voor al aen den Verwinhebber uytgekeert, of hy selfs Koper geworden zynde, by hem ingehouden worden het gene deselve over het verwin ende de verkopinge bewyffelyck heeft uytgeschooten, ende sal 't selve, soo nodigh, by den Gerichte worden getaxeert.

I N H O U D.

1. *Wanneer aan een gepostponeerd Crèditeur zyne aangewense kosten voor af zyn toegewezen.*

2. *Ne.*

2. *Nader bewys, dat de Verwinhebber de revenuen in pro-
drium commodum geniet.*
3. *De Taxatie geschied thans altyd.*

1. [*Sal eerst ende voor al aen den Verwinhebber wor-
den uitgekeert. Wy hebben supra ad Art. 1. n. 4.*
aangemerkt, dat het den Debitteur, wanneer 'er reeds
Crediteuren geprocedeert hebben, niet vry staat, het
Goed aan een ander Crediteur, die of *niet* of *laater*
als eerstgem. geprocedeerd heeft, in vrywillig Verwin
over te geven; doch zulks te vooren in de Practyk en
by de Gerichten niet even eens begrepen wordende, is
het wel eens gebeurd, dat de eerste en byna tot Verwin
geprocedeerd hebbende Crediteur, doch die na de
ordre van 't Register van Bezwaar, ten aanzien zyner
vordering gepostponeerd was aan een ander Crediteur,
aan wien de Goederen daar na in vrywillig Verwin
waren overgegeven, by de distributie der Koops-pen-
ningen aanspraak maakte, om voor af te hebben re-
fusie zyner kosten, gelyk zulk een geval ook alzo be-
grepen is, by eene erkenenis van den Land-Gerichte
van Over-betuwe in July 1764. in zaake van J.
Troost *contra* de Wed. Lub. Vergelyk hier by het
Land-R. van Tieire- en Bommelre W. Cap. 18.
Art. 25. Doch zedert de Decisie van den Hove, *ad*
Art. 1. n. 4. bygebragt, heeft een ouder geproce-
deerd hebbend Crediteur dit adminicul niet nodig.

2. Voorts is 't ook notabel, dat, by daezen Articul niet
gestatueerd word, dat de Verwinhebber eerst van de
revenuen, zo hy meer ontfangen als uitgegeven mogt
hebben, zal inhouden en afrekenen de kosten van
Verwin &c.; en dat het geene daar aan geheel of ge-
deeltelyk manqueerd, uit de Koops-penningen zal
worden betaald, maar dat integendeel direct word be-
paald, dat de kosten van Verwin en verkoping uit de
Koops-

Koops-penningen van de ongerede Goederen zullen worden uitgekeerd; want deeze dispositie versterkt noch nader, het geen reeds op *Art. 2. n. 5. 6. & 7.* is gedemonstreerd, dat het overschot der revenuen alléén ten voordeele van den Verwinhebber, in mindering van zyn Capitaal, zo hy anders niet praferent was, verblyft, wyl die revenuen gelyk gesteld worden met het gerede, welke een executant, wegens zyne devoiren en zorgen, schoon anders laater aan andere Crediteuren gepostponeerd, komt te genieten, om dat een Verwinhebber, zo hy niet eenig voorregt boven anderen genieten konde, dwaas zoude doen zich, met de administratie van Goederen, waar door in veele onaangename omstandigheden raaken, en zelfs zyne eige Goederen bezwaaren kan, (zie boven *ad Art. 23. n. 2. & Art. 8. n. 1.*) te bekrodigen; en een ander die geruft blyvt zitten, de vruchten van een anders zorg en yver niet behoord te plukken. Dat ook aan een Verwinhebber de kosten uit het ongerede moeten worden betaald, is mede *geadviseerd door Job. van Gaasbeek en Wil. Roukens den 9. Maart 1690. in zaake van Adriaan Teunissen van Lutteveld Opposant contra Jan van Eck geopposeerde voor den Gerichte van Ysendoorn in Neder-betuwe Litispendent.*]

3. [*Soo nodigh, worden getaxeert.* Wyl thans, als op den volgenden Articul is aangerekend, byna geene uitkeringen van penningen aan Crediteuren geschieden, zonder ergaane Decreet des Gerichts, zo is de observantie van deezen Articul door de Practyk ook gealtereerd, in zo verre, dat thans de rekeningen van Verwinhebbers behoorlyk getaxeerd en de sommen in 't Decreet gementioneerd worden; conform gez. *N. Reglem. op Veluwe Art. 47.* Zie hier voor *Art. 9.*]

A R T. XXV.

Verder sal den Landt- of Gericht-Schryver de Koops-penningen onder hem gedeponeert mogen ende moeten uyt-tellen aen de geregistreeerde Crediteuren ende aen andere daer op gerechtight, ende haer tydelick aengegeven hebbende, 't welck hy doen sal na d' ordre van 't Register van Beswaer, ende een yders Recht van præferentie, tegens overleveringe van hare quitantien, Segelen ende Brieven, ende daer voor genieten 't gene hem wordt toegeleyt by den 17. Articul van den 26. Titul van de verlatene ende desolate boedels.

I N H O U D.

1. *Tegenswoordige Practyk omtrent de uittelling der Koops-penningen.*
1. *Hee de ordre van 't Register verstaan moet worden.*
3. *Wanneer de Brieven &c. niet overgeleverd worden.*

1. [*Mogen ende moeten uyt-tellen.* Deze Articul is thans, in cas 'er meer als een Crediteur op het onderpand concurreren, door de Practyk eenigzints buiten gebruik geraakt, wyl algemeen aangenomen is, het geen omtrent de uittelling van penningen geprovenieert van desolate en vacante Boedels *Tit. 26. Art. 12 infra*

fra is gestatueerd; en dus dat de ordre, op welke de uittellinge geschieden moet, by den Gerichte of wel den Officier en drie Gerichts-luiden bepaald worden; door den Land of Gericht schryver aan niemand eenige uitkering geschied, voor dat deswègen Decreet by het Gericht is ergaan, en het welk ook also bepaald is, by het *N. Regl. op Veluwe Art. 26.*]

2. [*Na d'ordre van 't Register van Beswaer.* En dus zoude een vestenis van jonger datum, doch eerder dan een vestenis van ouder datum, ten Prothocolle gebracht, voor dezelve præferent zyn en betaald worden, ook alhier geene deeling van Ponds- en Schellings-wyse in consideratie kunnen komen, gelyk elders, ten aanzien van twee Vestenissen op éenen dag gepasseerd, geadviseerd is in de *Nederl. Adv. 4. d. Conf. 171.* Hoe in andere gevallen de uitkering en præferentie bepaald is zie beneden *Tit. 27.*]

3. [*Tegens overleveringe.* Een ieder, die geld ontvangt, moet zyne Pandvylige Brieven, Wistels of andere bewyfen, uit welks hoofde de schuld spruit, met behoorlyke quitantie in handen van den Land-schryver stellen, ten waare maar een gedeelte op dezelve wierd voldaan, in welk geval een Crediteur kan volstaan, met extraditie van een Copie authenticq, en quitantie op dezelve in hoe verre voldaan is, het welk dan mede op 't origineel word aangetekend, ten einde den Debitteur, zo 'er noch verhaal aan is, of te eeniger tyd komen mogt, voor het Restant aan te spreken.]

[*17. Articul van den 26. Titul.* In den eersten Druk van 1686. staat: *18. Art. van den 25. Tit.*; doch is alhier te regt verandert: zynde dit abuys in den eersten Druk veroorzaakt, door dien het Land-Recht met den 22. Titul vermeerderd, en Titul 26.

met

met éénen Articul vermindert is, *ex ann. mss. Wl.*
Roukens.]

A T R. XXVI.

Sonder dat de berechtigde Crediteuren ende Prætendenten gehouden sullen zyn op de Koops-penningen te procederen, veel min verwin te maecken.

I N H O U D.

1. *Wie door berechtigde Crediteuren verstaan worden.*
2. *Waarſchynelyke meening van deezen Articul.*
3. *Wanneer de Procédures van volgende Crediteuren behoorden gefurcheert te zyn.*

1. [*Sonder dat de berechtigde Crediteuren.* Wyl de Koops-penningen ſubintieren in de plaats der verkogte Goederen, zo behouden de Crediteuren, welke zich tydig aangegeven hebben, hetzelfde recht op de penningen, het welke zy op de Goederen gehad en bekomen hebben, zonder dat Crediteuren, die recht van hypotheecq op 't verkogte Goed hadden, eenig rechts middel verder behoeyen te gebruiken; wordende alhier door *berechtigde Crediteuren* zodanige verstaan, die het zy by Verſchryving, Huwelyſche Voorwaarden, Magenscheid, Gerichtelyke Procedure ofte eeniger wyſe, ingévolge *Tit. 27. Art. 23. infra* recht

recht van *expresfe* of *stilzwygende* Hypotheek op het Goed hadden verkregen; terwyl andere Crediteuren, welke niet met recht gesproken hadden, wanneer zy vermeenen, dat van de Koops-penningen zal overschieten, vryheid hebben om alnoch met recht op dezelve te spreken, en die zaak na ordre Land-rechts, te vervolgen.]

2. [*Veel min verwin te maecken.* By het geannoteerde op *Art. 13. n. 20. van deezen Titel* hebben wy gezegt, dat de Procedures met het indienen van een Deductie, continerende zyn recht en agterwezen, komen op te houden, en niemand zedert die gepleegde Acte, de Procedures verder behoefd te vervolgen; en zulks schynd mede uit het gestatueerde by deezen *Articul* te kunnen worden opgemaakt, want de zinder woorden: *niet gehouden zyn op de Koops penningen te procederen &c.* kan niet zyn, dat Crediteuren, die reeds tot de executie van 't Goed geprocedeerd hebben, niet weder van nieuws behoeven te procederen op de Koops-penningen, aangezien zulk eene dispositie geheel *otieus* en overtollig zoude zyn, en niemand van gezonde hersenen het contrair van dien zoude kunnen staande houden, vermids de executie het *ultimatum* is van een Rechtsvordering, maar houd men daar en tegen in 't oog, het geen *sub n. 1.* is gezegt, dat door *berechtigde Crediteuren* zodane verstaan worden, die recht van hypotheecq op 't Goed hadden, en dat, ingevolge de aldaar geallegeerde *Art. 23. Tit. 27.* zodane recht zo wel *zonder* als *door* eene Gerechelyke Procedure kan verkregen geweest zyn, dan zal de gevoegelykste interpretatie dier woorden zyn; dat Crediteuren, die reeds op 't Goed, zonder Procedure, berechtigt waren, niet behoeven eene Procedure te beginnen op de Koops-penningen, en dat ook andere Crediteuren, die hun recht op 't Goed door

door middel eener Procedure hadden verkregen , maar dezelve , ryde der aangevangen distractie , noch niet ten uiteinde hadden voortgezet , niet behoeven dezelve op de Koops- penningen tot 't Verwin toe voort te zetten. 3. ten. Ondertuffchen was het wenschelyk , dat het in 't generaal Land- Rechts was , dat als een Crediteur tot Verwin op Goederen van zyn Debitteur geprocedeerd had , en andere Crediteuren , welke mede , tot bekoming van zekerheid voor hunne vorderingen , ingangen rechtens hadden gemaakt , met hunne Procedures konden stillaan , zonder verplicht te zyn , die Procedures te prosequeren , gelyk in den *Ampte Neder Betuwe* wel gepraactieerd word , en in de *Beneden Ampten van Tielre- en Bommelre- W.* plaats heeft : zie *Aantekening op Tit. 10. Art. 62. n. 2.* aangezien het te meermalen gebeurde is , dat op eenen Boedel uit noodzakelykheid , op dat de instantiën niet zouden verjaaren , zeven of agt Verwinnen gemaakt zyn , geduurende de jaaren van redemie , dat de Goederen door den eersten Verwinhebber geadministreerd wierden ; het welk tot merkelyke schade en nadeel van de gepostponeerde Crediteuren en Debiteuren verstrekt ; want de eerst geprocedeerd hebbende Crediteuren , na ordre , betaling erlangende , worden de kosten mede betaald , het welk de Boedels niet weinig absorbeert. Onder welke restrictiën en clausulen , het Verwin door een Crediteur , daar reeds een Verwinhebber is , gemaakt word , zie op *Tit. 12. Art. 8. n. 4. in fine & n. 5.* Komende deezen Articul voorts over een met het *N. Regl. op Veluwe Art. 48.]*

A R T. XXVII.

Maer by aldien tusschen de Crediteuren ende Prætendenten, of oock met den eersten Eygenaer van 't verwonnen ende verkofte goedt quæstie soude komen te ontsaen, het zy over de schuldt selfs, of over de *Præferentie* ende *Concurrentie*, of uyt eenigen anderen hoofde, sal sodanige quæstie soo doendelyck *de plano* op een Extraordinaris Gerichts-dagh van Parthyen versocht zynde, of andersints op den naesten ordinaris Gerichts-dagh gedecideert worden.

I N H O U D.

1. *Practyk deezen aangaande op Veluwe.*
2. _____ *onder dit Land-Recht.*
3. *Hoe de Præferentie gereguleerd word.*
4. *Welke soort van quæstien meer kunnen ontsaen.*
5. *Waarom de plano recht gedaan word.*

1. [*Quæstie soude komen te ontsaen.* Volgens het meer aangehaald *N. Reglem op Veluwe Art. 54. - 60.* staat het aan ieder der geïnteresseerden vry, om ten Comptoire van den Land-schryver visse en examinatie te verzoeken, van de ingediende Memorien of Deductien, tegens betaling van twaalf stuivers voor ieder Memorie aan den Land-schryver, ten einde te ontdekken, of de een of andere een sustenue foveert,

conz

contrarie aan zyn geprætendeerd recht, waar over hem
 2. dan by Citatie voor het Gericht kan roepen. Welke de eigentlyke, by dit Land-Recht gestatueerde, manier van Procederen zy, in cas van disputen over de distributie der Koops-penningen van verwonnen Goederen, hebben wy *supra Art. 13. n. 16* aangetoond, en daar by kortelyk geremarqueerd, dat de Practyk daar aan, in verscheiden opzichten, hadde gederooged; zynde thans de gewoone Practyk, dat een ieder zyn Recht van Praferentie by zyne, ingevolge de *Art. 13.* gemelde Citatie, ingediende Deductie adstrueerd en daar by concludeert, "tot adjudicatie van het geene ver-
 „ meend aan Hem te competeren, en voorts dat voor
 „ andere Crediteuren geen nader of beter recht hebben-
 „ de, zal worden praferent verklaard." Wanneer dan de Koops-penningen zyn ingekomen, adresseert zich de Verwinhebber by Request aan den Officier, en verzoekt erkenenis, welke erkenenis op gelyke wyse, als hier na *Tit. 26. Art. 12.* in 't geval van verlatene en desolate Boedels, is gestatueerd, geschied, door den Officier en drie Gerichts-luiden of Schepenen, extraordinair ten dien einde vertre-ven, of door den Gerichte daar toe gecommiteerd; doch welke erkenenis zich dan ook niet verder extendert, als tot eene *provisionele* erkenenis, over de ordre van uittellinge, zonder wezentlyke disputen, die de vernieuwing van schuld of anderzints concerneren, in aanmerking te nemen, waar omtrent Parthyen voor het ordinaire Gericht, na ordre Land-Rechts, moeten procederen.]

3. [*Praferentie ende Concurrentie.* Eerst word daar by in het oog gehouden de ordre van het Prothocol, en, by aldien 'er noch penningen overschieten, en 'er Crediteuren wezen mogten, welke een stilzwygend legaal hypotheecq en praferentie, de een voor den

anderen, vermenen te hebben, word daar over door den Gerichte (zie op *Art. 24.*) mede erkend; doch 'er zal zich *Tit. 27 infra* nader gelegenheid voordoen, over het recht van Præferentie te spreken]

4. [*Of uyt eenigen anderen hoofde.* 'Er kunnen zich zekerlyk quaestien opdoen, welke niet wel zyn te bepalen, als by voorbeeld; een Crediteur vermeend, dat 'er een *splifing* van Boedels en *divisie* van Creditoren behoord plaats te hebben, bevoorrens eene erkenenis geschieden kan, en dat zulks by de erkenenis diendt in 't oog gehouden te worden, of dat een Crediteur zyn recht was gepræscribeerd; dat ook de een of andere post der Rekening compensatie ordergaan, of vermindering der interesse, als anders, lyden moest en diergelyke; hoedane alzulke quaestien, het zy by *communicatoir*, het zy by andere *ordinaire* manier van Procederen, na den aard der zaak, vóór af zouden moeten behandeld en afgedaan worden.]
5. [*De plano.* Om dat alle verschillen van præferentie worden gehouden te zyn *celeris expeditionis*, en dienvolgens door illiquide præfensien van de een of ander Crediteur niet getraineerd behoren te worden, *geadviseerd door Job. Verstegen en Hendr. de Haer: d. d. 17. Decemb. 1, 07.*]

A R T. XXVIII.

Edoch by aldien het Gericht om sonderlinge motiven ende redenen soude verstaen, dat het gesustineerde moet worden beschre-

schreven, sullen Parthyen veerthien dagen daer na yder een schriftelycke Memorie, bekleet met alle 't gene sy daer by te voegen hebben, aen handen van den Landt-Schryver of Secretaris overleveren, ende deselve tegens den anderen uytwisselen, om daer op na noch andere veertien dagen te dienen van Solutien sonder Documenten, dewelke niet gecommuniceert, maer daer mede de faecke voor gesloten gehouden sal worden, om na verloop van vier weecken op eenen extraordinaris Gerichts-dagh, soo Parthyen sulcks begeren, of anders op den naesten ordinaris Gerichts-dagh, na rype examinatie van faecken gesentencieert te worden.

I N H O U D.

1. *Voorbeeld van Rechtspleging, overeenkomstig deezen Articul.*

1. [*Solutien sonder Documenten.* Als uit de Deductien, door Parthyen ingediend, blykt, dat dezelve het over de Præferentie niet eens zyn, en door dezelve eene *extraordinaire* Gerichts-dag verzogt, of anders, op eene *ordinaire* Gerichts-dag, erkentenis gevraagt word, als dan word, door 't Gericht, *de plano* erkend, of, zo Parthyen nader dienen te worden gehoord, de Deductien in handen gesteld, om te die-

nen van Solutien, als uit de volgende Sententie blykt.
 „ In zaake van *Præferentie* en *Concurrentie* tusschen
 „ Vrouwe de Wed. van Wylen H. Kuper en Otto
 „ van Herwaarden, resp. Crediteuren op de Koops-
 „ penningen, by Gerichtelyke verkoping, geproce-
 „ deerd van vyf Morgen Lands, genaamt den Silver-
 „ fmit, onder Driel gelegen, toegekomen hebbende
 „ aan Gerritje van Heumen: Amptman en Asfesfoiren
 „ gezien en geëxamineerd hebbende wederzydsche De-
 „ ductien met annexe Documenten; voorts, ingevol-
 „ ge Decreet van den 8. Maart deezes jaars, geëxhi-
 „ beerde *Solutien*, en verder gelet, waar op in dee-
 „ zen eenigzints te letten stonde, voorbygaande het
 „ gefustineerde van Otto van Herwaarden, als of Ver-
 „ winhebbersche haare Deductie, te laater tyd, ten
 „ Comptoire des Land-schryvers hebbende ingediend,
 „ en ook geen behoorlyke Citatie aan Hem laten
 „ doen, over zulks verteken zoude zyn van haar
 „ recht; verstaan &c. &c. Sign. van *Over-Betwye*
 „ d. d. 9. Aug. 1710.]

A R T. XXIX.

Onder de verstecken, hier boven in den 13.
 Articul ende elders vermeldt, zyn de
 Regalia van den Landts-Heere, als me-
 de den directen eygendom van den Leen-
 of Erfpachts-Heer ende het recht van
 den Overthins-Heer niet begrepen, nee-
 maer daer van by desen ge-excipieert,
 welverstaende nochtans, dat by aldien
 fog-

foodanige Heeren souden willen prätenderen 't verval van 't verkochte goedt of eenige onbetaelde Jaerlyckse Gerechtigheden, Erff-pachten of Thinsen, ende haer binnen de voorsz ses Maenden naer de gedane Citatie niet aengegeven hebben, sy dien aengaende niet gehoort, maer daer van sullen versteecken zyn ende blyven.

I N H O U D.

1. Regalia majora.
2. ——— Minora.
3. *Overeenkomst van Leen- en Erf-pacht.*
4. *Onderscheid der Leenen.*
5. *Aart en gevolgen van den Leen-band.*
6. *Erf-pacht beschreven.*
7. *Recht van den Over-thyns-Heer.*
8. *Waarom de voorsz. Rechten niet in 't Verstek begrepen zyn*
9. *Wanneer de voorsz. Heeren van Deductie moeten dienen.*
10. *De Termyn van zes Maanden, in Articulo, schynd te moeten zyn, drie Maanden.*

1. [*Regalia.* Regalien zyn eigentlyk zodane Rechten, die regelmatig aan den Vorst behoren, en welke kunnen verdeeld worden in *majora Regalia et minora.* De *majora Regalia* zyn, die aan de Opperste Macht *Jure singulari et proprio* gehegd en daar van onafscheidbaar zyn; waar toe in de eerste plaats behoort, de *Legislative* of Wetgevende Macht; en, als een gevolg, om de Wetten te mogen uitleggen en

veranderen: De Magiftraaten en Richters in het Land te benoemen; de Gewysden te kunnen vernietigen en veranderen; Vrede en Oorlog te maken; Munt te slaan; belastingen op het Volk te leggen en dezelve daar van te ontlaffen; abolitien en gracten te verlenen; Vreemdelingen te naturaliferen; Univerfiteiten op te richten; publicque Markten te oëtroijeren; Posteryen te creëren; en diergelyke. *Regalia minorā*, die niet zo naauw met de Opperfte Macht zyn verëenigt, of zy zyn, zonder die te verminderen, mede deelbaar, als het gebruik der Groote weegen; Rivieren; Jacht; Tollen; Jurisdicție over Steden, Dorpen en Heerlykheden, waar van gemeenlyk *ad Principem*, of die den *Princeps* repræsenteerd, kan worden geappelleerd: Allē 't in zulke gevallen en op zodane wyf als de *Concessie* of *Bezit-recht* toelaat. Ons beftek vorderd niet daar over in het breede te handelen, doch kan hier op gezien worden *G. Noeft Staats-recht pag. 176. Grotius de Jure Belli ac Pacis lib. 2. Cap. 4. §. 11. - 13. Voet ad ff. Tit. de Jure Fisci n. 3. Mr. F. Boey Woorden-tolk voce REGALIEN. Zie ook hier voor ad Paræmium n. 1.]*

[*Lands-Heere.* Dat is in de eerste plaats de Souverain, of die geen, welke het Recht der Regalien exerceert.]

3. [*Leen- of Erfpachts-Heer.* De Leen- of Erfpachts-heeren behouden den directen eigendom der Goederen, welke *ter Leen* of *in Erfpacht* zyn uitgegeven; welk Recht van *Leen* en *Erfpacht* met malkanderen in zo verre overeenkomt, dat het is een zoort van Erfelyk en onfplisbaar Vrucht-gebruik of Tocht, welke de Leen- of Erfpachts bezitters en hunne Erfgenaamen *in infinitum* daar aan hebben, en behouden zo lang zy leven, met macht om dezelve

Goe
Cus

4. Goederen ook te kunnen verkopen. Doch ten aanzien van de Goederen zelve is 'er een groot onderscheid. Zommige Leen-goederen komen direct voort uit den Boesem van den Vorst, dewelke eenige zyner Onderzaaten met Goederen beschonken en dezelve aan Hun eeuwig ter Leen gegeven heeft; andere hebben wederom hunnen oorsprong uit de Boedels van Particuliere, welke hunne ongerede Goederen, om zekere reden (*), aan hunnen Lands-Heer opdroegen en overgaven, en dan die Goederen van den Lands-Heer,
5. wederom ter Leen ontfongen. In beide gevallen had 'er plaats eene belofte van *Schut* aan de eene, en *plicht van Manschap* en *Heergewade* aan de andere zyde, en wierden de Bezitters der Leenen dan *Vasallen* of *Leen-mannen* genoemd, welke verplicht waren, des gerequireerd, te Velde te trekken en *Vasallen-dienst* te doen: ook moet zo dikwils het Goed, door *kóóp* of *versterf*, op een ander komt, op nieuw belening verzogt, belofte van huldé en trouw gedaan, en, voor de nieuwe belening, aan den Leen-Heer een Heergewaad of vereering betaald worden, het welk gemeenlyk bestond in een Valk, Havick, Spewer, een paar Handschoenen; &c. doch het welk thans gemeenlyk met een bepaalde stuiver gelds betaald
6. word. Een *Erfpacht* daar en tegen is een erflyk en onsterfelyk Recht, waar by iemand aan een ander zeker parceil Goed, in een eeuwig gebruik, voor Hem en zyne Erfgenamen overgeeft, op verbetering, mids daar voor genietende 's jaarlyks een heerlyke Rente,

Q q 5 op

(*) Toen de Testament-making noch niet algemeen was toegelaten, droegen veele Particulieren hunne Goederen aan Hunnen Lands-Heer op, en ontfongen dezelve wederom ter *Leen*, om dus doende *Otrof* by Denzelve te bekommen, ten einde, by Testament, over dezelve te kunnen disponeren; het geen mede oorzaak is, waar door zo veele Leengoederen binnen deeze Provincie gevonden worden.

op verbeurte van 't Goed, by gebrek van betaling of overboeking, voorbehoudens den Erfpachts-Heer het Recht van *Naasting*, in cas van Verkoop; waar van hier na op *Art. 31.* nader zal gesproken worden, over de materie der Leenen kan in specie gezien worden *Schraff. Cod. Gebr. Zuipl. pag. 309. - 329. Geld. Pl. B. Index* op 't woord LEENEN. *Bort van het Leen recht Conf. 3. Neest. de Feud. Cap. 3. Groot Inleid. 2. B. 41. d. versu* ERFELYK. *S. van Leeuwen R. H. R. 2. B. 14. d. G. Noest Staats-recht pag. 11. 81. & 226. T. Boey Woorden-tolk pag. 413. & seq. Holl. Rechtsgel. Woordenb. voc. LEEN* Zie mede eene korte Defenitie van *Erfpachten* by *Mr. T. Boey loc. alleg. pag. 238. en voortit. 31. seq.]*

7. [*Overthins-Heer.* Een Overthyns Heer heeft het recht van het Thyns-goed te mogen naasten, als het verkogt word, mids dat hy zich daar over verklare, binnen zes weeken, na dat den Koop geboden is, en als hy consent draagt tot de Verkoping, als dan geniet hy een dubbelde Thyns, zie beneden *Tit. 31. Art. 46.]*

8. [*Niet begrepen.* Om dat hetzelfde zyn Servituten op het Goed leggende, en worden de Goederen altyd verkogt met alle zodane *active* en *passive* Servituten, Rechten en Gerechtigheden, als van ouds, en met regt daar toe behoren. Dien ten gevolge behoefd een Lands-Heer niet te bewyzen, dat hem de voorgemelde *Regalia*, of eenige van dien op het Goed competeren, noch de *Leen-* of *Erfpachts-* of *Thyns-Heer* by Deductie te bewyzen, dat hetzelfde *Leen-* of *Erfpachts-goed* of met eenen *Overthins* bezwaard is; maar blyven die alle in hun recht onverkort.]

9. [*Onbetaelde Jaerlyckse Gerechtigheden.* Zo dat, wanneer 'er eenige jaaren Erfpachten of Thynsen ten agte.

agteren zyn, en de Verwinhebber dezelve niet betaald had, zoude, tot bekoming van dien, mede van Deductie moeten gediend en het recht tot vordering geduceert worden, of anders zoude de Heer, voor die agterstallige jaaren, geen recht van aanspraak behouden.]

10. [*Voor ses Maanden.* Dit schynt te moeten zyn drie Maanden, want hier voor *Articul 13.* is gestatueerd, dat alle de geenen, die op het verwonnen Goed eenig Recht van *Eigendom, Tocht, Fidei commis, Recht van Renten, of Vordering of gerechtigheid* vermynen te hebben, hetzelve binnen drie Maanden moeten aangeven, op poene van Verstek, en by den daar op volgenden 16. *Articul* is speciaal bepaald, dat, by aldien zich binnen drie Maanden iemand aangegeven heeft, die prætendeert recht op of tot het verwonnen Goed te hebben, en redenen voorbrengt, waarom met de Verkoping diend ingehouden te worden, dezelve prætendent, binnen zes weeken na de drie Maanden, zyn recht moet vervolgen, mede op poene van Verstek. Zynde by 't *Land-Recht van Tielre- en Bommelre-W. Cap. 18. Art 22.* in plaats van zes Maanden gesteld, de tyd by *Citatie* vervat; en by het *N. Regl. op Veluwe Art 61.*, welke woordelyk met deezen *Articul* overeenkomt (gelyk ook den 13. & 16. *Art. van dit Land-Recht* met den 16. & 26. *Art. van het N. Regl. op Veluwe* quadreren) drie Maanden gesteld is. Ook vind men hier vooren geenen zodanen termyn van zes Maanden aan iemand verleend, en gevolglyk zoude een *Leen-Heer* of *Erfpachts-Heer*, vermenende dat het *Leen caduc*, of het *Erfpachts-goed* vervallen was, in cas de voorz. drie Maanden verzuimd had waar te nemen, even als anderen kunnen geoordeeld worden van hun recht versteken te zyn.]

ART. XXX.

Soo werden oock de minderjarige, of die voor minderjarige gehouden worden, onder het voorz. versteck niet begrepen, voor soo veel sy haer regres ende verhael jegens hare Vooghten of Mombers niet kunnen hebben.

I N H O U D.

1. Rechten van het Over-Quartier deezen aangaande.
2. Redenen en onderscheide wyze der restitutie van Minderjarigen.

1. [*Minderjarige, of die voor minderjarige gebou-*
den worden Volgens het gestatueerde by de Rechten
 van 't Over Quart. 5. d. 17. Tit. §. 5. n. 3. & 4.
 word aan Weezen en andere vermomboirde Persoonen,
 Kerken en Kluisen, Kloosteren en Godshuisen ende
 alle andere Goddelyke ofte Godvruchtige Stiftingen
 noch jaar en dag vergunt, om hun recht tegens den
 geenen, welke voor Hun, de Penningen genoten
 heeft, te institueren, doch het welk geen plaats heeft
 tegen den geenen, die de executie gedirigeerd en daar
 van de moeiten, kosten, onrust en verdriet gehad
 heeft; zonder dat andere Crediteuren daar toe iets
 hebben gedaan, of hun schuld gedurende al den
 tyd van utwinninge kundig gemaakt; wyl de executant
 voor alle de geenen, die gezwegen hebben, betaald
 word, op dat niemand zich verlate, dat hy van eens
 ander moeite, verdriet en kosten het profyt zal genie-

ten; doch ten aanzien der Goederen zelve, welke voor de eigen schuld *van Minderjaargen* zyn verkogt; en dat daar in merkelyk nadeel voor dezelve is gelegen, word tot de restitutie een jaar na de meerderjaargig-wording verleend *ibid.* §. 6 n. 7. Doch, daar op den volgenden 19 *Tit. van dit Land Recht* speciaal van Minderjarige gesproken word, zullen wy, rakende het Verstek, alléén maar aanmerken, dat, gelyk de Jaaden van alle minderjaargen, voor zo veel dezelve tot hun nadeel en schade strekken, nietig en onbestaanbaar zyn, en dezelve in Rechten geen Persoon uitmaken, maar zulks alles door Voogden of Mombours moet geschieden, het over zulks ook notoir is, dat Voogden aan hunne Pupillen responsabel blyven, wegens het geen door dezelve, gedurende hunne minderjaargigheit, is verricht, en over zulks gehouden de schade, zo door bedrog als nalatigheit, den Pupillen veroorzaakt word, aan dezelve te vergoeden. *Voet ad ff. lib. 26. Tit. 7. de administrat. et peric. Tutor. Nederl. Adv. 4. d. Conf. 34.* Dan wyl het zoude konnen gebeuren, dat Voogden, niets te verliezen hebbende, ter kwaader trouwe het Recht van Minderjarige kwamen te verwaarlozen, of ook, dat dezelve zonder Mombours of Opzienders waren geweest (het geen anders binnen deeze Provincie niet zyn mag, veel min, dat zy zonder derzelve defensie te hebben van hunne Goederen zouden kunnen worden ontzet. *Landd. Reces d. d. 3. Febr. 1677.*) zo heeft de Wetgever voor die Minderjarige gewaakt. Zo dat dezelve, by hunne Meerderjaargig wording, actie tot *reivindicatie* konnen institueren, welke actie binnen vier jaaren, te rekenen van den eersten dag hunner Meerderjaargig-wording, moet worden geïnstituëerd in dier voegen, dat de executie geschied zynde, voor schulden der minderjaargig, welke by Hun in de meerderjaargigheit worden geagnosceerd, wanneer dezelve

het

het geheele Goed, uit hoofde van merkelyk geleden madeel, weder willen aan zich brengen, zy lieden hetzelve, tegens erlegging van de Koopspenningen met den aankleven van dien, van den Koper kunnen te rug eifchen; doch zo hun maar een gedeelte van het verwonne en verkogte Goed mogt competeren, mogen zy het recht, niet voor een gedeelte, tegens den Koper exerceren, maar zyn verplicht voor het geheel de overgave te vorderen, of mogen anders niet gehoord worden *Reglem. in de Graafſchap Zutphen Cap. 6. Art. 11. N. Reglem. op Veluwe Art. 62.* In cas echter het verkogte Goed aan Minderjarige, welke de executie niet raakt, toebehoord, kunnen zy het Goed, zonder erlegging van penningen, als alleen wegens verbetering aangelegt, opeifchen, en moet de Koper als dan de Crediteur, welke de penningen genoten heeft, zoeken, en in zo verre is een Crediteur tot de Vrywharing gehouden; terwyl hy zyn regres weder tegens den schuldenaar heeft, als hy hadde voor dato van de executie. *Rechten van 't Over-Quart. 5. d. 17. Tit. §. 7. Huber Hedend. Rechts-gel. 4. B. Cap. 42.* Doch moet het Recht ten vollen bewezen worden *Schraff. Obs. Pract. obs. 354.*

A T R. XXXI.

De geregiftreerde Crediteuren, die buyten Landts zyn geweest, ende daer aen de Sommatien of Citatien niet voorhoofts ofte aen hare woonſtede hebben konnen geïnfinueert worden, ende over-fulcks haer niet aengegeven hebben, fullen binnen ſes jaren na de ſubhaſtatie hare actie ende

ende recht van praferentie institueren ende achtervolgen mogen jegens de Crediteuren, die de Koops penningen hebben genoten, ende voor soo veel sy bevonden worden voor-recht te hebben, sullen soodanige Crediteuren de ontfangene Koops-penningen met den Interesse van dien, zedert die tydt af, dat sy met Recht daer over aengesproocken zyn, ende anders niet, te restitueren schuldigh zyn.

I N H O U D.

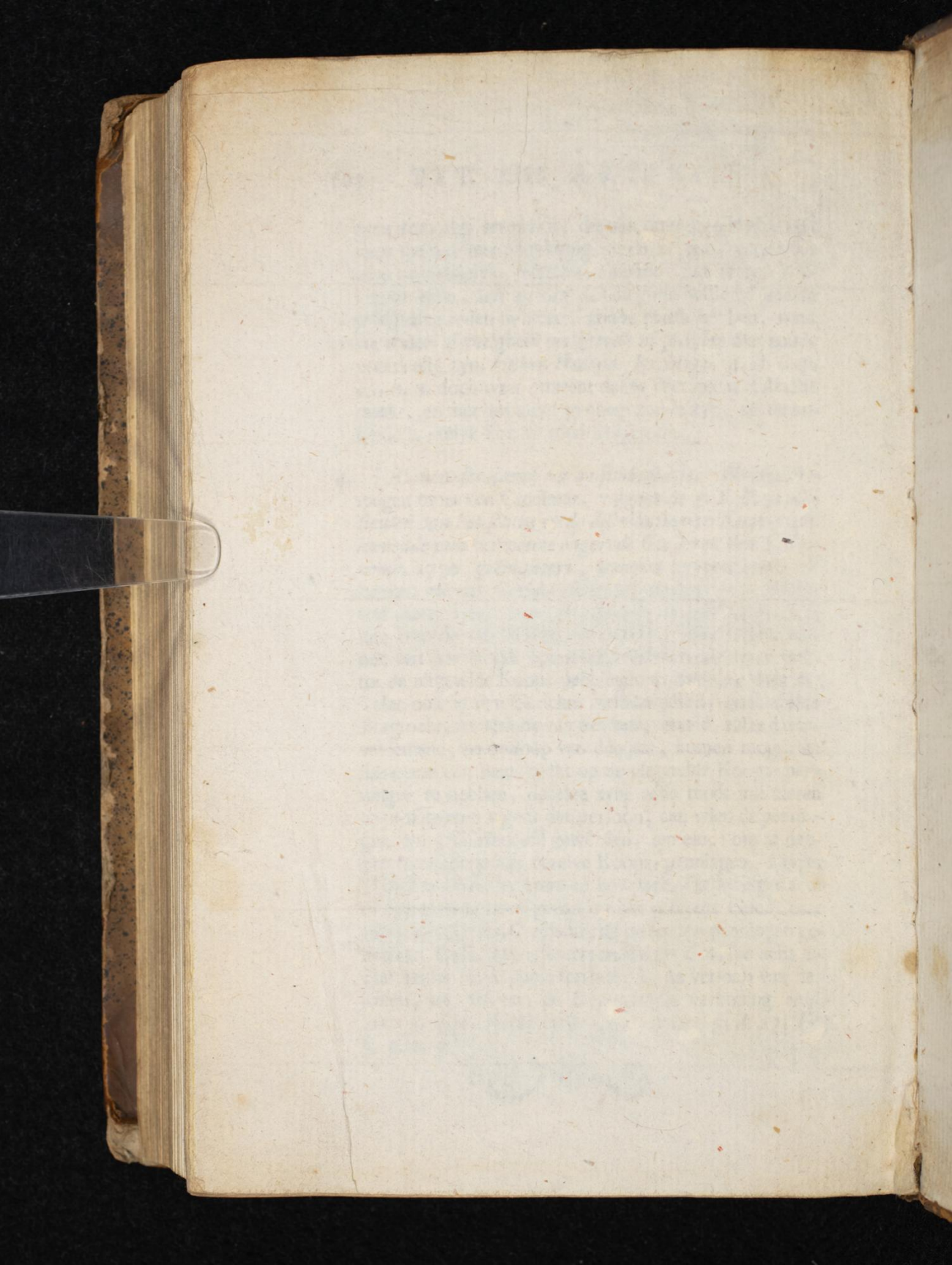
1. & 2. *Ampliatie van 't gestatueerde.*
 3. *De redenen van absentie maakt hier geen onderscheid.*
 4. *Statutair Recht te Nymegen.*
1. [*Geregistreeerde.* 't Geen van deeze alhier gezegt word, schynd ook plaats te moeten hebben, in regard van andere, die recht van eigendom hebben, en in 't generaal geciteerd zyn *ex ann. mss. W. Water.*]
 2. [*Buyten Lands.* Met deeze kunnen ook Minderjarige of die voor Minderjarige gehouden worden, gelyk gesteld worden, ingevolge *N. Regl. op Veluwe Art. 62.*]
 3. [*Ende over-sulcks.* Gevolglyk bepaald de Wetgever alhier het recht speciaal tot zulke Crediteuren, voor wien de praesumptie militieerd, dat dezelve, geene de minste kennis van de gedane Citatien hebben kunnen bekomen, want zo de Citatie voorhoofds of aan hunne Woonstede was geëxploicteert, zoude zy onderhevig zyn aan de dispositie van den 13. Articul, niet tegenstaande zy, buiten 's Lands, mogten geweest zyn. Het geen

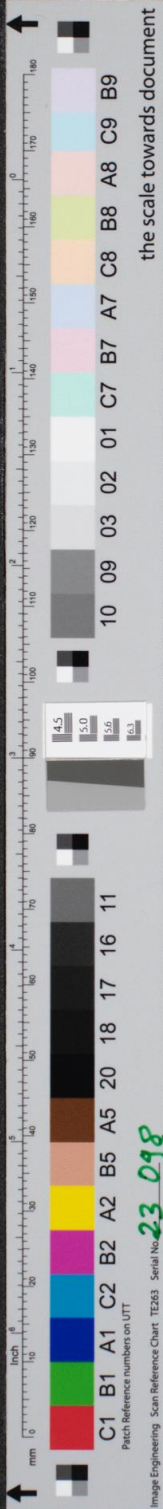
geen zommige vermenen, dat niet omtrent alle absenteren maar speciaal met betrekking tot de zulken, waar voor eene noodzakelyke reden van absentie, het zy om 't gemeene beste, het zy om der negotie wille of andere praegnante reden militeert, zoude plaats hebben, want dat anders afwezigheid *om gemak of plaisir* niet zoude voordeelig zyn. *Huber Hedenid. Rechtsgel 4. B. Cap. 41. n. 2.* doch waar omtrent deeze Wet geene distinctie maakt, en het dus altyd genoeg zoude zyn, als de absentie wettelyk kon worden aangetoond.]

4. [*Binnen ses jaren na de subbastatie.* Binnen Nymegen moet een Crediteur, volgens de 5. 6. & 7. *Articulen van het statut op de distributie van Koops-penn. komende van verwonne ongerede Goederen den 1. Novemb. 1730 geëmaneert*, wanneer hy penningen uit handen van den Gericht-schryver ontfangt, aan denzelven Borg stellen voor de restitutie der penningen met den interesse van dien ad vier percent, inval iemand binnen één jaar mogte opkomen, sustinerende beter recht tot de uitgetelde Koops penningen te hebben, ende dat 'ralzo ook by den Gerichte verstaan wierd; doch welke Borgtocht, na verloop van een jaar, vervalde, zulks dat inval iemand, na omloop van één jaar, komen mogt, en sustineren een beter recht op de uitgetelde Koops-penningen te hebben, dezelve zyne actie moet institueren en prosequeren tegens den persoon, aan wien de penningen zyn gedistribueerd geworden, ten einde om te hebben uitrichinge van dezelve Koops-penningen, zonder interesssen. inval hy komt te bewyzen, dat hy eigendom of hypotheecq heeft gehad op het verkogte Goed, daar mede hy voor den Crediteur, die de Koops-penningen getrokken heeft, gepraefereert zoude zyn; welke actie aldaar echter mede gepraescribeert is, na verloop van tien jaaren, na dato van de Gerichtelyke verkoping *ibid. Art. 3. adde Rechr. van Over-quart. 5. d. 17. Tit. 5. n. 3.*]

maet
voor
ge-
dere
want
oude
Cap.
actie
e ab-

Ny-
Ar-
enn.
Ni-
at
zel-
met
bin-
echt
e dat
relke
in in-
t, en
pen-
meren
ennin-
e heb-
vondet
endom
d, dat
gen ge-
actie al-
van rien
g *bid.*
17. *T.*
IT.

C. XXXI. 603

ie institueren ende
gens de Crediteu-
ningen hebben ge-
veel sy bevonden
ebben, sullen foo-
ontfangene Koops-
teresse van dien,
sy met Recht daer
yn, ende anders
aldigh zyn.

D.
maakt hier geen onder-
an deeze alhier gezegt
ten hebben, in regard
endom hebben, en in
msj. W. Water.]
e kunnen ook Minder-
ge gehouden worden,
e N. Regl. op Veluwe

lyk bepaald de Wetge-
ulke Crediteuren, voor
dat dezelve, geene de
tiation hebben konnen
oorhoofds of aan hunne
zoude zy onderhevig
. Articul, niet tegen-
ten geweest zyn. Het
geen

277

MS. 000 277

2

